

Бібліотека альманаху «ВІТРЯК»

Вип. 23

Серія: Історико-краєзнавча

Вип. 2

**ПРОЄКТИ ФОНДУ
ім. ВАСИЛЯ ГОРЛЕНКА
або
ВІЗУАЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО
КРАЄЗНАВСТВА**

Бібліотека альманаху «ВІТРЯК»

Вип. 23

Серія: Історико-краєзнавча

Вип. 2

**ПРОЄКТИ ФОНДУ
ім. ВАСИЛЯ ГОРЛЕНКА
або
ВІЗУАЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО
КРАЄЗНАВСТВА**

Київ – 2023

УДК 902/908; 910.3; 308; 316.4-7. Болотниця, Українське

Проекти фонду ім. Василя Горленка або візуалізація місцевого краєзнавства / Автор, упорядник Іван Забіяка / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 23**; Серія: Історико-краєзнавча. **Вип. 2** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. – К., 2023. – 172 с.

У збірнику подаються матеріали про роботу Благодійного фонду «Бібліотека альманаху «Вітряк» імені Василя Горленка» протягом 2020–2021 років по збереженню приміщення ліквідованої школи в с. Болотниця Талалаївської ОТГ Прилуцького району, етапи і майже пригодницьку історію про збір коштів на виготовлення погрудь Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе.

Адресується всім, хто цікавиться історичним краєзнавством.

Упорядкування, верстка **І. М. Забіяки**

Видання підготовлено у
Благодійному фонді «Бібліотека альманаху
«Вітряк» імені Василя Горленка»: голова – **Іван ЗАБІЯКА**;
видано за сприяння
керівника Прилуцького відділення
Чернігівського земляцтва,
лауреата премії ім. Василя Горленка
Павла Олександровича КРИВОНОСА

© Автори матеріалів, дописів, коментарів, 2023

© Забіяка І. М., упорядкування, 2023

ЗМІСТ

Від упорядника	5
Видання і вручення премії	8
Підсумки конкурсу на здобуття премії ім. Василя Горленка	18
<i>Іван Забіяка. Болотницькі стенди .....</i>	25
<i>Іван Забіяка. Болотниця, Блотниця чи ще якимось? Не зовсім святкове... ..</i>	39
<i>Іван Забіяка. Болотницька пам'ять. З приводу одного опитування .....</i>	44
<i>Інна Олександрівна. Оголошення про опитування .....</i>	54
<i>Іван Забіяка. Результат опитування, чиї прізвища учителів їхні учні хотіли б бачити на стенді в центрі села Болотниця .....</i>	65
<i>Іван Забіяка. Що робити з приміщеннями ліквідованих шкіл? .....</i>	70
<i>Іван Забіяка. Звернення до випускників Болотницької школи .....</i>	71
<i>Іван Забіяка. Болотницька школа – музей Болотницької школи .....</i>	73
<i>Установчі збори по створенню благодійного фонду «Болотницька школа» .....</i>	75
<i>Інна Леценко. Благодійний фонд Болотницька школа зареєстровано .....</i>	77
<i>Інна Леценко. Запрошення на суботник в Болотницькій школі .....</i>	77
<i>Інна Леценко. Суботник в Болотницькій школі 10 жовтня 2020 р. ....</i>	78
<i>Іван Забіяка. Щоб був справді музей Болотницької школи ..</i>	85
<i>Іван Забіяка. Думаю, дуже важливе .....</i>	85
<i>Валерій Ковальов. Запрошення на суботник в Болотницькій школі .....</i>	86
<i>Валентина Бездідько. Суботник в Болотницькій школі 8 листопада 2020 р. ....</i>	87
<i>Коментар від упорядника .....</i>	87
<i>Іван Забіяка. Оцифровка газети «Трибуни хлібороба» смт</i>	

Талалаївка	89
<i>Іван Забіяка</i> . Оцифровка газети «Скарбниця» м. Прилуки ..	92
<i>Іван Забіяка</i> . Музей Василя Горленка	94
<i>Іван Забіяка</i> . Поставимо погруддя Василеві Горленку то- локою!	100
<i>Іван Забіяка</i> . Благодійність Робимо перший підсумок про збір коштів на погруддя Василеві Горленку	101
<i>Іван Забіяка</i> . Камо грядемо?	103
<i>Іван Забіяка</i> . Пам'ятникам Горленку й Кавалерідзе – бути!	112
<i>Іван Забіяка</i> . «Фонтани, фонтани, фонтани...»	114
<i>Іван Забіяка</i> . Хто такий Іван Кавалерідзе?	121
<i>Іван Забіяка</i> . Життя без дива не буває	124
<i>Іван Забіяка</i> . Благодійність – не порок	124
<i>Іван Забіяка</i> . На плечах великих особистостей завжди три- малася духовність України. Чому про це забуваємо?	125
<i>Іван Забіяка</i> . Діапазон благодійності	133
<i>Іван Забіяка</i> . Не на часі	134
<i>Іван Забіяка</i> . Кошти на погруддя Горленку зібрали!	137
<i>Іван Забіяка</i> . Трохи про легенди, наклепи і любов	138
<i>Іван Забіяка</i> . Навколо погруддя Іванові Кавалерідзе	145
<i>Іван Забіяка</i> . Погруддя Горленку встановлено!	148
<i>Сергій Павленко</i> . Нотатки про скепсис та перемогу ентузіа- ста	155
<i>Іван Забіяка</i> . Генеральне прибирання перед відкриттям	156
<i>Іван Забіяка</i> . Оголошення про відкриття погруддя	157
<i>Іван Забіяка</i> . Погруддя – відкрито!	159
<i>Дмитро Блауш, Віталій Назаренко</i> . Важлива подія в Тала- лаївській громаді	164
Коментарі 21 листопада.....	165
Коментар Анатолія Пінчука	167
Коментарі 1 грудня	167
<i>Іван Забіяка</i> . Підсумовуємо	168
У серії «Бібліотека альманаху "Вітряк"» вийшли у світ	169

* * *

ВІД УПОРЯДНИКА

Благодійний фонд «Бібліотека альманаху «Вітряк» імені Василя Горленка» (Скорочено – БО «БФ «Бібліотека альманаху «Вітряк»») зареєстровано 07.03.2019 р.

Метою його створення, відповідно до Статуту, є «здійснення безкорисливої благодійної діяльності в інтересах суспільства або окремих категорій осіб, сприяння розвитку освіти, культури, духовності, науки».

Дане положення Статуту виконується повністю. У Фонді немає штатних працівників, бухгалтера, немає відповідно і зарплат за виконані роботи. Все робиться на громадських засадах. Абсолютно всі кошти, які надходять на рахунок Фонду, використовуються на ті операції, які Фонд виконати самостійно не має можливості – це, переважно, поліграфічні послуги на видання книг. Фонд – не прибуткова організація.

Фонд також за Статутом має премію. Вона має ім'я Василя Горленка. Нею відзначаємо переможців у таких номінаціях:

- історико-краєзнавчі дослідження рідного краю,
- фольклорно-етнографічна діяльність (сольне чи колективне виконання давніх українських народних пісень; створення етнографічних кутків, музеїв у школах, бібліотеках, вдома; вишивальницька діяльність та інші народні ремесла; збірники про фольклорні колективи),
- відновлення, збереження культурних пам'яток та утримування в належному стані занедбаних могил визначних діячів України, кладовищ.

Під час нагороди вручається медаль із зображенням В. Горленка і грошова винагорода за рахунок Фонду.

Тому вся діяльність Фонду здійснюється в рамках його Статуту.

Одним із основних завдань Фонду є виявлення, підготовка до видання, публікація творчої та епістолярної спадщини Василя Горленка, матеріалів про рід Горленків, місцевих краєзнавчих матеріалів та досліджень.

Реконструкція могили насамперед Василя Горленка здійснювалася в кілька етапів і відповідно до положень Статуту, а

також з дозволу колишньої сільської ради с. Українське, рішення якого ухвалювалося на її сесії. І хоча це була наша ініціатива, виконати його, як виявилось, не так просто і не лише з матеріального боку, а, насамперед, морально-психологічного.

Пройшовши не зовсім легкий шлях та набувши не зовсім солодкий досвід благодійної діяльності у справі відродження історичного і культурного минулого свого рідного краю, відродження та увіковічення його світочів в особі Василя Горленка та Івана Кавалерідзе у підготовці, виготовлення та встановлення їм погрудь, з'явилася думка – не залишити його на сторінках Фейсбука, сайтах, Талалаївської, а тепер уже Прилуцького району газети «Трибуна хлібороба». Досвід по-своєму корисний, швидше всього, для інших – хто ще надумає братися за таку досить непросту, та надзвичайно корисну і важливу річ у справі розбудови молодого незалежної держави Україна. Можливо, знайде для себе щось корисне, зробить висновки і, за бажання, зробити щось своє.

Майже чотири століття країна була в анексії сусіда, який заправляв практично всім, нав'язуючи свою політику, культуру, історію, вихолощуючи національне, місцеве. Протягом цього періоду більше, ніж десять поколінь пройшли через це чистилище. І, без перебільшення, таки більшість не витримали, а чи й не старалися, свідомо підкорилися чужій ідеології, яка для них стала своєю, яка зробила їх не лише їхніми рабами, а й, закономірно, ворогами свого краю, культурно-історичних традицій своїх предків, ненависниками визначних постатей.

Утворилася більшість байдужих. Жорстоких – байдужих. Вони не просто – пасивні. Вони справді – жорстокі й цинічні. Вони монолітні. Самі нічого не хочуть робити, змінювати, за винятком переважно особистого добробуту, і не хочуть, щоб хтось щось змінював навколо них. І не просто не хочуть, а жорстоко не хочуть. Вони знаходять десятки причин демонстративно спочатку ігнорувати ініціатора, а якщо це не діє, починають самі діяти: публічно оббрівувати та маніпулювати, зневажливо, з насмішкою та приниженням говорити про

його роботу. А якщо й це не допомагає, знаходяться ті, які окремі частини роботи починають курочити, нищити, маючи при цьому з одного боку мовчазну байдужість, а з іншого – демонстративно жорстоку підтримку злочинцю з відвертою зневагою, зграйним нападом на ініціатора. Він не такий, як вони, він не їхнього кола, отже, його треба знищити щонайменше – морально-психологічно, щоб назавжди відбити бажання щось робити в їхньому середовищі.

Було б зовсім несправедливо, якби все це стосувалося всіх. Як Природа, так і Суспільство не терпить одноманітності, однополярності. Вони різноманітні, вони багатополярні і багатогранні. Інакше не було б розвитку, не було б прогресу.

Комплексна робота фонду – це крапля в морі. Але, глянувши через цю краплю і бачиш як через збільшувальне скло, що проблеми – скрізь однакові. Тільки й та різниця, що в одних випадках їх ніхто не розворушує (перекладаючи Тараса Шевченка, можна сказати: «Як не займеш цього лиха, то скрізь здається любо й тихо»), а в інших – розколючується болото бездуховності і з нього вибухають у чисте повітря всі принади нечистот. Боротьба з цими нечистотами однакова чи незначною кількістю небайдужих хоч і не марна справа, але досить дороговартісна в плані здоров'я, життя в цілому ентузіастів.

Необхідні державні програми, політична воля й конкретна допомога не лише на місцевому рівні, а насамперед на загальнодержавному. І тоді й ентузіастів стане густіше, і повітря почистішає, і справ буде зроблено більше.

Подаючи матеріали й коментарі до них, ми не приховували, не соромилися подати й іншу думку. Окремі навіть – без редагування, оскільки вони цьому не піддаються. Та й чи варто чужо убогість брати на свою відповідальність.

Краєзнавство – не лише наука, а й інколи комплексний фронт боротьби за відродження минулого, щоб було майбутнє.

* * *

ВИДАННЯ І ВРУЧЕННЯ ПРЕМІЇ

Традиційними проектами Фонду були і залишаються видання творчої та епістолярної спадщини самого Василя Горленка; літератури, причетної до нашого краю.

Лишається в силі і премія ім. Василя Горленка.

Про презентацію видань та вручення премії вже писала «Трибуна», повідомлялося на електронних платформах.

Але, скажімо, рік 2020 виявився особливим: з'явилося кілька проєктів.

Голова Фонду – Іван Забіяка

Книжковий результат роботи Фонду
за 2020 рік

Голова Фонду Іван Забіяка
презентує видання Фонду

Вручення голові районної адміністрації
Маргариті Зубовій
монографії Івана Забіяки
«Епістолярна спадщина Василя Горленка»

Вручення першого тому зібрання творів Василя Горленка
заступнику голови Прилуцького відділення
Миколі Гордієнку з передачею
Павлові Олександровичу Кривоносу

Презентація книги Іван Забіяки
«Ми в світ прийшли,
щоб рідну мову возвеличить»

Анастасія Середа вручає випечений нею коровай

Виступає народний депутат Василь Амелюченко

За цей період видано:

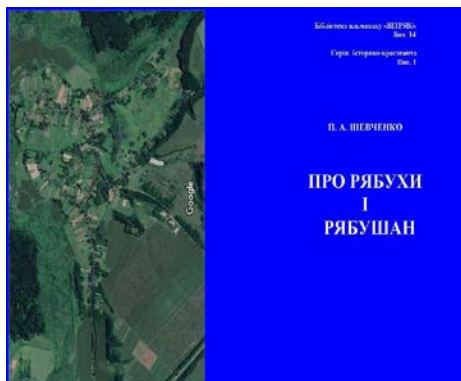
1. **Лизько В.** Наша доля, наша пісня. Народний фольклорний ансамбль української народної пісні «Народні наспіви» смт Талалаївка Чернігівської обл. / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 13**; Серія: Фольклорно-етнографічна. **Вип. 2** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. – К.-Талалаївка, 2020. – 144 с.

До збірника входять матеріали, присвячені Народному фольклорному ансамблю української народної пісні «Народні наспіви» смт Талалаївка Чернігівської області. У ньому подано коротку історію творчої діяльності, біографії колективу, відзнаки за досягнення, репертуар, друквані й недруквані відгуки.

Адресується всім, хто цікавиться історією науки й культури України.

2. **Шевченко П. А.** Про Рябухи і рябушан / Упорядкування, вступна стаття, примітки, переклади Івана Забіяки / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 14**; Серія: Історико-краєзнавча. **Вип. 1** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. – К., 2020. – 136 с.

Автор проявив дивовижну пам'ять, обізнаність у багатьох питаннях господарства, знання людей, що засвідчує про його людську активність, інтерес до громадського й особистого життя оточуючих. Згадано майже чотириста імен. Серед них

багато – повним прізвиськом, ім'ям й по батькові. А ще – і це чи не найбільше, найважливіше – небайдужість, любов до свого села, де пройшло його дитинство, становлення як особистості, його історія, знання околиць. Його серце – переповнене цією небайдужістю і любов'ю не могло спокійно в похилому віці зупинитися, не полишивши після себе ще й такий продукт – як спогади.

Адресується всім, хто цікавиться історичним краєзнавством.

3. Забіяка І. Ми в світ прийшли, щоб рідну мову возвеличить! / Упорядкування Івана Забіяки / Вступна стаття Світлани Шевчук / Бібліотека альманаху «Вітряк». Вип. 15; Серія: Духовний патримоніум. Вип. 3 / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. Київ, 2020. 116 с.

У монографічному виданні зібрано виступи на конференціях, публікації в друкованих і електронних засобах масової інформації та не друковані матеріали, присвячені мовному питанню в сучасній Україні. Автор виокремлює найважливіші проблеми, зосереджує увагу на законах мови, на двомовному просторі, байдужості частини населення та інших надзвичайно значущих питаннях.

Адресується всім.

4. Горленко В. Твори. Том 1. Публікації в газеті «Труд» (1881–82), журналі «Киевская старина» (1882–1906) /

Упорядкування, вступна стаття Івана Забіяки; Переклади Миколи Полонського / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 16**; Серія: Духовний патримоніум. **Вип. 4** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. – К.-Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2020. 800 с.

До збірника входять твори відомого українського культуролога кінця ХІХ – початку ХХ століття Василя Петровича Горленка (1953–1907 рр.), надруковані в газеті «Труд» (1881–82), журналі «Киевская старина» (1882–1906). Праці в такому форматі друкуються вперше.

Адресується всім, хто цікавиться журналістикознавством та історією науки й культури України.

5. Полонський Микола. Напередодні інтервенції. Вибрані повісті та оповідання / Tempus omnia revelat / Видання підготовлено у Благодійному фонді «Бібліотека альманаху «Вітряк» імені Василя Горленка»:

голова – Іван ЗАБІЯКА / Бібліотека альманаху «ВІТРЯК». **Випуск 17.** Серія: Художньо-публіцистична. **Випуск 1.** – Київ – 2020. – 184 с.

Старий майор у відставці залишає сімейний рай і вирушає у похід захищати людську гідність та справедливість на буремний Донбас, куди вторглися його колишні друзі, героїські десантники. Однак, відтепер вони сміливі грабіжники, жадні до наживи та жалюгідної слави.

Молодий перекладач-лінгвіст, якого манить магія древнього світу, золото царя Соломона та храми Аполлона, відправляється до країн Старого Завіту. Там, на півночі Африки, опиняється посеред небезпечних політичних ігрищ, де іно-

земні фахівці - безцінний, проте безправний товар у золотомому регіоні світу.

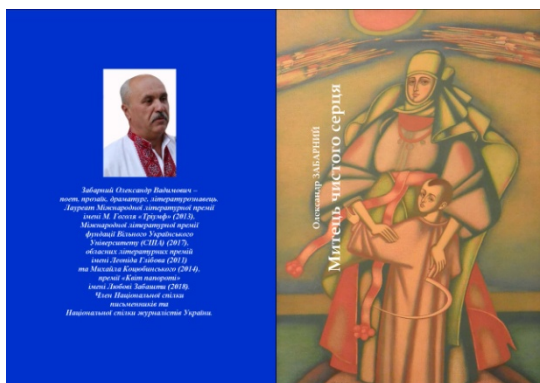
6. Затиркевич І., Затиркевич Д. Твори / упоряд. і комент.: П. В. Михед, І. О. Стребкова / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 18;** Серія: Художньо-публіцистична. **Вип. 2 /** Автор і упорядник проекту Іван Забіяка.. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В. В. ТПК «Орхідея», 2020. – 116 с.

Увазі читачів уперше представлено книгу про маловідомого українського письменника Івана Затиркевича та його сина Дмитра. Висвітлено факти їхнього життя, а також вміщено добробок поетичних і прозових творів, що тривалий час зберігалися в рукописах. Видання розкриває значення творчості забутих митців для тогочасної літератури та сьогодення.

Книга призначена для науковців, аспірантів, студентів, школярів, широкого кола читачів.

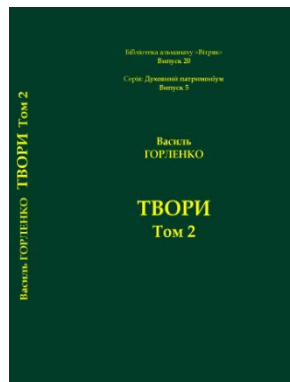
7. Олександр Забарний. Митець чистого серця (повість про художника). / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 19;** Серія: Художньо-публіцистична. **Вип. 3 /** Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. – К., 2021. – 92 с.

У новій книзі письменника і літературознавця Олександра Забарного розповідається про життя і творчість відомого в Україні і за її межами Олександра Івахненка – українського графіка, живописця. Органічним доповненням до авторської оповіді стали мистецькі твори художника.

Книга розрахована на широкий загал читачів.

8. Горленко В. Твори. Т. 2. «Южнорусские очерки и портреты» (К., 1898), «Украинские были. Описания и заметки» (К., 1899), «Отблески. Заметки по словесности и искусству» (С.-Пб, 1905, 1908) / Упорядкування і підготовка текстів Івана Забіяки / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. – Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 20.** Серія: Духовний патримоніум. **Вип. 5.** – К. : ФОП Гуляєва В.М., 2022. – 516 с.

До збірника входять три книги одного з найвидатніших українських культурологів кінця XIX – поч. XX ст. Василя Петровича Горленка (1853–1907) «Южнорусские очерки и портреты» (К., 1898), «Украинские были. Описания и заметки» (К., 1899), «Отблески. Заметки по словесности и искусству» (С.-Пб, 1905, 1908).

Адресується всім, хто цікавиться журналістикознавством та історією науки й культури України.

9. Полонський М. Д. Африканські пригоди. Історія повертається / Бібліотека альманаху «ВІТРЯК» **Вип. 22.** Серія: Художньо-публіцистична. **Вип. 4 /**

Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. – Київ, 2021. – 134 с.

Гостросюжетна історія про дивовижні пригоди в країні Старого Завіту, де в густих джунглях ховається від ненаситних мисливців чорний леопард, хизуються сріблястим хутром колобуси та чатують сивоголові китогави. Попри приховані небезпеки шукачі пригод прагнуть відшукати загублений рай, де панує екзотична фауна та все ще співають райські птахи.

Видання **1, 2, 3, 6, 7** віддруковано за сприяння керівника Прилуцького відділення Чернігівського земляцтва, лауреата премії ім. Василя Горленка **Павла Олександровича КРИВОНОСА**, за це йому **ВЕЛИКА ВДЯЧНІСТЬ**.

Видання **4** видано на благодійні кошти, видання **5** підготовлено Благодійним фондом «Бібліотека альманаху “Вітряк”» імені Василя Горленка. Надруковано за власний кошт автором.

* * *

ПІДСУМКИ КОНКУРСУ НА ЗДОБУТТЯ ПРЕМІЇ ІМ. ВАСИЛЯ ГОРЛЕНКА

13 березня – День народження Василя Горленка. За кращими традиціями саме в цей день підбиваємо річні підсумки роботи Благодійного фонду «Бібліотека альманаху «Вітряк» імені Василя Горленка (далі – Фонд) та результати оголошеного конкурсу на здобуття премії ім. Василя Горленка.

Цього року ними стали:

1. Лесникова Олена Дем'янівна, м. Миколаїв. За внесок у відновлення і збереження пам'яток історії на території Болотницької сільської ради Талалаївського району.

2. Соколова Валерія Дем'янівна, м. Одеса. За внесок у відновлення і збереження пам'яток історії на території Болотницької сільської ради Талалаївського району.

Ліворуч – Валерія, праворуч – Олена Дем'янівни
біля криниці в с. Плугатар

1) ГЕНЕРАЛ - МАЙОР
СВ. РАФ ПІВЛОВ КОНДРАТЕНКО
1822 - 07(15).01.1886

2) ВДОВА КОЛЕЗЬКОГО РАДНИКА
ПУЛЬХЕРІЯ ПАВЛОВА АНДРІВСЬКА
(УРОДЖЕНА КОНДРАТЕНКО)
1815 - 14(26).01.1897

4. Киричок Володимир Андрійович, керівник ТОВ «Агрофірма «Лан»». За внесок у відновлення та збереження пам'яток історії на території Талалаївського району.

5. Семінько Ганна Дмитрівна, музичний керівник ансамблю «Народні наспіви». За багаторічну культурно-освітню, просвітницьку діяльність.

БОЛОТНИЦЬКІ СТЕНДИ

З ініціативи Благодійного фонду «Бібліотека альманаху «Вітряк» імені Василя Горленка БЕЗКОШТОВНО, без всякої політики було підготовлено новий інформаційний стенд історії села, збільшений практично вдвічі, та підготовлено десять нових двоярусних інформаційних і зображальних стендів, присвячених визначним землякам: Михайлові Білошапці (1); Павлові, Михайлові та Юрію (Георгію) Граббе (1); Іванові Затиркевичу та Ганні Затиркевич-Карпинській (4); Кондратенкам (3); Єрмолаєві Прохоровичу, Володимирі та Віталію Волковим (1). Для другого ярусу використані картини чудового болотницького художника, колишнього вчителя фізкультури Михайла Шевченка. Дозвіл на їх копіювання надала дружина Валентина Шевченко, за що їй велика вдячність. Також використано картини Є. Карпенка маєтку Граббе та центру с. Болотниця. Остання віднайдена нами за сприяння Ростислава Маляренка¹.

За підтримки керівника Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва в м. Києві, лауреата премії ім. Василя Горленка Павла Кривоноса також БЕЗКОШТОВНО було виготовлено і передано металоконструкції для встановлення стендів.

Робота над інформацією історії села, біографічними матеріалами осіб, причетних чи вихідців із села, показала, м'яко кажучи, незнання всього цього та й бажання знати як такого особливо не проявлялося. На кого міг я опиратися у своїй роботі – так це на Ростислава Маляренка (Тростянецький приватний краєзнавчий музей), Інну Лещенко, Василя Суворова та кілька довідок від Анатолія Рудька. В роботі над стендом про Ганну Затиркевич-Карпинську допомогу надав Валерій Ковальов: за його сприяння було перефотографовано стенди про Ганну Петрівну в Роменському краєзнавчому музеї. Про Кондратенків – незамінну допомогу надала Олена Лесникова, – нащадок роду Кондратенків.

---

¹ Ілюстрації стендів див. у кінці цього матеріалу.

Родина Білошапків надала мінімальну допомогу, не давши мені розкрити в стендах музичну спадковість чотирьох її поколінь. Навпаки, альбом Кобзистого Петра Яковича надав допомогу світлинами. Також надав інформаційну допомогу і Кролевецький краєзнавчий музей. В Кролевеці жив і похований Михайло Білошапка.

Родина Волкових взагалі не відреагувала на звернення. Колективне фото з Володимиром Волковим знайшли в Талаївській районній лікарні.

Отакі ми й є: розриваємо спадковість, єдність минулих і майбутніх часів, поколінь.

Як попереднє, так і все інше – наші особисті тривалі пошуки. Тривалість – це місяці й місяці практично щоденної роботи. Якщо перевести це в кошти, то металокопонування, інформаційна підготовка стендів – це кілька десятків тисяч гривень. Такий подарунок зроблено Фондом, Прилуцьким осередком земляцтва селу Болотниця.

Якщо говорити в цілому, то бачимо, що є НАГАЛЬНА потреба у підготовці історії села. Комплексної історії. І не лише Болотниці. Це проблема кожного села, громади в цілому!

Але в даному випадку голого ентузіазму надто мало. Необхідна фінансова підтримка, щоб можна було їздити в архіви, де є матеріали про село. А це – насамперед Чернігів, Суми, Полтава. Опрацьовувати місцеві матеріали. Треба шукати зв'язки із земляками, які живуть за межами України: Москва, Петербург, регіони переселення наших предків, щоб ці земляки попрацювали в тамтешніх архівах. Робота не одного дня, тижня, місяця та й не однієї людини.

Є тема, яка також варта серйозної уваги – це постать Ганни Петрівни Затиркевич-Карпинської. Ще в середині 50-х рр. минулого століття було видано дві книги, присвячені їй. Та ці книги більше ідеологічного спрямування, ніж фактологічного. Не їх треба переробити й перевидати, а підготувати збірник всіх існуючих текстових та ілюстративних матеріалів про цю видатну українську актрису, сучасницю Марії Заньковецької, їй рівну по таланту і хисту, але зі своїм амплуа. Нині вона практично забута українським суспільством. Вона любила

Болотницю і Болотниця має віддати їй шану. Однак є великі сумніви, що це може бути здійснено.

Те, що зроблено Фондом для Болотниці, дає не лише право звернутися до ВСІХ болотничан з пропозицією долучитися до збору коштів на виготовлення і встановлення погруддя² Василеві Горленку. Ця постать належить ВСІЙ Україні і Болотниці в тому числі³.

БОЛОТНИЦЯ

БОЛОТНИЦЯ (у минулому – Платиці, Плотище, Болотниця) розташована по обидва боки тепер обмелілої річки Лисопі (лівої притоки р.Улаю). Були ще річки – Стугуш, Лобочовщина м.Перемішань.

Про давню область «Болотниця» в районі 1-10 км

Скфської культури (7-5 століття)
на кончастих стріли, шпильчасті амулети, фризавиті дзвони-глиці

періоду Римської імперії
срібні монети (ауреуси), фібули (застібки)

Печерської та Київської культури
Із срібла – шпильчасті амулети, срібні монети, срібні слюзові

часів Польсько-Литовських князівств
– монети.

КУТКИ

Бойки, Кушнарівка, Мухавці, Охані, Перетічки.

Село знаходиться за 55 км від Прилук, 58 км від Романів, 18 км від Талалавки за 9 км від залізничної станції Болотниця.

В 1629 р. вперше згадується в писемових джерелах.

1649 – 1782 рр. підпорядкована Сербанській сотні Радомисльо (1782 – 96). Прилучалося (1797 – 1923).

1666 – 16 господарських селян.

В 1859 р. нараховувалось 410 дворових господарств, мешкало 2086 осіб (1002 чоловічої статі та 1084 – жіночої); прилітєлюванія – 3 %.

1885 р. нараховувалось 340 дворових господарств, мешкало 2000 осіб, 4 постоялих двори, 2 постоялих будинки, 1 школа, 1 (всього понад 30) вітряних млини та оліїний завод, відкривались базари по неділях.

1890 р. відбувалися 3 ярмарки на рік (14 вересня, 6 грудня та на П'ятце).

За переписом 1897 р. кількість мешканців зростає до 2285 осіб (1118 чоловічої статі та 1167 – жіночої), з них 2186 – православної віри.

В 1910 р. було 2947 осіб. Кількісно козаки переважали селян. Жили також євреї (16 дв.), дворяни тощо. Землі населення мало 3136 дес., з них орної 2409, під посівом – 2171, сіножатей – 100, лісових – 100. Було 27 пар коней, 3 газогенератори двичном. В селі було 27 плотина, 1 стовар-краснодеревець, 18 кравців, 13 шевців, 7 кровельників (бляхарів), 5 ковалів, 136 ткачів (з них – 132 жін.), 2 очників, 9 лавочників, 230 поденщиків, 43 різними інтелігентними роботами.

² Слово «бюст» замінюємо на «погруддя». – І.З.

³ Проте від болотничан не було перераховано жодної копійки. – І.З.

Шевченко М.Л.

БІЛОШАПКА Михайло Іванович

БІЛОШАПКА Михайло Іванович. Народився в листопаді 1924 р. у с. Болотниця Талалаївського району Чернігівської області – бандурист, самодіяльний композитор.

У дитячі та юнацькі роки навчився грати на мандоліні, гітарі, скрипці, брав участь у самодіяльних готках школярів.

У 1929 р. почув виступ сім'ї Сологубів (на бандурах грали батько, сини та невістки). У В. Сологуба, який робив бандури, придбав першу бандуру.

З 1947 р. завідував клубом у рідному селі і виступав як бандурист.

У 1953 р. закінчив заочні музичні курси при Центральному будинку народної творчості ім. Крупської в Москві, а 1963 – Київське музичне училище ім. Глієра по класу диригентсько-хормейстерському. Додатково з'явився у бандуристів-педагогів училища А. Омельченка та В. Ф. Лапшина.

Родина Білошапки: дружина – Анастасія Іванівна, сини – Віталій з баном, Валерій – зі скрипкою, Михайло Іванович з бандурою.

У 1955 р. організував у м. Кролевеці на ткацькій фабриці ансамбль бандуристок, на базі якого згодом була організована капела бандуристів, яка стала працювати при районному Будинку культури. Під керівництвом М. І. Білошапки одержала диплом 1-го ступеня на обласному огляді.

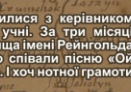
Виступав М. Білошапка як соліст-бандурист. Мав власні твори («Де струночки чисті!» на слова В. Регентюка, «Дума про Батьківщину» на слова І. Корнюченка, народні думи про нашого великого правдборця Т. Шевченка, історичні думи про Б. Хмельницького, «Дума про Кролевець», яку написав уродженець Кролевеця, широкодомий кобзар, член спілки письменників України Іван Іванченко, та власні обробки народних пісень й інструментальних творів. Його новелика квартира нагадувала своєрідний музей музичних інструментів. Помер М. Білошапка 27 травня 2003р., похований у Кролевеці.

У нього вчилися талановиті бандуристи брати Василь та Микола Литвини, бандуристи В.Шкура, Н. Нитоненко та інші.

Литвин Василь Степанович (1941–2017) – заслужений артист України, перший голова Спілки кобзарів України, лауреат Республіканської премії ім. І. Нечуй-Левицького, премії фонду Т. Г. Шевченка, співзасновник Стрийської школи кобзарського мистецтва, відмінник освіти України, нагороджений почесним знаком «За подвизництво в українській культурі», орден «За заслуги (Україна) III ступеня».

Литвин Микола Степанович (1943–2020) – український кобзар, композитор, письменник, журналіст, громадський діяч. Член НСПУ, НСЖУ, заслужений діяч мистецтва України, лауреат премії імені Івана Нечуя-Левицького, імені Олени Пчілки, імені Володимира Косовського.

З братом Василем у 1961 р. вступили у Кролевецьке профтехучилище художнього ткацтва. Позналилися з керівником капели Михайлом Білошапкою і попросилися в учні. За три місяці вчитель повів братів до Київського музичного училища імені Рейнгольда Глієра. На вступному іспиті вони так відавчудно співали пісню «Ой Морозе, Морозенку», що приймальна комісія встала. І хоч нотної грамоти хлопці не знали, їх прийняли до училища як вимяток.

Підсунував Іван Забілка.

Стенд. Граббе

ГРАББЕ

ГРАББЕ Павло Христофорович. Народився 21 грудня 1789 р. в Кексгольмі на Ладозькому озері. Військовик, дипломат, генерал-ад'ютант (1839), дійсний член Рос. географічного т-ва (1847), граф (1866).

1810 р. під дипломатичним прикриттям направлений військовим агентом до Німеччини та Австрії. На початку війни 1812 р. здійснив унікальну розвідку по французьких маршових колонах. Учасник війни з Наполеоном 1806–07 і 1812–14 рр., російсько-турецької 1828–29, військових дій в Польщі 1830–31 рр. Командувач військами на Кавказькій лінії і в Чорномор'ї в 1838–42 рр. У 1839 р. рішуче тиснув війська Шаміля.

1822 р. був заарештований як член «Союзу благоденства». Але цар обмежив покарання чотиримісячною відсидкою в фортеці.

Багаторазове поранення. Нагороджений орденом св. Георгія 3-го ступ. і золоту шаблею з написом «За хоробрість».

Дізнавшись про смерть Лермонтова, Граббе – як його військовий начальник – писав: «Нещасна доля нас... Тільки з'явиться між нами людина з талантом – десять пошляків переслідують його до смерті».

Після 1842 р. до осені 1847 р. жив у своєму маєтку «Тимчиха». Вільготне сільське життя там настільки було благодатним, що подумував назавжди залишити службу. У 1858–1862 рр. з невеликими перервами мешкав там разом зі своїми дочками Ольгою і Катериною. Останні вісім років життя провів у своєму маєтку. Там і помер 12(24) липня 1875 р. Поховали його з почестями при великому скупченні народу в огорожі Болотницької церкви.

Улюбленець батька, **ГРАББЕ Михайло Павлович** (1836 – 6(18) листопада 1877), генерал-майор. Загинув в російсько-турецькій кампанії при штурмі Карса, похований поруч із батьком.

ГРАББЕ Юрій (Георгій) Павлович (1902, С.-Петербург – 1995, Елмвуд-Парк, Нью-Джерси, США), граф, спіскоп, син Анастасії Георгіївни, яка пожертувала 300 руб. на жіночу школу в Болотниці, правнук П. Х. Граббе.

Із його щоденника за 1917–20 рр. дізнаємося, що він листувався із Г. П. Затиркевич-Карпинською, про події, які в цей час відбувалися в Тимчихі, Болотниці, Березівці.

«Тимчиху руйнує земський комітет, Березівка ж просто розгромлена» (25-го грудня 1917 р.)

«Мама отримала листа від Г. А. Красовської. Пише про розгром Тимчихи у Болотниці, судячи з її листа, життя неприємне. Всю ніч стріляють. Кожну хвилину потрібно чекати нападу (їх уже раз грабували). Всі сусіди розгромлені» (8-го березня 1918 р.)

«Розгром [Тимчихи] остаточний. Залишилися тільки стіни» (6-го травня 1919 р.)

Підписував Іван Зібина

Стенд. Затиркевичі

ЗАТИРКЕВИЧІ

Затиркевичі жили й еолоділи маєтностями в с. Болотниця, починаючи з середини 18 ст. Це переважно були військові.

ЗАТИРКЕВИЧ

Іван Олександрович

Народився 11(23) березня 1829 р. в селі Болотниця. Навчався у 1844–1851 рр. на юридичному відділі Ніжинського ліцею.

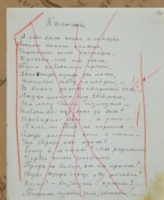
Брав участь у Кримській війні 1853–56 рр., зокрема в обороні Севастополя 1855 р.

Був військовослужбовцем, вийшов у відставку полковником.

Один з організаторів урочистої зустрічі 3 травня 1861 р. в Орлі траурної процесії під час перевезення тіла Тараса Шевченка до України.

Друкватися почав у 1844 р.

Перший відомий вірш Затиркевич – «Злодій» (1844), написаний за зразком творчості Є. Гребінки.

Автор низки віршових обробок народних легенд, переказів, анекдотів («Собача доля», «Дід і онук», «Чуже лихо»); прозових оповідань побутово-гумористичного характеру («Зозуля», «Хтодонт»); ліричних поезій російською мовою («Просьба», «Дума», «Бастионный романс»).

Ім'я Івана Затиркевича привернуло увагу після публікації байки «Калюжа» в журналі «Основа» у квітні 1861 р. Байка, а разом з нею і автор, зажила популярності також завдяки відомій українській актрисі Ганні Затиркевич-Карпинській. Вона порадила її Марку Кропивницькому, який часто декламував її зі сцени.

Творчість позначена впливом фольклору, етнографічним колоритом. Помер 13(26) липня 1902 р. в с. Болотниця.

ЗАТИРКЕВИЧ-КАРПИНЬСКА

Ганна Петрівна

Народилася в дворянській родині 8(20) лютого 1855 р., в містечку Срібному.

Закінчила Прилуцький приватний пансіон. Виховувалася в **Київському інституті шляхетних дівчат**. Будучи вихованкою інституту, Ганна Ковтуненко брала активну участь у концертах, які відбувались в інституті. Цікавилася театром.

Ганна з жадобою перечитувала театральний відділ у газетах та журналах.

Крисько Костянт.

ЗАТИРКЕВИЧІ

Не побувавши жодного разу ні в Петербурзі, ні в Москві, вона добре знала, які п'єси йдуть на сценах театрів і з якими виконавцями.

Згодом Ганна повернулася у рідне село до батьків, які на полегливіо відшукували для 18-річної дівчини нареченого. Так, у 1874 р., з волі батьків, вона вийшла заміж за

сусіда із села Блотниця (нині – Болотниця) поміщика **Дмитра Олександровича Затиркевича** (род. 1840); значно старшого від неї.

Щоденні турботи по господарству все ж не заглушили інтересу Ганни Петрівни до театру. У Прилуках у її часи відбувалися аматорські вистави, у яких вона брала активну участь. Деякий час їй довелося мешкати в Прилуках. Д. О. Затиркевич був членом Лохвицько-Прилуцької межової комісії і за обов'язком служби інколи тут жив.

На аматорській сцені Ганна Петрівна зіграла роль Тетяни у п'єсі «Москаль-чарівник» Івана Котляревського, Одарку у п'єсі Григорія Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці», яку в 1882 р. підготували роменські аматори. Цього ж року вона налагоджує зв'язки з трупною **Марка Кропивницького**.

1883 р. кинула життя поміщиці і стала актрисою на ролі жартівливих молодиць і сварливих бабів у трупі корифеїв українського театру. Працювала в українських трупах М. Кропивницького, Михайла Старицького, Миколи Садовського, Федора Волика та ін.

Актриса виступила під прізвищем Прилуцька в ролі Секлети в комедії Старицького «Як ковбасата чарка, то минеться і сварка». Так почався триумф актриси.

З 20 квітня по 4 травня 1893 р. вона з успіхом виступила у Чернігові в ролі Наталки-Полтавки.

До 1900 р. виступала під прізвищем чоловіка – Затиркевич.

У Києві грала в Театрі Миколи Садовського (1917–1918), Державному народному театрі під керівництвом Панаса Саксаганського.

У 1920 р. група київських аматорів з колишнього театру М. Садовського утворює у м. Ромнах на Сумщині український професійний театр. До цього об'єднаного театрального

Шевченко М.П.

ЗАТИРКЕВИЧІ

колективу в перший же день вступила Г. П. Затиркевич-Карпинська. Вона чудово грала у п'єсах Степана Васильченка, М. Кропивницького, Панаса Мирного, І. Котляревського.

Ролі

За час майже сорокарічної праці в театрі Затиркевич-Карпинська зіграла близько 130 ролей, створила образи задирикуватих, веселих,

балакучих та енергійних жінок. Недарма, мабуть, її учитель в акторському мистецтві Марко Кропивницький називав Ганну Петрівну «радісною актрисою» і жартома казав, що вона, як «барабан в оркестрі».

Ганна Петрівна самою природою була обдарована якоюсь прикладною особливістю, яка з гіпнотичною силою привертала до неї увагу глядачів, щойно актриса з'являлася на сцені, хоча сама вона нічого для цього не робила. «Її чарівна усмішка і виразні сірі очі ніби опромінювали все навколо», – писав старий театрал Прохор Коваленко.

Особливо яскраве враження на глядачів справляла її баба Риндичка з водевілю «По ревізії» – роль, яку вона грала з першого року на сцені. Боса, кругленька, куценька бабця із заплющеним оком протягом всієї вистави, підв'язаною щелепою, настороженим вухом і стиснутими в кулаки долонями з першої появи на сцені викликала сміх.

Інші ролі:

Стеха («Назар Стодоля» Тараса Шевченка),
Ганна («Безталанна» Івана Карпенка-Карого),
Лимериха («Лимерівна» Панаса Мирного),
Секлета («За двома зайцями» Михайла Старицького),
Пошльопкіна («Ревізор» Миколи Гоголя).

Спільна багаторічна праця і міцна дружба поєднувала двох великих українських актрис – Марію Заньковецьку і Ганну Затиркевич-Карпинську. Вони часто грали у парі, листувалися, підтримували одна одну.

Шевченко М.Л.

ЗАТИРКЕВИЧІ

Восени 1921 р.р. перовтомившись, вона тяжко захворіла. 12 вересня 1921 р. Г. П. Затиркевич-Карлинська померла в м. Ромни. Там і похована.

Помираючи, Ганна Петрівна заповіла, щоб у болотницькій садибі було влаштовано будинок відпочинку, прихисток для українських акторів...

Лінію Затиркевич-Карлинської в українському театрі продовжували і продовжують у наш час Нонна Копержинська, Поліна Куманченко, Тамара Яценко...

Підготував Іван Забілка

Шевченко М.Л.

КОНДРАТЕНКИ

Хутори

За «Описом Чернігівського намісництва 1779–81 рр.» Д. Пащенко Плотниць належали 2 хутори Кондратенки: «3-й. Померлого значкового товариша сина Василя Кондратенка, лежить поблизу села Плотниці при протоці, на якій є млин на 1 коло, в ньому сусідська 1 х., військового товариша Івана Затаркивича сусідська 1 х.»

6-й. Хутір військового товариша Герасима Кондратенка, в ньому 1 х.»

За енциклопедичним довідником «Прилуччина» (За ред. Г. Ф. Гаюда. 2007. С. 225):

«**КОНДРАТЕНКА ХУТІР** Срібнянської сотні Прилучького полку. 1781 належав військ. т. Кондратенку. Після скасування полкового устрою хут. 1782 відійшов до Роменського пов. Чернігівського намісництва.»

КОНДРАТІВСЬКИЙ – хут. Блотницької вол. Прилучького пов. Розташований на правому березі р. Лисогору, біля с. Блотниці. Вперше згадується 1859 р., коли в ньому нараховувалося 20 дворів козаків і 95 жит. 1886 – 44 двори козаків, 14 дворів селян власників, 3 двори міщан та ін., 63 хати, 389 жит. Останній раз хутір згадується 1908 р., коли в ньому мешкало 525 жит. Після цього був приєднаний до с. Блотниці. У подвірню-господарському перепису 1910 р. не згадується.»

Проте 1916 р. на хуторі Кондратівському проживало 19 родин з прізвищем Кондратенко (124 дорослих разом з дітьми). Всього на хуторі нараховувалося 85 домогосподарств, по 4–9 людей в кожному. На кошти дворянина **Феодота Дмитровича Кондратенка** та козацького товариства, яке він очолював, було побудовано школу, яка так і називалася – **Кондратівська**. Школа проіснувала до 1960-х рр. XX ст.

Кондратенки

В реєстрах та компутах Прилучького полку прізвища Кондратенків зустрічаються вже з 1718 р., серед представників значкового товариства, за часів гетьманування Івана Скоропадського та Данила Апостола.

По свідченнях Генерального слідства про маєтність Прилучького полку значковим товаришам Кондратенкам в селі Блотниці належали 29 бездвірних хат.

Андрій (1692–?) – сотенний хорунжий срібнянський (той, хто несе та відповідає за прапор у бою) розпочав службу з 1735 р. – початку російсько-турецької війни. Ходив у походи з козаками Прилучького полку. З 1788 р. абшитований значковий товариш. Прожив майже 100 р. Мав трьох синів. Молодший – **Костянтин**, 1752 р. н., – служив сотенним отаманом.

Дивним чином доля звела правнучку Костянтина – **Клавдію** – з дворянином **Дмитром Михаїленком** з с. Красний Колядин, мати якого була з відомого роду **Косяровських**. До роду Косяровських належала мати **Миколи Васильовича Гоголя** – **Марія Іванівна**. Таким чином, у нащадків Андрія Кондратенка і у знаменитого українського письменника є крапля спільної крові.

Син **Іосяпа Кондратенка** – значковий товариш **Герасим** – козак виборний – службу відбував у далеких походах [абшитований військовою товаришом в полках].

Його онук **Стефан Павлович** народився в Блотниці в 1826 р. Отримав гарну освіту, вільно володів німецькою мовою. Службу почав в Українському уланському полку. Брав участь у бойових діях

Шевченко М.Л.

КОНДРАТЕНКИ

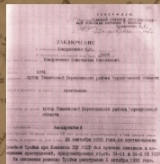
під час російсько-турецької війни 1853 р., 1877–78 рр. Євграф Кондратенко командував першим кінним полком Астраханського козачого війська. Вийшов у відставку генерал-майором. Мав відзнаки: кавалер орденів Св. Володимира 3-го та 4-го ступенів з бантом; орден Святої Анни 2-го та 3-го ступеня, мав медалі в пам'ять війни 1853–1856 рр., 1877–1878 рр. Нагороджений персидським орденом Льва та Сонця із зіркою та «Золотою шашкою» з написом «За хоробрість у справах проти турок» у війні 1877–1878 рр. Помер Євграф Павлович у Блотноці в 1886 році, де й похований у сімейному склепі біля Троїцької церкви.

Трагічно склалася доля синів **Федота** – **Василя** та **Миколи**.

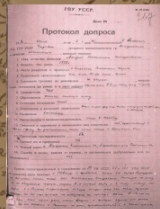
Василь 1883 р. н., уродженець с. Блотноця. В 1933 році, як кулака, за агітацію селян проти вступу в колгоспи, по наклепу когось з односельців було заарештовано та вивезено вилучити до Північного краю на 5 років разом з дружиною та 4-ма малолітніми дітьми, яким було від 4 до 10 років.

Миколу заслано на 5 років до концтабору в Амурську область. Подальша доля його невідома. Реабілітовано 1991 р. Рідних братів: **Андрія Миколайовича**, **Костянтина Миколайовича**, **Феодосія Миколайовича** – було знищено як кулаків.

Костянтин Миколайович: 1891 р. н., хутір Тищенкоїв. З протоколу допиту: «В арміях Гетьмана, Петлюри і Денікіна я не служив. В 1920 р. по мобілізації писарем призваний в Красну армію, і служив при штабі постачання Південного фронту молодшим діловодом, звідки був переведений в управління постачання 1-ої кінної конармії Буд'яного». «Коли я ще служив у Красній армії, то частину майна, що лишилася після смерті мого батька, була розлуначена». «Я особисто був прихильником колективізації, але без будь-якого поділу на класові прошарки». «Ніколи я не належав ні до яких контрреволюційних організацій, як ні я нікому, а також і мені ніхто не казав про наявність контрреволюційних організацій. Причину мого арешту я не знаю і вважаю, що мій арешт є якоюсь помилкою, можливо, викликаний поданою на мене ким-небудь брехливою заявою».

26 вересня 1930 р. за постановою судової трійки при колегії ГПУ УРСР був визнаний винним у здійсненні злочинів, передбачених ст.ст. 54-11 і 54-2 КК УРСР. На підставі рішення трійки розстріляний 6 жовтня 1930 р. в м. Харкові Реабілітований 05.10.1991 р.

Андрій Миколайович: Нар. 1887 р. н. х.Тищенкоїв. Українець. Одноосібник. Про приналежність (в різний час) до політичних партій, рухів, молодіжних організацій – даних нема. За постановою судової «трійки» при Колегії ГПУ УРСР від 26.09.1930 р. за участь у діяльності контрреволюційної повстанської організації ув'язнений до концтабору на 10 років, але розстріляний у Чернігові 10.01.1938 р.

Феодосій Миколайович 1897 р. н. Арештований в 1930 р. З протоколу допиту: «Про існування контрреволюційної організації мені нічого не відомо і ніякої участі в такій я не брав. Невідома мені і причина арешту».

Шевченко М.Л.

КОНДРАТЕНКИ

Але саме за участь в діяльності націоналістичній повстанській організації присудили 10 років концтабору. Відбував покарання в Архангельській області. Феодосію було 33 роки, коли він потрапив для відбукання покарання в м. Нарьян-Мар.

В 1941 р. його мобілізували на фронт. Служив в оленячо-транспортному батальйоні. Для Феодосія війна скінчилася в Польщі. Після важкого поранення в голову був демобілізований. До медичних установ оформляли інвалідність ветерана війни звертатися посоромився, вважав, що країну відновлювати треба, працюючи з останніх сил. Повернувся в Нарьян-Мар, де працював до виходу на пенсію в Риболовськиспільці.

З розповіді дочки Тетяни Федосівни: «Як би нам не було важко, він ніколи додому нічого з роботи не приносив. З землі копійки не підбирав, говорив, що «не я втратив – не мені і брати». І нас вчив бути порядними, чесними».

В 1971 р. разом з дружиною переїхав жити в Ростовську область, в село Круглоє. Там і похований. Реабілітований 27.02.1992 р.

Микола Самсонович. Заарештований 10.11.1937 р. За постановою «трийки» при УНКВД по Чернігівській області був ув'язнений до виправно-трудоного табору на 10 років. Відбував покарання у Магаданській області. Загинув 09.12.1941 р. Реабілітований 27.03.1957 р.

Репресовані ще: Кондратенко Василь Федотович, Кондратенко Віктор Іванович, Кондратенко Данило Митрофанович, Кондратенко Іван Семенович.

Фото 1946 р. Михайленко (з роду Кондратенків - Косяровських) Варвара Максимівна. Народилася 14 грудня 1914 р в с. Блотниця з чоловіком – Телюком Іваном Васильовичем.

Песникова Олена Дем'янівна, Соколова Валерія Дем'янівна – онуки Варвари Максимівни. Спадкоємиці роду Кондратенків, Михайленків, Косяровських, Телюків. Впорядкували могили своїх предків і Граббе.

Підготував Іван Забіяка.

Шевченко М.Л.

ПРОХОРОВИЧ, ВОЛКОВИ

ПРОХОРОВИЧ Сermoлай Васильович

Народився в козацькій родині 21 серпня 1884 р. в с. Болотниця Прилуцького повіту Полтавської губернії. Мав Богатирську статуру, схожу на тих, хто зображений на знаменитій картині Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султанові».

Закінчив Андріївську сільськогосподарську школу в Маяцькій волості Кобеляцького повіту Полтавської губернії.

У 1905 р. склав екзамени в чоловічій гімназії міста Златопіль Київської губернії.

У 1914–1916 рр. – міський лікар міста Владимир.

У 1930-і рр. – репресований. Чекісти катували його лампою, яка яскраво світила в очі. Показів вибити не змогли. До кінця життя йому було боляче дивитися на світло, постійно сидів із

закритими очима. Всім здавалося, що – сліпий.

У 1942–1963 рр. – головний лікар Морозовської дитячої лікарні (Замоскворіччя). У 1943 р. з його ініціативи було відкрито неврологічне відділення.

У повоєнні роки під його керівництвом було організовано спеціалізовані відділення: очне, отоларингологічне, для новонароджених, ендокринологічне; міська консультативна поліклініка, санаторій для хворих на ревматизм.

Співпрацював з організаціями охорони здоров'я і присвятив 50 р. Помер у Москві 1983 р. Нагороди: лауреат Державної премії російської федерації, Заслужений лікар російської федерації, Відмінник охорони здоров'я, орден Леніна, орден Трудового Червоного прапора, 4 медалі.

ВОЛКОВ Володимир Йосипович

Уродженець с. Дігтярі Прилуцького повіту Чернігівської губернії. У 1910 р. закінчив медичний факультет Юр'ївського університету (Естонія). Лікар-терапевт. Працював у Прилуцькій повітовій лікарні головним терапевтом. Проводив прийом хворих також із Срібного, Талалаївки, Варви.

У 1911 р. добився будівництва Болотницької земської лікарні на 25 ліжок, де працював до 1957 р.

У перші дні окупації лікарня була зачинена. З 1941 по 1943 р. приймав хворих дома. Лікував настоячками з трав і травами, які збирала і готувала дружина Зінаїда Матвіївна.

У 1946 році було присвоєно звання Заслуженого лікаря Української РСР.

Болотницька дільнична лікарня 1947 р. В центрі: Ковальська Я.М. – зав. райкровообігу; Волков В.І. – головний лікар; Хабур І.І. – фельдшер лікарні

ВОЛКОВ Віталій Володимирович

Народився 14 серпня 1929 р. в с. Болотниця Березівського р-ну.

Останнім часом працював завідувачем відділення діагностики хірургічної гастроентерології в Інституті хірургії та трансплантології.

Відмінник охорони здоров'я, ветеран праці.

Помер 16 жовтня 2016 р. в м. Києві.

Підготував Іван Забіла

***

БОЛОТНИЦЯ, БЛОТНИЦЯ ЧИ ЩЕ ЯКОСЬ?

Не зовсім святкове...

Українська історична наука чи краєзнавство не так уже й часто звертається до теми походження назв населених пунктів. Цим самим не надаючи цьому питанню особливого значення. Фактично, знімаючи лише верхки. А знаємо ж, як корабель назвеш, так він і попливе. Хоча населені пункти – не кораблі. Проте в якійсь мірі у свідомості мешканців назви населених пунктів все-таки відіграють або позитивну, або жартівливу чи й навіть злу роль, ідентифікують їх у певну окремішність, особливість, психологію, своєрідну касту...

Навряд чи коли-небудь вдасться розгадати походження назв усіх населених пунктів. Все це свідчить насамперед про те, що наші села, міста дуже давні.

Відомо, що багато населених пунктів походять від їхніх засновників: Київ – від імені Кия, Чернігів – від імені Чорного. Якщо ж говорити про назви населених пунктів нашого регіону, то за переказами назва, скажімо, села Ярошівка (як одна із версій) походить від чоловіка Яроша та його дружини Івки. Так само й про Довгалівку (Довгаль і Івка), Никонівка (Никон і Івка)... Невже й справді виходить так, що в цих назвах фігурує лише одне жіноче ім'я? А як же тоді бути з Туркенівкою? (? – Івка). Хто був її чоловіком – турок? Виходить, що жіноче ім'я Івка у той час (який саме?) було надзвичайно популярним? Від імені ніби то походить і назва села Юрківці.

Ні стверджувати, ні заперечувати жодну з цих назв чи їх версії не будемо, оскільки для цього необхідно вивчити всі документи, де фігурують ці назви протягом кількох століть, етимологію (походження) кожного з них.

Враховуючи ту ситуацію, що йде збір та опрацювання інформації для стендів, які передбачається встановити у селі Болотниця, і ця інформація не може бути за своїм обсягом уміщена на них, ділимося спостереженнями тут.

На наше переконання, якби Василь Степанович Дубинний (учитель історії, активний пропагандист), який свого часу зміг переконати всіх у тому, що назва села Болотниця насправді походить від слова «болото», бо розташоване на болоті чи болотистій місцевості, знав усього-на-всього ще кілька історичних джерел 18 і 19 століття, думається, не бомбардував би своїми публікаціями періодичні видання та кабінети чиновників з приводу цього питання. На жаль, публікацій В. Дубинного ми поки що не маємо. Сподіваємося, історіографія його матеріалів колись буде зроблена. Але пам'ятаю, що такі статті в «Трибуні хлібороба», здається, в другій половині 60-х років минулого століття справді були. І ще тоді закралася думка недовіри до цієї ідеї.

Проте тодішнє керівництво села, району, області підтримало цю думку і вже в «Історії міст і сіл. Чернігівщина. К., 1972. С. 674» читаємо: «Назва села пов'язана з тим, що воно розташовувалося у непрохідних болотах».

Бідні болотничани! Як же вони пробиралися через ті болота, щоб займатися землеробством, проводити ярмарки, возити до млинів зерно, щоб молоти борошно, ходити в церкву, врешті-решт, у шинок... і – найважливіше – вертатися з нього додому цими «непрохідними болотами»?

Такої нісенітничі інше джерело: «Чернігівщина. Енциклопедичний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. К., 1990. С. 82», на щастя, не повторило, можливо, запідозривши щось непевне і не переконливе. У довіднику взагалі питання походження назви села відсутнє. Хоча в деяких статтях все-таки відображено.

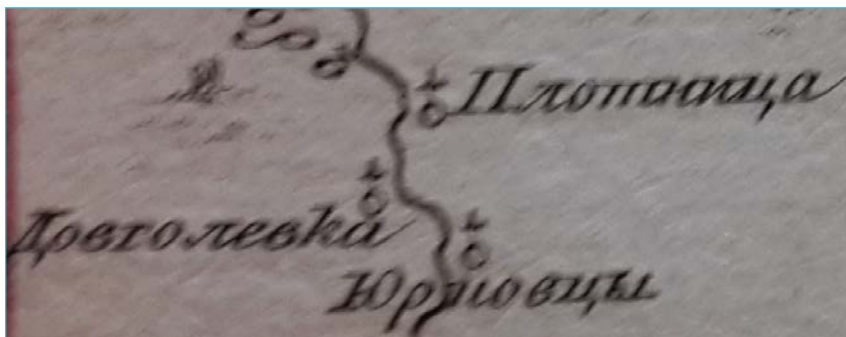
Калейдоскопічно походження села Болотниця зафіксовано в однойменній статті в книжці «Талалаївський край», де згадано рослину «болотниця», міфічну особу Болотниця, болотистість місцевості, а також версію від «плотництва». Все це лише на здогадах, і таких же переказах.

З оригінальною думкою виступив директор Тростянецького приватного краєзнавчого музею Ростислав Маляренко. Він вважає, що розгадку назви села знайшов. І вона криється у

польській мові. У ній є слово «błoto», що означає – болото. Звідси й походить назва, оскільки наші території з кінця 14 до середини 17 ст. були під владою Польсько-Литовських князівств.

Але треба врахувати, що село Болотниця і навколишні території вже були заселені ще далеко до цього періоду: Переяславського князівства. А це з 11 століття. В археологічному ж відношенні ці землі були заселеними на кілька тисячоліть раніше. І цьому є підтвердження приватних археологів. Тому польське «błoto» просто польське слово, що означає відповідну місцевість. У Польщі, я думаю, також є болотá чи błota, через те й є таке слово. Хоча по-польськи болото («błoto») означає спочатку «грязь», а потім (*багно і перен.*) «болото». Якщо виходити з цього, то назва села Болотниця має переносне значення. Яке? В чому його суть? Це мав би пояснити хтось інший.

Але оригінальність думки Ростислава Маляренка полягає в тому, що він звернувся до лексичного арсеналу. А це один із напрямків вивчення питання походження топонімів. Слово «болото» співзвучне зі словами у багатьох мовах, що означає: в цій мові є таке слово, а значить і місця, які відповідають цій назві. На наше переконання треба дивитися набагато глибше, оскільки археологічні знахідки підтверджують прадавність життя на цих територіях.

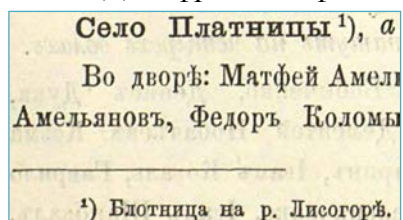
Є інші (не лише польський) мовні пласти. Вчені говорять, що в них багато слів співзвучних з українськими – це мова тюркська, санскриту та інші, якщо вже брати до уваги мови

інших народів. Можливо там щось вдасться з'ясувати. За визначенням Вікіпедії «В українській мові налічується близько 4 тис. тюркізмів (без урахування власних назв): гарбуз, килим, отара, туман, тютюн, штани, карий, кавун, капкан...» – можна продовжувати й продовжувати навіть не лише окремими словами, а за категоріями: скотарство, степове життя, городництво, військо, одяг, торгівля, промисел, побут та ін. Але для цього треба знати не сьгоднішні назви, а ті, які були значно раніше, тому що слово «болото», наприклад, на санскриті звучить «джамбала». І навряд чи кожна топонімічна назва має таку глибоку історію, як ця мова. Але пройтися б не завадило як по одній, по другій, так і по інших.

Треба врахувати ще один факт. Протягом тривалого часу зникали села, поселення, з'являлися інші. Люди не лише мігрували. Війни, навали – знищували, стирали з лица землі населені пункти. Тобто якийсь час населений пункт був, потім його не ставало, потім на цьому чи іншому місці з'являвся нові, які або продовжував назву, або мали вже свою. Як було на наших теренах, поки що невідомо.

Повернемося до джерел, які доступні нам сьогодні. Одне з таких – це насамперед карти, на яких зафіксовано назву села Болотниці. Треба зізнатися, що одностайної фіксації там немає: в одних випадках написано Блотниця, в інших Болотниця. І таких прикладів багато. Останнє зустрічається частіше.

Але на атласі російської імперії за 1792 р. записано «Плотица». Див. фрагмент фото.

А ще раніше – в «Малоросійских переписных книгах 1666 года», підготовлених і виданих істориком Олександром Лазаревським (К., 1900) на с. 18 написано: «С. Платницы». І це не множина, а однина, за прикладом села Сокиринці (в оригіналі – Село Секѣринцы). У виносці до запису «С. Платницы» зроблено пояснення: «Блотниця на р. Лисогорѣ». Див. фрагмент фото.

Отже, в 1666 році, коли здійснювався перепис, це село чи мало таку назву, чи так його записали, а в 1900 р., коли вийшла книжка, була вже Блотниця. Коли перша буква **П** замінена на **Б**, поки що невідомо.

Перша назва справді натякає чи вказує на визначальну діяльність мешканців села – плотництво чи щось інше. А друга породжує широку фантазію, як із назвою Болотниця. Не будемо давати їй хід. Так само, як облишимо й інші міркування. Але за будь-яких обставин перед назвами «Платниці», «Плотица» не могла бути «Болотниця», а потім знову – «Плотица», «Платниці», і знову – «Блотниця», «Болотниця». Нісенітниця якась. Була чітка послідовність. І її треба розглядати комплексно й цілісно, а не вибірково.

На нашу думку, Василь Степанович Дубинний таки погрішив. Варто було не рушити назву «Блотниця». Вона за вимовою найбільше наближена до давніх назв та й, очевидно, за характером діяльності значної частини мешканців села – також.

Ще в облікових документах часів 1914–18 рр. в одних випадках пишеться Блотницька волость, в інших – Плотницька. Мій дід – Забіяка Терентій Павлович – в документах одного й того ж 1916 року двічі записаний: в одному випадку як такий, що народився в Плотницькій волості, другого – в Блотницькій, але село одне – Ярошівка.

Історія – наука точна. І вимагає від усіх точності: в датах, фактах, подіях, іменах. Все інше – не історія.

Коментарі

[Petrova Liubov](#) Моя бабуся завжди говорила Плотниця.

[Petrova Liubov](#) З наголосом на **и**.

[Іван Забіяка](#) Автор. А де був наголос у Блотниця: на **о** чи також на **и**?

[Лидія Ващенко Покидько](#) Моя бабуся теж говорила Плотниця з наголосом на **и**.

[Валентина Рошич– Зарва](#) Моя прабабушка теж говорила Плотниця з наголосом на **и**.

[Лидія Ващенко Покидько](#) І у Блотниці теж на **и**.

Валентина Рошик–Зарва Вона народилась в 1887 році.

Petrova Liubov

Іван Забіяка з наголосом на **и**.

Люда Черненко

Лидія Бурдай Наскільки я знаю: БлотнИця.

Наталья Мищенко Дуже цікаво читати такі історії про своє село, де народився і виріс, спасибі.

Нина Любивая Мій дядько, нині покійний, прожив все життя в Москві, займався історією нашого краю, ходив там в бібліотеку, читав енциклопедії і говорив, що Плотниця.

Іван Забіяка Автор. Цікаво було б ознайомитися з результатами цих занять.

Нина Любивая На жаль, не встигли, а ходив в українську бібліотеку, а там ще і працювала якась землячка, а потім бібліотеку закрили, а він 3 роки, як помер, і все...

Лариса Мирошникова Да, к стати моя бабушка, все время называла, плотница, а я в детстве все её исправлял, ссылаясь на её старость, что не умеет выговаривать.

Лидія Ващенко Покидько Мої дідусь і бабуся по батьковій лінії родом із Ярошівки. Десь у 56-му році переїхали до Блотниці. То їхні родичі завжди ходили в гості у ПлотнИцю.

Ніна Гринченко Моя бабуся теж говорила Плотниця.

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

Іван Забіяка 8 травня 2020 р.

* * *

Іван Забіяка

БОЛОТНИЦЬКА ПАМ'ЯТЬ З приводу одного опитування

Шановні учасники групи! До вашої уваги мої роздуми з приводу опитування. Якщо комусь здасться, що на когось

«наїхав», – це помилка. І в думці не було. Всього-на-всього – це моя позиція, моє бачення, розуміння сьогодношньої ситуації, стану. Буду вдячний за коментарі (які б вони не були). Не бійтеся. Можливо, вони стануть у пригоді. Опитування ж стало.

Як би там не було, а прогрес – є прогрес і від нього нікуди не дітисся. Він потужний, він переконливий, він зухвалий і навіть – цинічний: підминає під себе все навколишнє, що пов'язане з людською діяльністю. І якщо ти не з ним, то він точно не з тобою. І рано чи пізно або ти освоїш хоча б його ази, або станеш активним його учасником чи й навіть гравцем. Це закон усіх ЧАСІВ. Час і диктує. Як і диктував у різні перехідні періоди, втілюючи переломні технологічні процеси.

Якщо раніше ці процеси носили не такий активний характер, то сьогодні він набрав перманентного (безперервного, постійного) характеру і змісту практично в усіх сферах людської діяльності, відпочинку, розваг, особливо – комунікації.

Якщо раніше, скажімо, для того, щоб відправити листа було багато різних морок (вони відомі читачам). Але в цьому листуванні був чітко присутній – і його дотримувалися – морально-етичний принцип, існувала загальна культура листування: якщо ти не відповів, листування найчастіше припинялося. Інколи й назавжди. Нині ж, відповідь забирає кілька секунд. Але досить часто цих секунд немає, щоб відповісти. Про листування можна почитати детальніше в нашій статті «Лист у мережі інтернет як новий тип документа: морально-етичний та діловий аспект»: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/171378> Отже, технології охоплюють більше технічний бік, ніж загальнокультурний, морально-етичний.

Це ж стосується і, скажімо, Фейсбук. Кожен там має якусь кількість друзів. Ліміт – 5 тисяч. Мало це чи багато? З якого боку подивитися. Кожного дня приходиться повідомлення, що в когось день народження. Одні вітають всіх, інші лише тих, кого точно знають. Тоді навіщо інші друзі, якщо не удостоєні

вашого вітання? Інший аспект. Одержують привітання, але відповідають вибіркового чи й взагалі не реагують на нього. Знову – навіщо такі «друзі»? Коли ж приходиться твій день народження, то чи й десята частина з твоїх друзів вітають тебе. І знову те ж саме запитання.

Існує цікава форма комунікації на платформі Фейсбук, коли можна створювати не лише свою сторінку, а й тематичні групи, спільноти. Досить корисна форма спілкування. Хто не лінується, той і створює її. Існує й така група, як «Моя Болотниця». Про неї й мова.

Скажу відразу: думаю, що багато чого залежить від адміністратора, але абсолютно щиро – я в ЗАХОПЛЕННІ від цієї групи (на відміну від інших). В ній мало інформаційного «сміття». Вона чітко відповідає назві. Тому варта багатьох похвал. У ній зареєструвалися небайдужі люди до свого села, доля яких розкидала фактично по всьому світі. А група їх об'єднала. Не шкодують своїх світлин, не лінуються виставляти їх мало не щодня якщо не випускників місцевої школи, то особисті, працівників колгоспу, фото краєвидів... Хіба не приємно раптом зустріти знайомих людей, родичів, однокласників? Та ще й як приємно побачити, пригадати їх! Інколи зі щемом згадуєш, що когось уже немає серед нас. Одна справа, коли йдеться про людей похилого віку, а якщо про однокласників, однокласника, з ким сидів за однією партою, ділив лижню на уроках фізкультури, на районних змаганнях... Згадаєш, пригадаєш, пом'янеш. Це дуже потрібно! Це дуже важливо! Тому – група виконує надзвичайно важливу функцію. Вона фактично створила віртуальне село.

Саме з таких міркувань звернувся в ній, щоб її учасники висловили свої побажання, пропозиції з приводу того, чий прізвища вчителів вони б написали на стенді в центрі їхнього села? Були обумовлені критерії: професійність і людяність. Зручність такого опитування полягає в тому, що можна охопити дуже велику аудиторію незалежно від того, де хто перебуває. Адже, здається, там можуть залишати коментарі не лише зареєстровані учасники. Отже, чим більша аудиторія

опитуваних, тим більше думок, пропозицій. Що ще треба? Адже перед тобою хоч і невидимий, а фактично весь світ. Значить легше буде вибрати, скажімо, топ десятку чи двадцятку кращих із кращих, посилаючись на це опитування, і не брати лише на себе всю відповідальність. Хоча джентльменський набір кращих учителів існує у різних публікаціях про село, про школу. Цей список нам захотілося освіжити.

Треба щиро й відверто зізнатися, що запропоновані критерії в принципі правильні, але сформульовані не зовсім коректно. Некоректність полягає в прямолінійності. Це згодом до мене дійшло, коли «посипалися» пропозиції, які склалися лише з прізвищ, імен і по батькові або з ініціалами. І кардинально навздогін уже не було смислу щось міняти. Механізм запусився, люди завелися. Була спроба внести корективи: «хотілося б, щоб трохи й мотивували, чому згадуєте того чи іншого вчителя, виходячи не лише з особистих міркувань... На стенді має бути не список колективу школи, а кращі з кращих. Саме так! І вони є!!! І їх треба показати!». До такої корекції змусило ще й те, що почали пропонувати саме ВСІХ учителів. Просто ВСІХ і все, абсолютно не розуміючи того, що для них і багатьох інших велика кількість прізвищ вчителів уже нічого не означають окрім лише прізвища, написаного в рубриці: Вчителі. Всіх – і край! На прохання подати цей список – ВСІХ – мовчок. А коли з'явилося прохання мотивувати свої пропозиції, то був висловлений навіть своєрідний ультиматум. Прохання ніби роздратувало частину опитуваних, ніби було посягнуто на їхнє право висловлювати свою особисту думку. «Головна мотивація – пише одна опитувана, – всі наші вчителі – професіонали і вчителі від Бога. Оце Вам і вся мотивація. Життя віддали школі і нам, учням». Та хто ж проти?! Але ніколи й ніде не називали ВСІХ. Ця думка «ВСІХ» одержала найбільшу кількість лайків – 10. Серед них і мій, тому що саме вона породила ще одну ідею, за що дуже вдячний. Без такого ультиматуму її б не було. Про неї згодом.

Повернемося до критеріїв. У них із самого початку треба було чітко прописати, що вимагається від опитуваних: 1. Да-

та закінчення школи опитуваного (прізвище подає комп'ютер); 2. Прізвище, ім'я й по батькові учителя (учителів); 3. Фах, який він (вона, вони) читали; 4. Чітко прописати мотивацію: чому саме цього вчителя (вчителів) пропонують зафіксувати на стенді.

Для чого я все це пишу? Можливо, й в іншому селі раптом захочеться комусь створити своєрідний музей села під відкритим небом чи в приміщенні, то щоб не повторювали попередніх помилок, врахували досвід.

Чи задоволений я результатами опитування? І задоволений. І не задоволений. Але в цілому результат навів сум. Мало конструктиву. Більше декларативу.

Було згадано 51-го вчителя. Із 557 учасників групи взяло участь 43. Це майже 8 відсотків. Надзвичайно мала активність. Не всі назвали вчителів повністю по імені й по батькові, а лише з ініціалами, думається взятими з випускних фото. Потім ще два дні розшифровували, виправляли їх, та усіх і не розшифрували.

Записати на стенді всіх учителів запропонували 13 опитуваних, у тому числі один двічі. Їх підтримано 65 разів. Зрозуміло, що одні й ті ж підтримували по кілька разів.

Була одна пропозиція давати прізвища з фото. Її підтримали дві особи.

Як же бути в даному випадку? Звичайно, – ні ВСІ, ні 51 прізвище навіть з ініціалами не може бути розміщено в одному абзаці серед великої кількості іншої інформації. Якщо так багато прихильників слова ВСІ, то, можливо, просто й написати: Вчителі: ВСІ без винятку!

І ВСІ – особливо опитувані – мають бути задоволені, адже їхнє прохання враховано...

Було запропоновано назвати й видатних випускників школи. Тут уже критерії означено чітко. Але, на жаль, названо лише кілька прізвищ і то не всі відповідають критеріям. Сумно.

Так оперативно і результативно опитування можна було провести лише завдяки наявності сучасних технологій, з чого

й розпочатий цей матеріал. Не уявляю, як можна було б це зробити за допомогою анкет, розсилки поштою. Це б затяглося на місяці. А швидше всього – ніхто б цим не займався. Ніхто б цю громадську думку не будив, не тривожив.

Хочу сказати, що всі пропозиції абсолютно слухні і варті уваги, тому що хоч і є лише певним зрізом думки незначної частини опитуваних про своїх вихователів, виразником думки вихованців, рівнем громадської активності. Насамперед – це думка тих, хто закінчив школу в 70-х і далі роках, тому має лише інформаційно-рекомендаційний характер.

А як бути з учителями, які працювали до 1917 року, до 1941-го і після 1943? Їх болотничани не назвали, бо – НЕ знають. А підмінюють словом «ВСІ»! Думаю, що опитувані не зовсім усвідомлювали, скільки ж це «ВСІ». А їх може бути більше ста чи й двохсот. Отже, опитування не може претендувати на остаточну думку, не є репрезентативним, оскільки не охопило всю історію діяльності школи/шкіл Болотниці.

Та за будь-яких обставин список вчителів є, він реальний. Незалежно від рейтингу названо тих, кого приємно згадувати, прізвище кого зберігається в пам'яті як людини з великої букви: чи йдеться про директора Юрія Степановича Ковальова, чи про вчительку математики, мого класного керівника Олену Григорівну Андріяненко...

Є такі, хто ділився думками, спогадами. Вони щирі, правдиві. Не буду наводити цитати, авторів, щоб одних не восхваляти, а інших ставити на вид. Думаю, прийде час і ці думки, спогади будуть оприлюднені. В цілому опитування корисне й потрібне. Недаремно ж існують рейтинги. Вони ж для чогось придумувалися. І швидше всього мають не лише рекламний характер і зміст, а й є певним стимулом для того, щоб комусь підтягтися, підрівнятися до краших.

І хоча дане опитування не лише корисне, потрібне, важливе, а в той же час – прикре. **Прикрість полягає в тому, що в нас мало культури вдячності. Вона досить низька, найчастіше декларативна.** А тим більше в мережі. Сказати, що цей вчитель хороший, майже нічого не сказати. Фактично,

практично нічого не сказати. Це чистий формалізм. А тим більше просто назвати те чи інше прізвище. Дилема полягає ще й в тому, що мало тих, хто спонукає до цієї культури. Спонукували – і виявили лише на поверхні кілька досить важливих, ключових проблем. Немає традиції, а тому немає й досвіту, практики. Ми всі в ритмі часу, в ритмі прагматики. Нам немає коли подумати, а тим більше сказати, а ще більше – слово добре та ще й комусь, про когось. Інколи дуже важко знайти потрібні й правильні слова.

У Болотниці, насамперед – її випускників – є винятковий шанс – бути першими, унікальними, масштабними й потужними. В чому суть?

Приміщення школи стоїть поки що нічийним. Ніхто не знає, що з ним робити. Школа ліквідована. Саме слово «ліквідована» чомусь навіює – ліквідована як шкідливий, ворожий елемент. Невже не можна було інакше означити закриття школи?!..

Вже починають розбивати вікна, залазити, капостити, нищити те, що повинно було збереженим. І не заїжджі це роблять! А ті ж випускники цієї школи, яким – у тому числі й увікнолазам – також, як писала одна опитувана: «[учителі] життя віддали школі і нам, учням». А тепер ці вихованці нищать документацію, виривають фото з альбомів, що валяються на підлозі в порожньому приміщенні, замість того, щоб віддати все це в болотницьку бібліотеку, сільраду, районний краєзнавчий музей. Картина моторошна... Врешті-решт забрати собі, зберегти й передати згодом тому, кого це зацікавить, хто з користю його використає. Ось вам і результат загальної чи конкретної культури. Будь-якої!

Писав, що захоплений групою «Моя Болотниця». Саме те, скільки і яких фото там виставляється, давно наштовхувало на думку: варто все це зібрати, систематизувати і зробити експозицію, скажімо, в приміщенні Болотницького Будинку культури. Як би був прикрашений глядацький зал!!!

Зараз я думаю інакше. І навіть упевнений у цій думці.
Приміщенням такої експозиції мають стати класи «лікві-

дованої» школи. Це має стати Музеєм-реквієм Болотницької школи, даниною ВСІМ учителям, ВСІМ випускникам, ВСІМ іншим працівникам школи, села (усіх професій). Із вашими спогадами якщо не про кожного, то про більшість. Їх треба не лише написати кожному з вас про ВСІХ вчителів, кого ви знали, а й зібрати від УСІХ випускників, нинішніх мешканців і тих, хто виїхав із села. Також спогади про односельців. Їх може бути багато, бо кожна людина – унікал. Хай це буде, умовно кажучи, по одному реченню, маленькому абзаціку. Але це буде ексклюзив (унікальний, винятковий, неповторний, єдиний у своєму роді). Підняти документи особисті, в районному, обласних, київських, московських і петербурзьких архівах – УСІ; різного типу друковані видання (особливо до 1917 р.), можливо, й рукописні, передивитися районні, обласні газети (роменську, срібнянську, талалаївську, чернігівські), шукати скрізь, де тільки можна знайти бодай одне слово про вчителів, село. І це буде такий музей, якого світ не бачив. Але може побачити! Може побачити, – якщо 35 ВСІХушників організуються не проти одного, та ще й не місцевого, якому то й треба всього-навсього один абзац про вчителів в одному із 18 стендів про історію села, яку зібрав, до речі, також не болотничанин; про справді визначних постатей, що народилися, поховані в Болотниці, про які також в основному збирає не болотничанин. І це все абсолютно на громадських засадах! Лише кілька осіб допомагає. Навіть особисті кошти вкладають. Звертався свого часу (28 листопада 2019 р.) через групу «Моя Болотниця». І що? Пише Алла Хоменко (лише вона по суті й написала): «Гарна ідея, з Анатолієм Миколайовичем усе вдасться зробити». Працюємо з Анатолієм Миколайовичем. А болотничани? А вони як води в рот набрали! Тільки лайки й ставили. Зате тут розмахнулися. Запитали ж думку, а не до діла запросили. Чужими руками хай все буде зроблено, але – по нашому!

35!!! активних болотничан. Це – армія! Ви місцеві. Знаєте ВСІХ. Повторів не буде. Пропусків, сподіваюся, також. Вам

це під силу! Ви – потужна команда. Організована. У вас присутній дух монолітності. Зорганізуйтеся!!! Мережа вам на користь. Долучіть ще десятки випускників. Зробіть це! Лідерів достатньо лише кількох. Вони серед опитуваних. Створіть благодійний фонд; відкрийте рахунок; зробіть якісні копії випускних, групових, персональних фото, списків із класних журналів; збільшіть їх, щоб видно було з певної відстані; і ви побачите, що й приміщення мало буде. Кожен клас – п'ятиріччя чи десятиліття школи... Запросите мене на відкриття – внесу у фонд за кожен рік мого навчання в Болотницькій школі по тисячі гривень.

Мені здається, що саме так і треба використовувати приміщення тих шкіл, які ліквідовують, які прирікають до знищення. Їм треба дати друге життя: тихе, спокійне, не гамірне, але не менш потужне, ніж коли ця школа діяла, працювала і – вічне. Сюди тягнутимуться десятиріччями колишні вчителі, випускники... Вони разом зі школами цього не лише варті, а й заслужили! Цей музей останнім має «вмерти» в селі. А краще – збережений у віртуальному (в Інтернеті) світі. В принципі, він з самого початку може бути там. Тоді справді житиме вічно.

Це великий моральний злочин (про гріх я вже й не кажу), коли ліквідовуються, знищуються школи – осередки просвітництва, майбутнього, де виховувалися, вчилися і ті ж ліквідатори.

Треба це зробити, поки зовсім не розібрали, не знищили, не розкурочили приміщення шкіл. *Адже в них живе дух УСІХ тих, хто там учився, працював. І цей дух треба зберегти, бо це світлий, чистий дух, дух добра, надії, першого кохання, майбутнього.* Саме в стінах шкіл народжувалося, закладалося наше майбутнє. Знищуючи все це, школу, духовно відразу міняється село, занепадає духом. Воно потім швидко зникає й фізично. І ця перспектива справді реальна й невідворотна.

Коментарі

[Ніна Гринченко](#) Це велика праця. Дякую. А кому не подобається – хай зробить краще. [4](#)

[Taisia Topchiy](#) Повністю підтримаю про те, що школу треба зберегти. Зберегти школу, значить зберегти історію села і пам'ять про людей. На мою думку, так і добавлять більше нічого не треба.

[Інна Олександрівна](#) З приводу «інформативного сміття» – через те група й закрита, що багато публікацій не «одобрюєм» в групі, можливо хтось й ображається...

[Іван Забіяка](#) Одна людина казала: «Верной дорогой идьоте, товариші!» Так, що все правильно. Тримайте рівень. А він є.

[Людмила Фатюкова](#) Ми Вам вдячні за розпочату і проведenu роботу! Так тримати!!!

[Petrova Liubov](#) Ідея дуже хороша.

Зберегти школу, НАШУ ШКОЛУ, для нас і для наших вників.... колись, можливо, буде і їм цікаво.

Було б добре, коли зустрічі проводимо, то спочатку щось відремонтувати, рук докласти всі разом, а потім можна і повеселиться.

Дуже шкода, що цей рік не зможемо зустрітисся.

Кожного з нас далеко закинула доля, але як тільки є можливість, повертаємось до села....і я, наприклад, кожного разу обов'язково навідуюсь до школи.

І якщо кожен з нас внесе хоч невеликий внесок, навіть грошовий, то вже, як то кажуть, «земля здвинеться».

Вибачаюсь за мою думку, хто захоче, дочитає до кінця, хто ні,... нічого страшного не станеться.

Вдячна всім за увагу. [4](#)

[Іван Забіяка](#) Дочитав!:) Ті, хто далеко, допомагають грошима, а ті, хто поруч, робить руками. Схема проста. Її треба тільки запустити. Потрібно три **З(зе): Задумав, Захотів, Зробив.** Почнете робити, знайдуться і гроші, і помічники. Нижче фото – не за ради вихваляння, а приклад трьом Зе. [3](#)

[Petrova Liubov](#) [Іван Забіяка](#) дякую.

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649/>

[Іван Забіяка](#) поширив [посилання](#).

[22 травня о 18:20](#) [2020]

* * *

Інна Олександрівна

ОГОЛОШЕННЯ ПРО ОПИТУВАННЯ

Шановні учасники! Чиї прізвища вчителів ви б написали на стенді в центрі нашого села? Критерії: професійність та людяність.

Коментарі

[Наташа Черниш](#) Чикиш Марія Семенівна.

[Нина Васильєва](#) Діденко Людмила Михайлівна.

[Анна Зубань](#) Шевченко Валентина Михайлівна.

[Нина Грицай](#) Ковальова Раїса Антонова, Шевченко Валентина Михайлівна.

[Наташа Черниш](#) Шевченко Михайло Іларіонович.

[Надежда Таран](#) Ковальов Юрій Степанович, Ковальова Раїса Антонівна, Бойко Віра Терентіївна.

[Нина Семешко](#) Ковальов Юрій Степанович, Гащенко Віктор Дмитрович, Лещенко Таїсія Василівна, Бабенко Іван Іванович.

[Надежда Таран](#) А взагалі всі вчителі гідні звання Краший вчитель.

[Іван Забіяка](#) На жаль, усіх – це буде довгий список. Можливо, колись і вдасться його скласти. Треба б. Всі вчителі були своєрідними наставниками, порадиниками, просвітителями. Ви більше згадуєте тих, хто вас учив. А тих, хто вчив ваших батьків? От був прекрасний учитель, читав російську літературу, Валентин Васильович Слуцький. Чи пам'ятає його хто? І т.д.

[Hanna Sydorenko](#) Шевченко Михайло Іларіонович, Кова-

льова Раїса Антонівна, Бойко Віра Терентіївна, Стронський Микола Павлович, Стронська Тамара Володимирівна.

[Галина Улянич](#) Ковальов Ю.С., Шевченко М.Л., Діденко Л.М., Гашенко В.Д., Хоменко М.Г.

[Hanna Sydorenko](#) Хоменко Марія Гнатівна.

[Лариса Ткаченко](#) Шевченко Валентина Михайлівна, Шевченко Людмила Іванівна, Ковальов Юрій Степанович.

[Екатерина Денисенко](#) Ковальов Юрій Степанович.

[Petrova Liubov](#) Лавренко Катерина Федорівна, Ковальова Раїса Антонівна, Стронський Микола Павлович, Шевченко Валентина Михайлівна, Лещенко Таїса Василівна, Гашенко Віктор Дмитрович, Бабенко Іван Іванович, Діденко Людмила Іванівна. Вибачайте, що не зможу всіх назвати. А самий батько для всіх був Ковальов Юрій Степанович.

[Іван Забіяка](#) Я б додав сюди ще й Стронську Тамару Володимирівну. Правда, її згадали раніше.

[Алексей Кондратенко](#) У кожного був свій кумир, але всі наші вчителі заслуговують бути вписані на стенді нашого села.

[Hanna Sydorenko](#) [Алексей Кондратенко](#) Особливо Шевченко Михайло Ларіонович.

[Алексей Кондратенко](#) Галя, ти все знаєш.

[Екатерина Денисенко](#) Хоменко Марія Гнатівна

[Людмила Сіромолот](#) Ковальова Раїса Антонівна, Бойко Віра Терентіївна, Хоменко Марія Гнатівна, Гашенко Віктор Дмитрович, а особливо Ковальов Юрій Степанович.

[Анна Мельнічук](#) Стронська Тамара Володимирівна, Сиши Марія Семенівна, Шевченко Михайло Ларіонович.

[Лидия Ващенко Покидько](#) [Анна Мельнічук](#) Галя, тобі сподобався мій коментар, а мені твій. У мене десь щось наклалося. Я знаю.

[Жаннета Шевченко](#) Напишіть усіх учителів.

[Ніна Гринченко](#) Стронська Т.В., Ковальов Ю.С., Шевченко М.Л. та Шевченко В.М., Чикиш М.С., Бойко М.Г. Та, мабуть, би всіх написала.

[Світлана Максименко](#) Бойко Михайло Григорович.

[Hanna Sydorenko](#) Бовкун Катерина Карпівна.

[Наташа Черниш](#) [Hanna Sydorenko](#) напрочуд легко давалися уроки геометрії. Прекрасний педагог.

[Hanna Sydorenko](#) [Наташа Черниш](#) І мені вона дуже подобалась!

[Ніна Гринченко](#) Думаю, що повинні бути і фотографії.

[Галина Богдан](#) Я би написала Валентину Михайлівну Шевченко. Дуже хороша.

[Лидія Ващенко](#) [Покидько](#) А це потрібно тільки старих вчителів? Я би ще додала і вчителя сучасної школи Дмитрюка Сергія Анатолійовича, який одним із перших після Талалаївки організував і обладнав комп'ютерний клас (впровадж. новітн. технолог.). Пропрацював у Болот. школі 15 років. На даний час очолює колектив Березівської школи.

[Людмила Рашевская](#) Усіх, що згадали ви, та також: Мусієнко Л.М., Гащенко Н.О., Стеценко В.М., Лещенко Т.В., Шевченко В.І., Шевченко Л.І. У нас були найкращі вчителі. І усі гідні звання ВЧИТЕЛЬ.

[Нина Любивая](#) Ковальов Ю.С., Ковальова Р.А., Стронський М.П., Стронська Т.В., Бойко В.Т.

[Лидія Шевченко](#) [Нина Любивая](#)

[Валентина Бездідько](#) Дмитрюк Сергій Анатолійович, Шевченко Людмила Іванівна.

[Инна Колбасина](#) Іванія Михайло Лукич. Іванія Ліда Панасівна.

[Инна Колбасина](#) Ключко Галина Андріївна. Сьомик Ліда Федорівна.

[Лана Світлана](#) Онищенко Ольга Іванівна.

[Chubar Ludmila](#) Шевченко Валентина Михайлівна, Шевченко Михайло Ларіонович, Гащенко Віктор Дмитрович, Лещенко Таїса Василівна, Шевченко Людмила Іванівна,

[Валентина Рощик– Зарва](#) Стронський Микола Павлович, Лещенко Кость Сергійович.

[Валентина Рощик– Зарва](#) Ковальов Юрій Степанович.

[Іван Забіяка](#) Дуже приємно, що ви стількох згадали. Супер!!! Але хотілося б, щоб трохи й мотивували, чому згадуєте

того чи іншого вчителя, виходячи не лише з особистих міркувань. Дуже й дуже добре, що такі мотивації в коментах є. Зрозумійте – це дуже важливо. На стенді має бути не список колективу школи, а кращі з кращих. Саме так! І вони є!!! І їх треба показати!

[Hanna Sydorenko](#) [Іван Забіяка](#) Просто не можливо визначити когось найкращого, адже ми учні різних поколінь і у кожного своя згадка про учителів. Ось я, наприклад, надаю перевагу Шевченко Михайлу Ларіоновичу, бо колись була спортсменкою (аж не віриться), а чому надаю перевагу, бо на мою думку, він так це все організовував, як ніхто інший в районі, наша школа таки частенько виходила переможницею в змаганнях. Вибачте, це лише моя думка. Насправді низький уклін всім педагогам Болотницької середньої школи!

[Іван Забіяка](#) Ларіонович – поза всякими конкурсами. Я теж був колись спортсменом, відстоював честь школи як на зимових, так і літніх змаганнях. І не лише через те. Ларіон, як називали його, – це явище, феномен, який з'являється, можливо, один раз в історії закладу. Ви знаєте, що він ще й прекрасний художник? Переважно його картинами будуть прикрашені стенди. Юрій Степанович – також явище.

[Hanna Sydorenko](#) [Іван Забіяка](#) І не тільки, .. але це для тих, хто вчився добре!

[Іван Забіяка](#) Звичайно, я мав на увазі не лише їх. Але я навчався лише два роки і сам не Болотницький (чи Болотницький). Тому для мене важлива думка, але аргументована, кожного, хто її висловить.

[Petrova Liubov](#) Неможливо когось робити кращим, а когось ні.

Наприклад, Стронський М.П. з повагою відносився до кожного учня, навіть на перемінках між уроками був з нами.

Наприклад, Лещенко Т.В. так вела уроки і пояснювала, що мені не треба навіть було повторювань вдома, бо все запам'ятовувалось само собою.

Так само Діденко Л.М. вела нашу рідну мову і я заслуговувалась мовою з її уст.

Ковальова Р.А. вчила по-своєму тихо і з любов'ю до своїх учнів.

Гашенко В.Д.... Я заслуховувалась від його розповідей з історії і географії, .. говорив ясно і дохідливо і часто шуткував, тому уроки проходили швидко і вже лунав дзвінок.

Ковальов Ю.С., що можна сказати... Людина великої людяності і в роботі, і в житті.

І можна багато і багато писати про всіх вчителів.... сторінок не хватить.

А Шевченко В. М. ... які гарні були продовжені дні.

Цілу книгу можна написати.

І головне, Лавренко Катерина Федорівна.... перша вчителька, не дозволяється нікому забути.... була мама.

[Александр Алексеевич](#) ВСЕХ, хто работал в Болотницкой средней школе!

[Іван Забіяка](#) «Провозгасите, пожалуйста, весь список».

[Нина Любивая](#) Я дуже люблю Ковальову Раїсу Антонівну і до цих пір спілкуюся зі своєю улюбленою вчителькою, живе вона за 10 км. від мене, я також з нею була на кладовищі і відвідала покійного директора школи Ковальова Ю.С.

[Інна Олександрівна](#) Геря Василь Данилович директор школи в 60-ті роки, вчитель історії; Джежуля Галина Федорівна вчитель російської мови 50–60 р.(Зі слів учнів тих років).

[Галина Фененко](#) [Інна Олександрівна](#) да, мама завжди про них гарно відзивалася.

[Алла Хоменко](#) Стеценко Валентина Михайлівна, Мусієнко Лідія Михайлівна.

[Ніна Гринченко](#) Головна мотивація – всі наші вчителі – професіонали і вчителі від Бога. Оце Вам і вся мотивація. Життя віддали школі і нам, учням.

[Іван Забіяка](#) Погоджуючись із цією думкою, все-таки список доведеться обмежувати. Ви бачили в селі стенди? Фізично не можна всіх умістити. Як би цього не хотілося. Пізніше, коли це обговорення вляжеться, запропоную компромісний варіант. Там можна буде врахувати всі пропозиції.

[Виктор Кондратенко](#) Всі наші вчителі заслуговують по-

хвали, слід згадати першу вчительку, Онищенко Ольгу Іванівну, яка навчила нас читати і писати. Шевченко М.Л., Ковальов Ю.С., Ковальова Р.А., Бойко М.Г., Іванія М.Л., Іванія Л.П., Лещенко Н.М., Грінченко Л.С., Кунденко Г.Я., Лавренко А.Г., Лавренко К.Ф., Біленко Л.І., Шевченко В.М., Стеценко В.М., Шевченко Л.І., Сьомік Л.Ф., Бойко Г.І., Лещенко Т.В., Хоменко М.Г. Але зауважу, всі учителі заслуговують великої похвали.

[Борис Кравченко](#) Ковальов Ю.С., Бойко М.Г., Стронська Т.В., Шевченко М.Л., Лавренко К.Ф., Бойко Г.И.

[Людмила Рашевская](#) Мусієнко Лідія Михайлівна, Стеценко Валентина Михайлівна, Лещенко Таїсія Василівна, Шевченко Людмила Іванівна, Шевченко Валентина Михайлівна, Гащенко Ніна Олександрівна, Гащенко Віктор Дмитрович.

[Людмила Тарасенко-Забіяка](#) Михайлюк Віра Василівна, Петько Валентина Василівна, Іванія Валерій Володимирович.

[Hanna Sydorenko](#) [Людмила Тарасенко-Забіяка](#) Я навіть не всіх знаю, а що вони в тебе викладали?

[Наташа Черниш](#) [Hanna Sydorenko](#) [Михайлюк] Віра Василівна читала уроки хімії.

[Людмила Тарасенко-Забіяка](#) Галинко, так як їх не згадать. Віра – це моя землячка і подруга. Василівна разом з нами вона на роботу, а ми в школу ходили як подруга була, Валерій викладав в мого сина.

[Людмила Тарасенко-Забіяка](#) Віра Василівна читала хімію, вона старша на 1 рік від нас.

[Hanna Sydorenko](#) [Людмила Тарасенко-Забіяка](#) Віра Демченко.

[Людмила Тарасенко-Забіяка](#) [Hanna Sydorenko](#).

[Людмила Тарасенко-Забіяка](#) Да, на жаль, покійна.

[Hanna Sydorenko](#) Я не знала, вибач, царство небесне.

[Валентина Рошич– Зарва](#) Бойко В.Т.

[Жаннета Шевченко](#) Дуже гарні уроки давала Лазоренко О.О.

[Kudrytska Lubov](#) Моя улюблена вчителька Шевченко Людмила Іванівна (дуже вдячна їй!!!! Мала дуже великий вплив

на моє подальше життя).

І Стронський Микола Павлович – просто був до вподоби.

А ще мама моя – Бойко В.Т. була дуже хорошим вчителем. Хоча ми з нею не дуже ладили.(((Була занадто сувора до мене, як для мами.)))

[Галина Фененко](#) [Kudrytska Lubov](#) Наша теж також була. Вчителька ж.

[Kudrytska Lubov](#) [Галина Фененко](#) Ліда Федорівна мені теж дуже подобалась, тільки вона в мене дуже мало викладала.

[Лидія Ващенко](#) [Покидько](#) [Kudrytska Lubov](#) Дівчата, хіба вас можна впізнати. Якби Люба не написала що В.Т. її мама, то навіть і не здогадалася б. Час спрацював не на нашу користь та і прізвище не Болотницьке.

[Галина Фененко](#) [Kudrytska Lubov](#) Люба, мама ж в молодших класах викладала.

[Kudrytska Lubov](#) [Галина Фененко](#) У мене трохи – російську мову.

[Іван Забіяка](#) УВАГА! Прохання – до кінця тижня завершити обговорення. А то доходить до ультиматумів. Можливо, Ніна Гринченко й візьметься за цю справу?

[Ніна Гринченко](#) Ніна Чикиш (Гринченко) не уявляє як це завершити

[Іван Забіяка](#) Прошу уточнити, що Ви маєте на увазі – це?

[Ніна Гринченко](#) Якщо я правильно Вас зрозуміла, то завершити обговорення?

[Іван Забіяка](#) Завершити до кінця цього тижня, щоб можна було зробити аналіз обговорення, внести корективи в тексти, запланувати й запропонувати щось інше. Вносити пропозиції легко. Їх треба реалізовувати.

[Наталья Шевченко](#) Мені звичайно, як донці вчителів, дуже приємно чути прекрасні відгуки про своїх батьків, і дуже хочеться, щоб їх не забували, але хочу згадати і свої спогади

про школу, це були 80–90 роки, і для мене незабутні були уроки історії В.Д. Гашенко, це було щось, я їх чекала з нетерпінням, і рада б була, як би вони були кожного дня)) також з задоволенням «хімічили» на уроках Л.П. Іванії, і ще хочеться згадати Бойко М.Г. учителя фізики, я її (чесно) не дуже любила, але уроки у нього були дуже цікаві) Це моя думка, і мої спогади.

[Валентина Рощик–Зарва](#) Дубинний В.С. Дуже цікаво історію викладав. В нього треба було всі дати подій знати. Я до цих пір багато їх знаю.

[Людмила Тарасенко-Забіяка](#) Математику читала в нас Андріяненко – далі забула, а німецьку Бовкун Микола Федорович, якого ми не слухали, на жаль, всіх хочеться згадати. Ну, трохи підзабувається.

[Галина Фененко](#) Бойко М.Г. і його дружина.

[Таміла Литвиненко](#) Хоменко Марія Гнатівна, Шевченко Михайло Ларіонович.

[Светлана Сердюк](#) Шевченко Михайло Іларіонович. Людина з великої літери. Людина-легенда... Людина-сонце, яка залишила свої промінчики в наших серцях. У пам'яті нашій він залишиться вічно живим. Лавренко Катерина Федорівна – перша вчителька. Думаю, що вислів «Людина від Бога» – це про неї.

[Світлана Каплій](#) Ковальов Юрій Степанович. Директор від Бога. Все швидко, чітко, ясно і дуже дохідливо.

[Hanna Sydorenko](#) Дубинний Василь Степанович – вчитель історії, Золотков Іван Петрович, Кізенко Віра Михайлівна – піонервожата, Сорока Микола Григорович – вчитель географії.

[Анна Шрамко](#) Шановні дописувачі! Як на мене, всі вчителі заслуговують на повагу. Вони вчили нас добру, порядності, відповідальності, поваги до старших, дисциплінованості. На той час, ми цього не розуміли, в силу своєї юності. Ми цинили все це по-іншому. Але з роками розумієш – все правильно. Завдяки вимогливості вчителів, ми чогось досягли в житті. За це їм велике Дякую!!! А вчителям сьогоднішня – терпіння, здоров'я, творчої наснаги на освітянській ниві.

[Іван Забіяка](#) ШАНОВНІ УЧАСНИКИ! Ще одне прохання. Назвіть видатних випускників школи: Прізвище, Ім'я, що він(вона) досягли в житті. Три складові – ОБОВ'ЯЗКОВІ! Термін – так само до кінця тижня.

[Таня Салогуб](#) Всі вчителі заслуговують, щоб їх написали на стенді.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Волков Вол.? Дальше хтось доповнить. Я думаю, заперечень не буде. (медицина).

[Petrova Liubov](#) [Лидія Ващенко Покидько](#) Моєму батькові сам Волков операцію робив на серці. Дуже хороший медик і з великої букви людина.

[Надежда Таран](#) Іван Михайлович Забіяка – література.

[Іван Забіяка](#) Дякую, що згадали. Як правило – минають.

[Надежда Таран](#) [Валентина Рощик– Зарва](#) Зарва Віктор Петрович. 1937 р. н. Залишившись сиротою, закінчив інститут. Працював на великому військовому заводі головним конструктором. Нагороджений медаллю «За заслуги перед Вітчизною».

[Petrova Liubov](#) Всі вчителі від першого до останнього заслуговують на відданість і повагу від учнів.

Спочатку вони були учнями, потім стали вчителями, втілюючи в життя те мислення, що колись одержали від старшого покоління.

А потім зовсім про інше... скільки знаємо видатних людей...?

З медалями і дипломами, то дуже добре, а згадати тих людей, які зранку, тільки півні проспівали і до пізньої ночі, не розгинаючись, працювали на полях, на фермах, на тракторах, на жнивах, ... а потім приходили додому і вночі робили домашню роботу.... Мабуть, їм медалі і ордени по закону першими повинні присвоювати.

А теперішнім селянам, що зараз виживають в селах, ... низький уклін, що ще можуть хоч що-небудь зберегти для наступних поколінь.

Вибачайте, що не по темі.

[Лидія Ващенко Покидько](#) [Petrova Liubov](#) Конкретизуйте

коментарії, подайте матеріали про передовиків с/г виробництва.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Дуже дешево оцінила держава працю колгоспників.

[Іван Забіяка](#) Конкретизовую стосовно випускників: науковці – від кандидата наук і вище; керівники – від голів колгоспів, сільрад, директорів шкіл і т.д.; військові – від полковника; спортсмени – від чемпіона України; всі, хто має звання заслуженого вчителя, лікаря і т.д., нагороджені орденами (називати, якими саме). Пропонуйте, будемо обговорювати. Звичайно, свинарки; доярки; трактористи; шофери; столярі; ланкові; бригадири; завферми; агрономи; зоотехніки; бухгалтери; комірники; завскладами; завгарами; касири; лікарі; санітарки; медсестри; рядові колгоспники... – все це люди і досить часто з Великою літери. І всі вони та інші варті пам'яті, як і ті тисячі односельців, що жили сто, двісті, триста й більше років тому. І щоб їх згадать, коли підіб'ю підсумки даного опитування, буде пропозиція особливо для тих, хто мусує «BCIX».

[Лидія Ващенко Покидько](#) [Іван Забіяка](#) Це вже ніхто не буде нарікати, що когось не згадали. Велике поле діяльності – пропонуйте, але щось не густо.

[Жаннета Шевченко](#) Фесак, на жаль, забула як звати, був головою колгоспу.

[Іван Забіяка](#) Василь.

[Надежда Таран](#) Василь Петрович Фесак.

[Наталья Руденко](#) Кожен учитель по-своєму був хороший. Моя перша вчитель Лавренко Катерина Федорівна.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Кондратенко Александр Алексеевич – летное училище – летчик-перехватчик, подполковник г. Краматорск. Трофименко Владимир Васильевич – подполковник г. Борисполь (какие войска?)

[Лидія Ващенко Покидько](#) Згібнева Ганна Тимофіївна – ланкова.

[Валентина Рощик– Зарва](#) Стронський Микола Павлович. Директор школи в Харковому.

[Надежда Таран](#) [Зараз у мережі](#) Михайлюк Володимир Павлович – директор школи в с. Довгалівка. Таран Іван Васильович – голова колгоспу «Шлях Ілліча». Горбань Анатолій Миколайович – Крим, директор школи.

[Надежда Таран](#) Я вважаю на стенді мають бути представники з кожного села, які навчалися в Болотницькій школі.

[Taisia Topchiy](#) Хоменко Марія Гнатівна, Гащенко Віктор Дмитрович, Бойко Михайло Григорович! Бойко Михайло Григорович – дуже гарний учитель і чогось його мало згадують?

[Галина Богдан](#) Оксана Іванівна Бойко.

[Виктор Кондратенко](#) Бабенко І.І.

[Тамара Іванія](#) Іванів М.Л., народився в с. Болотниця. Працював інспектором Талалаївського району. Потім директором Болотницької школи. Після нього директор був Геря.

[Тамара Іванія](#) Чомусь дуже мало спогадів про вчителів!

[Іван Забіяка](#) ШАНОВНІ УЧАСНИКИ! ВСІМ :), хто взяв участь в обговоренні, щиро ДЯКУЮ! В основному опитування ЗАВЕРШЕНО. Починаємо опрацьовувати дані.

[Надежда Таран](#) [Іван Забіяка](#) Прошу вибачення, але Михайлюк В.П. не навчався в Болотницькій школі.

[Тамара Іванія](#) На стенді повинні бути всі, хто народився і працював в рідному селі.

[Володимир Михайлюк](#) Надія Василівна! Дякую, але я не навчався в Болотницькій школі.

[Надежда Таран](#) [Володимир Михайлюк](#) Дуже прикро, Ви заслуговуєте на місце на стенді.

[Володимир Михайлюк](#) Дякую.

[Тамара Чейпеш](#) Мій тато Лобода М.Ф., все своє життя прожив у Болотниці. У 1966 р закінчив школу, був рядовим колгоспником, трактористом, нагороджений медалями та орденом «Знак Пошани» (1972 р.).

[Тамара Іванія](#) Іванів М.Л. також навчався в Болотницькій школі, після закінчення вузу приїхав в рідне село.

[Іван Забіяка](#) Ким він працював у селі?

[Тамара Іванія](#) вчитель.

Тамара Іванія Іванія М.Л. і Волков В.В. були однокласниками. Іванія Л.П. працювала вчителем хімії. Займала посаду завуча [з виховної роботи].

Галина Фененко Мій класний керівник. Вчитель математики.

Лидія Ващенко Покидько Оксана Лизько, то я вже виправлення робила в тексті, бо забули вже ім'я вчителів. Пропозиції були трішки раніше.

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649/>

Інна Олександрівна Адміністратор 13 травня [2020] о 22:09

* * *

Іван Забіяка

РЕЗУЛЬТАТ ОПИТУВАННЯ, ЧИЇ ПРІЗВИЩА УЧИТЕЛІВ ЇХНІ УЧНІ ХОТІЛИ Б БАЧИТИ НА СТЕНДІ В ЦЕНТРІ СЕЛА БОЛОТНИЦЯ

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ ГРУПИ! Нижче пропоную результати опитування, про прізвища чийх учителів ви хотіли б бачити на стенді в центрі села. Цікаво дізнатися, що Ви думаете з приводу цих результатів.

Пояснення: Перша цифра означає загальну кількість тих, хто підтримав кандидатуру. В дужка: перша – кількість особистих пропозицій, друга – кількість підтриманих уподобаннями.

63. (16.47). Ковальов Юрій Степанович – директор

63. (14.49). Шевченко Михайло Іларіонович

38. (07.29). Бойко Михайло Григорович

36. (09.27). Гащенко Віктор Дмитрович

35. (10.25). Шевченко Валентина Михайлівна

35. (09.26). Ковальова Раїса Антонівна

33. (06.27). Лавренко Катерина Федорівна

27. (07.20). Лещенко Таїсія Василівна
 27. (06.21). Бойко Михайло Григорович
 25. (07.18). Стронський Микола Павлович
 22. (07.15). Хоменко Марія Гнатівна
 20. (07.13). Шевченко Людмила Іванівна
 20. (05.15). Іванія Ліда Панасівна
 18. (06.12). Стронська Тамара Володимирівна
 18. (06.12). Бойко Віра Терентіївна
 14. (04.10). Стеценко Валентина Михайлівна
 14. (03.11). Діденко Людмила Михайлівна
 13. (02.11). Онищенко Ольга Іванівна
 10. (03.07). Сьомик Ліда Федорівна
 09. (02.07). Іванія Михайло Лукич
 09. (02.07). Бойко Григорій Іванович
 07. (03.04). Мусієнко Лідія Михайлівна
 07. (01.06). Лещенко Ніна Миколаївна
 07. (01.06). Лавренко Андрій Григорович
 07. (01.06). Кунденко Григорій Якимович – директор
 07. (01.06). Грінченко Ніна Степанівна
 07. (01.06). Біленко Лідія Іванівна
 06. (03.03). Бабенко Іван Іванович
 06. (02.04). Чикиш Марія Семенівна
 05. (05.00). Михайлюк Віра Василівна
 05. (02.03). Гащенко Ніна Олександрівна
 04. (02.02). Іванів М. Л. – інспектор Талалаївського району, директором Болототницької школи. Після нього директор був Геря).
04. (02.02). Дубинний Василь Степанович
 04. (02.02). Дмитрюк Сергій Анатолійович
 04. (02.02). Бовкун Катерина Карпівна
 04. (01.03). Джежуля Галина Федорівна – вчитель російської мови 50–60 р. (Зі слів учнів тих років)
 03. (01.02). Шевченко В. І.
 03. (01.02). Геря Василь Данилович – директор школи в 60-ті роки, вчитель історії
 03. (01.02). Бойко Оксана Іванівна

- 02. (02.00). Петько Валентина Василівна
- 02. (01.01). Сорока Микола Григорович
- 02. (01.01). Сидиш Марія Семенівна
- 02. (01.01). Лещенко Кость Сергійович
- 02. (01.01). Кізенко Віра Михайлівна
- 02. (01.01). Золотков Іван Петрович
- 02. (01.01). Бойко Галина Василівна
- 02. (01.01). Бовкун Микола Федорович
- 01. (01.00). Слуцький Валентин Васильович
- 01. (01.00). Лазоренко Ольга Олександрівна
- 01. (01.00). Клочко Галина Андріївна
- 01. (01.00). Іванія Валерій Володимирович
- 01. (01.00). Андріяненко Олена Григорівна

Опитування провів Іван ЗАБІЯКА

Коментарі

[Taisia Topchiy](#) Це видатні люди села і для історії села – дуже гарна справа зробить такий стенд.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Діденко Люд. МИХАЙЛІВНА, Гринченко НІНА Степ., СИДИШ – взагалі не було, то – Чикиш Марія Семен.

[Іван Забіяка](#) Я нічого не вигадував. Я далеко не всіх знав(ю) болотницьких вчителів. Що писали, те й фіксував.

[Hanna Sydorenko](#) Діденко Людмила Михайлівна, одна з найкращих вчителів, вона також випускниця нашої школи, питань немає, безумовно також Гринченко Нина Степанівна, вона також випускниця нашої школи!

[Тамара Чейпеш](#) Гащенко Віктор Дмитрович і Гащенко В.Д. – це один і той же вчитель.

[Іван Забіяка](#) Відкорегував.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Коментуючі, вникайте про що іде мова.

[Валентина Рошик–Зарва](#) Михайлюк Віра Василівна і Демченко Віра одна і та ж людина. Моя однокласниця і землячка.

[Іван Забіяка](#) Виправив. Читайте мій попередній коментар.

[Лидія Бурдай](#) Андріяненко Олена Григорівна з Юрківців, вчитель математики.

[Іван Забіяка](#) Треба розшифрувати ВСІ ініціали.

[Лидія Бурдай](#) Бойко Г.І. – Григорій Іванович. Бойко М.Г. – Михайло Григорович. Лавренко А.Г. – Андрій Григорович. Кунденко Г.Я. – Григорій Якимович. Грінченко Н.С. – Ніна Степанівна. Біленко Л.І. – Лідія Іванівна. Дубинний В.С. – Василь Степанович. Лазоренко О.О. – Ольга Олександрівна.

[Лидія Бурдай](#) Дружина Бойка Михайла Григоровича – Бойко Галина Василівна.

[Лидія Бурдай](#) Ще була вчителька Галина Дмитрівна?

[Лидія Ващенко Покидько](#) Бойко Галина Дмитрівна (по диплому) – мама Шевченко Людмили Іванівни.

[Іван Забіяка](#) Лишилися: Шевченко В.І., Лещенко Н.М., Іванів М.Л.

[Taisia Topchiy](#) Лещенко Ніна Миколаївна – українську мову викладала.

[Лидія Бурдай](#) Ще була вчителька Галина Дмитрівна?

[Іван Забіяка](#) А як її прізвище?

[Taisia Topchiy](#) Лещенко Ніна Миколаївна.

[Іван Забіяка](#) Уже виправив.

[Іван Забіяка](#) Всіх вітаю! Є питання. Ті, хто брав участь в опитуванні, коли закінчили школу? Починаючи з 70-х і далі?

[Надежда Таран](#) 1979.

[Hanna Sydorenko](#) 1977.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Це теж нюанс 1974.

[Іван Забіяка](#) Нюанс дуже важливий.

[Лидія Бурдай](#) 1980 р. випуску.

[Валентина Рошик–Зарва](#) 1974. Після 8-го класу.

[Petrova Liubov](#) Я вибачаюсь, якщо не помиляюсь, по батькові Діденко Людмила Михайлівна, а не Іванівна.

[Іван Забіяка](#) Це точно, що Михайлівна?

[Hanna Sydorenko](#) Звичайно Михайлівна.

[Іван Забіяка](#) Виправив на Михайлівна.

[Petrova Liubov](#) Випуск 1982.

[Лидія Бурдай](#) Гордієнко Ірина Іванівна, вчитель математики, класний керівник випускників 2003року.

[Іван Забіяка](#) Автор Ви до чого це написали? Прокоментуйте.

Лидія Бурдай Ірина Іванівна працювала в Болотницькій школі десь 1996–2004 р вчителем фізики й математики, першокласний спеціаліст, чудова людина.

Ніна Гринченко Гринченко Н. С. – 1974.

Тамара Іванія Випуск 1977.

Виктор Кондратенко 1986.

Нина Любивая 1978.

Марія Ярмош Мені, здається, не зовсім правильний підхід, що на основі опитування формувати стенд про вчителів, які залишили слід в історії села. Можна побачити, що вчителі, які працювали раніше. За них проголосувала мала кількість учасників групи, бо старші випускники менше користуються інтернетом. Можливо, за основу оформлення стенду взяти хронологічний підхід.

Веталь Мешанин Як можна більше вчителів, які часточку свого серця вложили в наші серця і пустили нас у світ.

Веталь Мешанин А задумувалися ми над тим, що дуже рано пішов з життя Ю.С. Ковальов, який все своє життя був директором, учителем, наставником, радником, другом, спортсменом, в моїй пам'яті дуже хорошою людиною, вічна пам'ять йому.

Веталь Мешанин Кожен вчитель нашої рідної школи заслужив любові нашої до них, здоров'я вам і довгих років життя.

Веталь Мешанин А в спорт школи, де наші спортсмени були одні з найкращих, бо частинку свого серця вложив в нас М.І.Шевченко. Вічна йому пам'ять, а душі Царство небесне.

Джерело:

https://www.facebook.com/groups/379853482800649/688127438639917/?comment_id=688423788610282&notif_id=1590005489622533&notif_t=group_comment

Іван Забіяка 2020.05.21.

* * *

ЩО РОБИТИ З ПРИМІЩЕННЯМИ ЛІКВІДОВАНИХ ШКІЛ?

Дуже прикрий факт, що в незалежній Україні масово ліквідовуються загальноосвітні школи, дитячі садки. Чернігівщина не є винятком. Саме ліквідовуються. Причини відомі – мала комплектація учнями, яка залежить не лише від малої кількості народжуваності дітей, а й від того, що люди середнього віку, в яких є діти, полишають рідні місця. І влада «змушена» займатися саме ліквідацією навчальних закладів. Чомусь слово «ліквідація» ріже вуха: ліквідовують як правило ворожий елемент. А тут – школи! Які ж вони ворожі елементи?

Після ліквідації часто залишаються порожніми ще досить пристойні приміщення. І, як правило, вони так і стоять неприкаяними. Спочатку в них б'ють вікна, вирізають метал (опалення), потім і двері, нищиться документація... Приміщення поступово самоліквідується за допомогою місцевих «активістів». З ліквідацією школи село також духовно завмирає.

Ніхто не наважується цим приміщенням дати друге життя: створити музеї шкіл, населених пунктів. Адже ці школи, села мають, як правило, багатолітню історію, з її стін вийшло тисячі випускників, які пороз'їжджалися в усі кінці світу. І досить часто фізично їх об'єднує група на Фейсбуці «Моя ...», де діляться спогадами, виставляють фото. Чому б ці фото, спогади не перенести на стенди й розташувати їх у колишніх класах? Адже кожне село має одного чи й кілька фермерів, які б разом із випускниками могли б узяти на себе фінансове навантаження на створення таких нових культурних центрів у селах. Але таки часто ці фермери просто мають ці села по повній програмі, роблячи вигляд, що турбуються про них, а насправді зацікавлені в тому, щоб якомога швидше це село зникло з лиця землі.

Коментарі

[Оксана Телехова](#) Гарну справу робите!!!!

[Валя Ковалева](#) Збереження школи, це наша совість, адже всі ми починали життєвий шлях зі школи, як зірочок на небі, так і нас тисячі випускників Болотницької школи!

[Валя Ковалева](#) То долучаємося до цієї важливої справи.

[Людмила Сіромолот](#) Валя, буду підтримувати вас.

[Валера Ковалев](#) Вже протягом вересня-жовтня першими, внесли кошти на першочергові заходи для збереження приміщення школи такі випускники: Василь Суворов, Віктор Олексійович Бабенко, подружжя Ткаченко Віктор і Лідія Бурдай, подружжя Ковальових Валерій і Валентина, подружжя Гриценко Віктор і Ніна, Інна Лещенко, Юрій Дзюбан, Олена Макаренко(Ковальова), Іван Бовкун (Довгалівка), Марія та Віктор Максименко (Обухове), Надія Таран (Гладченко) і її сестра (Довгалівка).

[Людмила Сіромолот](#) Куди вносити кошти?

[Валера Ковалев](#) Вагомий вклад в справу створення музею школи і села вносять Іван Забіяка, Григорій Кунденко, Анатолій Руденко, Микола Лісовий, Анатолій Сліпко, Валентина Бездідько, Тамара Чейпеш, Валентина Павленко(Вишневська), Галина Денисенко (дівоче прізвище, 1973 рік випуску). Всім випускникам, що розпочали таку важливу справу та подали гарний приклад, щира подяка. Голова правління фонду «Болотницька школа» В.Ковальов

Джерело:

https://siver.com.ua/news/shho_robiti_z_primishhennjami_likvidovanikh_shkil/2020-06-13-26184

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

* * *

Іван Забіяка

ЗВЕРНЕННЯ ДО ВИПУСКНИКІВ БОЛОТНИЦЬКОЇ ШКОЛИ

Шановні випускники Болотницько/Болотницької школи. Ідея створення музею в приміщенні школи, яку кілька років

тому було закрито через малу кількість учнів, НЕ потонула в піску!!! За цю справу взялося подружжя Ковальових – Валерій і Валентина. Одержано підтримку від сільського голови Рудька Анатолія Миколайовича, останнього директора – Кунденка Григорія Якимовича. Зараз іде робота над створенням Благодійного фонду «Болотницька школа» (умовна назва), виготовлення технічної документації на приміщення, буде відкрито рахунок, куди можна перераховувати кошти допомоги, інші організаційні моменти. Зрозуміло, що на ентузіазмі музею не створити. Допомога потрібна всяка: фізично допомогти у прибиранні приміщення, коштами, наданням матеріалів (фото, малюнків і т. д.) Тут важлива кожна річ, деталь. Чим активніша й продуктивніша буде допомога, тим швидше з'явиться МУЗЕЙ школи, села. Так що пишть, хто чим може допомогти.

Коментарі

[Алла Чикиш](#) На мене можете розраховувати. Пишть коли, на скільки (час). Поможу чим зможу.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Ініціативу створення музею я підтримую. Обов'язково прийму участь.

[Нина Мукомела](#) Я тільки за.

[Лидія Ващенко Покидько](#) А де ж поділася група, яка налічувала близько 600 чоловік? Розрахунки ідуть на нашу з вами допомогу, шановні співгрупники.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Трішки згодом. Повідомить Валера Ковальов.

[Инна Колбасина](#) Дуже гарну розпочинаєте справу обов'язково допоможем.

[Веталь Мешанин](#) Обіцяю допомогти фінансово і фізично.

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

[Іван Забіяка](#) 25 серпня 2020 р.

* * *

БОЛОТНИЦЬКА ШКОЛА – МУЗЕЙ БОЛОТНИЦЬКОЇ ШКОЛИ

У процесі роботи над частиною історії села Болотниця про школу виникла проблема: кого з учителів внести у список. Питання обговорювалося на сторінці Фейсбук «Моя Болотниця». Болотничани – активний народ. І питання так заговорили, що списку як такого немає.

Тоді в мене виникла ідея: у приміщенні колишньої школи організувати музей школи, села. В музеї і мають бути списки всіх і учителів, і учнів і т.д.

Про це нами написано в матеріалах «Болотницька пам'ять» (Трибуна хлібороба. 4 червня 2020), «Що робити з приміщеннями ліквідованих шкіл?» (https://siver.com.ua/news/shho_robity_z_primishhennjami_likvidovanikh_shkil/2020-06-13-26184).

Традиційно з цієї ідеї і писанини нічого б не було, **якби не познайомився із Валерієм Ковальовим і не запропонував йому особисто, його дружині Валентині взятися за цю справу.**

І процес пішов!

На даний момент уже проведено установчі збори фонду, зареєстрований статут фонду «Болотницька школа», відкрито рахунок, на приміщення виготовлено технічну документацію і саме приміщення передано фонду. Кілька разів випускники школи робили суботники: прибирали приміщення, навколишню територію. Брали участь також сільський голова Анатолій Рудько і останній директор – Григорій Кунденко.

Обговорюється підготовка перших стендів.

Роботи попереду ДУЖЕ багато.

На сторінці групи «Моя Болотниця» є світлини, інформація, тому не будемо повторюватися.

Безперечно, в цілому тут зіграли важливу роль також і

сільський голова Анатолій Рудько, і голова райради Юрій Дзюбан.

Це дійсно унікальний проєкт і випадок (чи не єдиний), коли приміщення ліквідованої школи не вмиратиме тихо, не «плакатиме дощовими слізьми» по стінах; не капатимуть вони, не тектимуть зі стелі, обвалюючи штукатурку; не зятиме вибитими шибками, виваленими вікнами і дверима, випаданням цегли, обвалами даху...

Виконавши освітню функцію, колишня школа набере іншу – просвітницьку, стане своєрідним культурним центром, місцем зустрічей випускників, проведення різних масових заходів...

Чи не приклад для інших шкіл? Для шкіл, які ще діючі?

Але пройде якийсь там час, і вони будуть ліквідовані (закриті). Уже зараз треба готуватися до цього.

Школи не мають права вмирати! **Школи не вмирають. Вони живуть до того часу, поки живий її останній випускник.** Живуть у пам'яті, в душах тих, хто знав, що тут чи там була школа. І пам'ять ця як космос – неосяжна: з багатьма орбітами сюжетів, які перетинаються під час зустрічей випускників цієї школи, у письмових спогадах, які треба, до слова, збирати.

Але школи знищують, ліквідовують фізично, маючи багато об'єктивних та не об'єктивних причин і аргументів. Роблять так, щоб вони були виведені з людської діяльності, як непотріб, залишаючи напризволяще. І тоді школи самознищуються, помирають, як помирає людина без їжі...

Відверто зізнаюся, що для мене реалізація цього проєкту є найбільшим внутрішнім задоволенням, оскільки вдалося запустити його, залучивши небайдужих, активних людей. А це дуже важливо, коли ти не один у полі воїн...

Не так уже й погано в нашому домі, нашому краї!

* * *

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ПО СТВОРЕННЮ БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «БОЛОТНИЦЬКА ШКОЛА»

Лидія Бурдай

20 вересня 2020 р. 19 вересня 2020 в Болотницькій школі відбулись установчі збори по створенню благодійного фонду «Болотницька школа». На зборах було прийнято «Статут фонду» і обрано правління фонду. Головою правління фонду

одногосно було обрано Ковальова Валерія Юрійовича.

10 жовтня на 10 год. ранку всі бажаючі допомогти запрошуються на толоку.

Мати з собою робочу форму одягу і засоби для прибирання.

[Валентина Бездідько](#) Автор Модератор

[Веталь Мешанин](#) Школа залишається.

[Веталь Мешанин](#) Підтримаємо і допоможемо, фізично і фінансово. Дякуємо!

[Веталь Мешанин](#) Наша рідна школа, ми як ті лелеки повертаємося до нашої рідної школи, кожного року. Велике Спасибі!

[Pasha Karpenko](#) Школа открывається?

[Паша Карпенко](#) видимо, музей 🤔

[Веталь Мешанин](#) Всі ми вилетіли, як ті лелеки, але збережемо нашу рідну школу, щоби могли повернутися всі, до свого пташиного гнізда, як ті лелеки.

[Веталь Мешанин](#) Хочеться сказати велике Спасибі,

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

Валентина Бездідько поширила допис. Модератор

21 вересня 2020 р.

* * *

Інна Лещенко

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД БОЛОТНИЦЬКА ШКОЛА ЗАРЕЄСТРОВАНО

Інна Лещенко Адміністратор

4 жовтня 2020 р.

Від слів – до дії! Зареєстровано Благодійний фонд Болотницька школа. Всі бажаючі можуть перерахувати кошти на реєстраційний рахунок для збереження будівлі школи(ремонт) та відкриття музею. Кошти також можна вносити готівкою, буде складана відомість на отримання коштів та оприлюднено звіт про їх використання. Засновники Фонду Валерій та Валентина Ковальови.

35 уподобань. 6 коментарів

* * *

Інна Лещенко

ЗАПРОШЕННЯ НА СУБОТНИК В БОЛОТНИЦЬКІЙ ШКОЛІ

10 жовтня 2020 року на 10 год. запрошуємо всіх бажаючих на суботник, який відбудеться в приміщенні Болотницької школи. Бути в робочій формі, також бажаючі можуть кошти внести готівкою. Звіт за отримані та витрачені кошти буде оприлюднено.

Засновники Фонду Болотницька школа

[Анна Качура](#) Які Ви молодці)))

[Веталь Мешанин](#) Допоможемо фізично і фінансово.

[Тетяна Оніщенко](#) МОЛОДЦІ! Пишаюся своїми земляками!

[Михаил Брек](#) Молодці, я з вами.

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

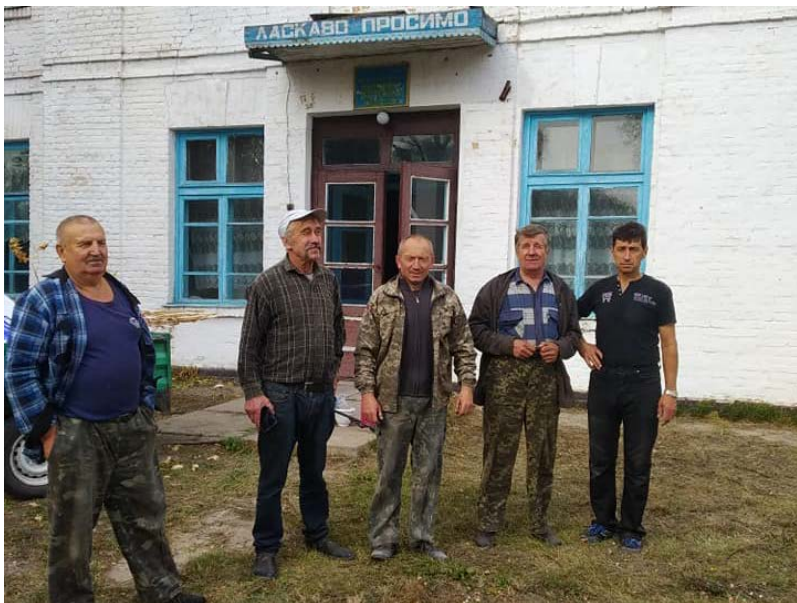
[Інна Лещенко](#) Адміністратор **4 жовтня 2020 р.**

* * *

Інна Лещенко

СУБОТНИК В БОЛОТНИЦЬКІЙ ШКОЛІ: 10 ЖОВТНЯ 2020 р.

Сьогодні відбувся суботник (прибирання у школі). Були присутні: Рудько А.М., Ковальов В.Ю., Кунденко Г.Я., Лісовий М.І., Ковальова В., Суворов В.С., Макаренко Л.Ю., Лещенко І.О. Зробили не все, що запланували, будемо збиратися ще. Головна проблема будівлі – це дах, який протікає в багатьох місцях.

Голова фонду «Болотницька школа»
Валерій Ковальов

Анатолій Кунденко

Валентина Ковальова

Анатолій Рудько

Коментарі

[Ніна Гринченко](#). Спасибі вам велике!

[Людмила Зверева](#). А чому суботник відбувся перед виборами?

[Інна Лещенко](#) Автор Збіг обставин.

[Людмила Зверева](#) Може бути.

[Веталь Мешанин](#) Те що можна зробити при хорошій погоді, а то потрібно робити. Дякуємо всім, хто прийшов на суботник, не чекаючи морозів.

[Людмила Зверева](#) Хороша погода уже багато днів стоїть...

[Аліна Лещенко](#) Дивно читати такі коментарі. Не варто шукати у простому доброму вчинку щось політичне.

[Олександр Белозеров](#) А чому Ви перед виборами погнали по району?

[Людмила Зверева](#) Ми не погнали по району. Маргарита Зубова, як кандидат на посаду голови ОТГ, знайомиться з мешканцями району. Теж саме роблять і інші кандидати.

[Анна Мельнічук](#) Шановна! Не прирівнюй всіх до себе. При чому тут вибори?

[Валентина Рощик–Зарва](#) Велике спасибі.

[Лидія Ващенко Покидько](#) Не видайте нічого з під нігтя. Серед присутніх немає кандидатів у депутати, .. але працюють бувший директор школи, сільський голова, випускники.

Попередньо було запропоновано із школи, яка припинила свою роботу – зробити музей у селі. І займатися цією справою будуть люди незалежно від виборів.

Валентина Рошик– Зарва Хороше діло роблять.

Лидія Ващенко Покидько Ось бачите, так склалося, що робити починають всі тільки перед виборами. Тому і викликав цей суботник такий резонанс.

Лидія Ващенко Покидько Дякувати Богу, що І.М.Забіяка знайшов людину в особі В.Ю.Ковальова, який є сином бувшого директора Ю.С. Ковальова (очолював школу перед Г.Кунденком) і він погодився бути керівником цього проєкту. Цим людям потрібно тільки висловити подяку і організувати підтримку. Роботи можуть і будуть проводитись не один рік, тому що все організовується з нуля, а для всього потрібні певні ресурси. Не старайтеся ставити палки в колеса – підтримуйте.

Веталь Мешанин Да, це святе – робити добрі справи.

Веталь Мешанин Наша рідна школа ніколи не буде забута, а буде завжди жити в наших серцях.

Лидія Ващенко Покидько Не тільки в серцях, а підключається до роботи. В мережі Ви людина активна, але чомусь за ширмою.

Веталь Мешанин Ми вилетіли з цього гнізда, але ми кожен рік повертаємося до свого рідного краю. Дякуємо за підтримку фізичну, фінансову.

Веталь Мешанин Суботник пройшов успішно. Дякуємо.

Лидія Ващенко Покидько

Веталь Мешанин Завдяки людям, які взяли участь.

Валентина Бабенко Ребята, Вы герои нашего времени. Возродить Больницу! Я ее помню с 59 г.

Жаннета Шевченко Не больницю, а школу.

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649/permalink/788912011894792/>

Інна Лещенко Адміністратор **10 жовтня 2020 о 18:53**

* * *

ЩОБ БУВ СПРАВДІ МУЗЕЙ БОЛОТНИЦЬКОЇ ШКОЛИ

Друзі!

Для того, щоб у приміщенні колишньої Болотницької школи був справді музей, необхідна допомога кожного з нас. Допомога насамперед в інформаційному наповненні. Кожен випуск має надати світлини свого класу не лише у випускний рік чи просто випускне фото, а протягом усього періоду навчання: колективні, групові, персональні, щоб можна було зробити повноцінний, цікавий стенд класу. Фото мають бути підписаними: хто на світлині, з якої нагоди, де зроблено і т. д. Фотокопії надавати хорошої якості. Стенди мають бути виконані переважно в однаковому дизайнерському стилі: музей – так музей. Кому надсилати фото, обговорюється з головою фонду Валерієм Ковальовим. А поки що переглядайте свої архів, відбирайте фото, підпишіть і в групі повідомляйте, що у вас є.

Гуртом навіть музей залюбки робити.

37 уподобань. 1 коментар

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

[Іван Забіяка 2 листопада 2020 р.](#)

* * *

Іван Забіяка

ДУМАЮ, ДУЖЕ ВАЖЛИВЕ

Доповнення до вчорашнього допису. Думаю, дуже важливе. Необхідно також збирати короткі біографічні дані про випускників: дата і місце народження; які навчальні заклади

закінчили після школи (від ПТУ до вишу); яку професію набули; де і на яких посадах працювали (місто, назви підприємств, установ); сім'я (дружина (чоловік), діти, онуки); досягнення; захоплення.

Для пенсіонерів – чим займаються, вийшовши на пенсію.

Корисно було б збирати і спогади про шкільне життя.

Поки що все. 😊

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

Іван Забіяка 3 листопада 2020 р.

* * *

Валерій Ковальов

ЗАПРОШЕННЯ НА СУБОТНИК В БОЛОТНИЦЬКІЙ ШКОЛІ

Збережемо рідну школу! 07 листопада 2020 року (субота) на 11 годину запрошуємо небайдужих на суботник, який відбудеться в приміщенні Болотницької школи. Бути в робочій формі, також мати з собою інструмент та інвентар для прибирання. Голова правління благодійного фонду «Болотницька школа» В.Ковальов

Валентина Мусиенко Велике Вам ДЯКУЄМ, за вашу небайдужість!!!

Татьяна Бутко Які Ви молодці!!!

Нина Семешко Юрий Степанович, царствие небесное, хотел бы видеть функционирующую школу! Это моё мнение.

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649>

Валера Ковалев 25 жовтня 2020 р.

* * *

СУБОТНИК В БОЛОТНИЦЬКІЙ ШКОЛІ 8 ЛИСТОПАДА 2020 р.

Відбувся субо-
тник 07.11.2020

Лидія Бурдай

Молодці, що зібрались, а в нас знову прокол.

Алла Чикиш і
у нас... 🤔

Лидія Бурдай

Але не падаймо духом, сподіваємось на зустріч.

Larysa

Kononyuk Bravo

Валентина Павленко Ліда до зустрічі.

Татьяна Бутко Молодці!!!

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/379853482800649/permalink/788912011894792/>

Валентина Бездідько Модератор

8 листопада 2020 р.

* * *

КОМЕНТАР ВІД УПОРЯДНИКА

Вихованці Болотницької школи різних років випуску ще не один раз збиралися, щоб прибрати свою альма метер: вирубували кущі дерев, викошували й прибрали траву, приби-

рали й мили підлогу в класах і коридорах, заклили вікна, поставили на них ґрати, ремонтували дах, горище...

Почали відбуватися й зустрічі однокласників у приміщенні школи. Звучали пісні, спогади, вносилися кошти на ремонт й відбудову.

Організатори робили все можливе для зустрічі. Інколи в різних місцях розташовувалися кілька класів. Для цього в достатній мірі було підготовлено столи, лавки, умивальники, рушники...

Школа ніби оживала на якийсь час. Ставала своєрідним місцем трепету в душах...

Хочеться, щоб це тривало якомога довше.

* * *

ОЦИФРОВКА ГАЗЕТИ «Трибуни ХЛІБОРОБА» с/мт Талалаївка

Як журналіст, прекрасно знаю, що періодика взагалі – це своєрідний літопис. У газетах можна знайти дуже багато різної інформації і про людей, і про колективи, про різні заклади й організації...

Давно примірявся, як би оцифрувати нашу рідну районку. Вивчав досвід інших краєзнавців, різні технічні і технологічні можливості. І час **Ч** прийшов. З'явився у продажі сканер хоч і не зовсім бюджетний, але такий, який дає можливість зробити якісні копії. Важливо, щоб він лише витримав оті тисячі й тисячі файлів.

Фонд імені Василя Горленка спільно з редакцією газети «Трибуна хлібороба» розпочали цю роботу. В цілому проскановано 50 підшивок.

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

Дорогі друзі! Сьогодні Ви держали перший номер газети «Трибуна хлібороба» — орган Талалаївського району П України та районної Ради депутатів трудящих.

Виходить газета тричі на тиждень — по вівторках, четвергах і суботах, на чотирьох сторінках позомовного формату «Правда». Друкує велику тиражу, що досі перевищує тиражу обласної газети «Ленінське око» або багманьку «Радсьєво».

Наші газети у новосторому районі — велика праця в іншому і культурному житті.

Редакція заохочує читачів бути активними дописувачами, багачими позначками редакційної преси. Пишіть, доповідайте, про роботу колосів, радгоспів, промислових підприємств, виходячи, як реторирються в життя різні сфери та уряду, соціалістичні зобов'язання, навіть честь 50-річчя Великого Рвня. Нестійко розвивайтесь, багачими партійних, комсомольських і профспілкових організацій, роботу Рад депутатів трудящих, культурних закладів, шкіл, ліцеїв, споживчої кооперації, будинків установ.

Комуністична партія вчить нас напруженістю до будівництва державної диктатури, радянських законів, велью, що входить нашою у широк. Газета сміливо зростає критику і самокритику, боротиметься проти доквіч, безгосподарності і злидарства.

Наше велике життя і розвоюється! Багачайте до кожної замітки і статті, навіть фотознімки, вірші і фотомікши.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДИНАЙТЕСЯ

Трибуна ХЛІБОРОБА

№ 1 (3744)

31-й рік видання
Виходить у вівторок, четвер, суботу
Шість сторінок

ОРГАН ТАЛАЛАЇВСЬКОГО РАЙКОМУ КІП УКРАЇНИ
ТА РАЙОННОЇ РАДИ ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЧЕТВЕР
2 БЕРЕЗНЯ 1967 Р.

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «Трибуна ХЛІБОРОБА»

Талалаївський район КІП України вітає колектив редакції робітників, усіх читачів з виходом першого номера районної газети «Трибуна хлібороба».

Райком КІП України багаче позачувати редакції, робітникам творчих успіхів і високого виконання, що газети буде найбільшю помічником районної партійної організації в мобілізації трудящих Талалаївщини на виконання завдань комуністичного будівництва.

ТАЛАЛАЇВСЬКИЙ РК КІП УКРАЇНИ.

Редакція Талалаївської райгазети «Трибуна хлібороба»

Щиро вітаємо журналістів і робітників Талалаївського району з виходом у світ першого номера районної газети. Сподіваємось, що «Трибуна хлібороба» буде надійною опорою районної партійної організації у розв'язанні політичних і господарських завдань.

РЕДАКОЛЕГІЯ ГАЗЕТИ «ЛЕНІНСЬКА ПРАВДА».

ТЕЛЕГРАМІЗ 13 ЗГУЛДИН (ГРУЗІЯ) ГАЗЕТИ «Трибуна ХЛІБОРОБА»

Дорогі колеги! Вітаємо Вас із створенням району. Радіємо разом з Вами високої перемоги номеру газети «Трибуна хлібороба». Ми впевнені, що наша Дружба буде продовжена.

Сердечний привіт і побажання великих успіхів у ювілейному році нашією читачам Вашої газети, всім трудящим району.

Від імені колективу Зугдідської газети редактор В. КОРТУА.

Вахта ювілейного року Щоб був високим урожай

Обабіч польових доріг, що ведуть з села Березівка, чорнотілі бурти. Це — добування пшавітничий урожай. Березівчани дали слово відзначити ювілейний рік високим збором зернових і технічних культур.

Тракторист Володимир Діодич та Анатолій Савченко з допомогою тракторної лопати, на якій працює Павло Винниченко, вже вивезли на ділянку понад 500 тонн добрив.

В колосі 40-річчя Радянської України на висівній площі використовувались і іншіні трансектор. Іванко Анатолій, Савченко, Олександр Науменко, Микола Хоменко та Микола Дубинський досить достатньо за місяць по 8—11 тонн лопи. А всього на ділянці цього добридень вже дежить 3400 тонн.

А. ДАВІДЕНКО, колосівник.

«КОСМОС — 143» В ПОЛЬОТІ

27 лютого в СРСР проведено черговий запуск штучного супутника Землі «Космос-143».

Супутник вийшов на задану орбіту, бортова апаратура працює нормально.

(ТАРС)

МОЛОКО ПОНАД ПЛАН

В цих Талалаївському маслосировому пункті переобробку трудові підвезли. Робітники змагались за перевиконання виробничих завдань, за надвишковою продукцією.

Перше у заплановані декількох тоннах молока, який одержав комуніст Микола Опанасович Пустовий.

Лінійний вахці вже виконали на 110 процентів.

Особливо відзначитись в змаганні робітники Тетяна Захарова Паскаєва та Анастасія Микитина Бунь. Вони систематично перевищують дільні завдання на 3—5 процентів.

Л. МОЖНЕВСЬКА, бухгалтер заводу.

Наш район

Талалаївський район, схематичну карту якого ми багачемо зоруч, створений Указом Президії Верховної Ради УРСР в грудні 1966 року.

До його складу входить Талалаївська селищна Рада, Березівська, Благотинська, Коринівська, Краснокозляківська, Лаврівська, Рабунівська, Савченківська, Скороходівська, Українська, Чернєвська, Юр'євська сільські Ради депутатів трудящих.

Територія району становить 630 квадратних кілометрів. Населення — понад 28 тисяч чоловік.

Зна 15 колосівників і 2 радгоспи, розташованих в районі, закріплено понад 41 тисячу гектарів орної землі, 3626 гектарів лісів, 778 гектарів садиб.

Серед промислових підприємств: маслозавод, 3 цегельні заводи, торфодобування, побутовий комбінат, районне об'єднання «Сільгосптехнік» та інші.

В районі три селі: в середньому 9 дворських, 17 початкових шкіл, 4 сільських лікарні, 23 фельдшерсько-акушерських та 5 аптекарських пунктів, 91 торговельно-підприємство.

34 мисові бібліотеки з загальним фондом понад 160 тисяч книг, 15 стаціонарних кіноустанов, 33 сільських і колосівних клубів — завдяки до посугу населення.

Впевнено йдуть трудові райони до нових успіхів у господарському і культурному будівництві.

Вантажам — «зелену» вулицю

Зміна червоної по станції Талалаївка Моторної Іванівна Червоні забезпечує своєчасно транспортування заливнішого парадгосподарських вантажів. У сподіваності в сільгоспників Василя Димитриєвича Червоні та Василя Миколайовича Червоні Віктором Тимченкою червоні висуку змінили завдання на 108 процентів.

Характерні у роботі зміни тов. Червоні в тісні зв'язки з колосівниками. Вони своєчасно сповідають про прибутті вантажів, по графіку розставляють вагони під вантаження і провантажівники, добираються з колосівниками впродовж вагонів, під вантажівники, вантажівники, вантажівники.

Цьому сприяє також умарні приток. Ваги вантажівки, зручотого Павло Пилипенко.

В. ВАДИМЦЬКО, НАПІВЛІННИЙ СТАНЦІЯ ТАЛАЛАЇВКА.

***

ОЦИФРОВКА ГАЗЕТИ «СКАРБНИЦЯ» м. Прилуки

Даний проєкт виконувався спільно: Прилуцький краєзнавчий музей імені В. І. Маслова (директор – Т.М.Зоць), Благодійний фонд «Бібліотека альманаху “Вітряк” імені Василя Горленка» (голова – І.М.Забіяка).

Проскановано газети за 1992–2010 рр. Частину роботи виконано Музеєм, частину – Фондом.

Видав Прилуцький музей і краєзнавче товариство імені В.І.Маслова
№ 1 (90) Січень 2005 року

*З Новим роком!
З новим Президентом!?*

Президенту

(побажання)

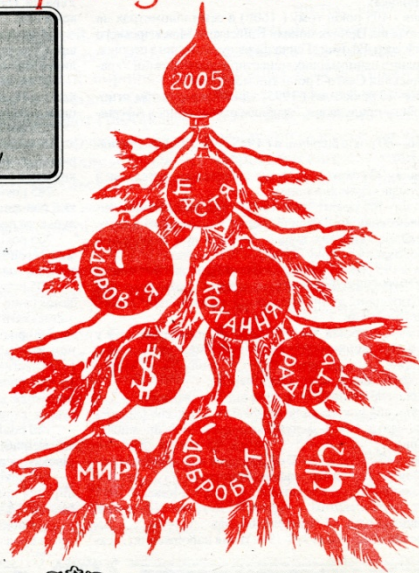
*Хай президент ніколи
про народ не забуває,
Хай з думкою про нього
він встає і з нею хай лягає!*

Землякам

(новорічні побажання)

Я з Новим роком вас усіх
поздоровляю,
Здоров'я, щастя, радості
я від душі бажаю.
Бажаю - ніколи, щоб ви не
боліли,
Щоб один-одного завжди
жаліли.
В житті хай у вашім зав-
жди буде щастя,
І дім ваш завжди хай
обходить ненастія.

Редактор

* * *

МУЗЕЙ ВАСИЛЯ ГОРЛЕНКА

Один із найважливіших проєктів Фонду – це встановлення погруддя Василеві Горленку. Цей проєкт мав би стати проєктом також і всієї громади! Реалізація його піднесе вже на новий рівень той комплекс, що зроблено на могилі Горленка, авторитет і престиж самої громади... Здійснити проєкт самогужки Фонду ПРАКТИЧНО важко не лише в матеріальному плані, а й, насамперед, у часовому. Я довго вагався – чи виходити з ним на публіку, адже навколо стільки проблем, стільки людей, які просять кошти на операції, лікування, реабілітації... А тут...

Але життя багатогранне. **Лікувати людський організм треба, як треба лікувати і суспільство. Необхідно вливати в них не лише розчинні ін'єкції, а й ін'єкції духовності.** Адже людина є єдиною істотою на Землі, якій притаманне не тільки фізіологічне, а й етичне і естетичне, духовне і творче, здатність залишати після себе не лише розруху, а й розквіт... Але людині також притаманне і помилятися, робити поспішні (неправильні) висновки...

Я абсолютно свідомий того, що мої фінансові звіти на сторінці Фейсбук та й сам факт збирання коштів для багатьох є червоним полотнищем, вони навіть і лайки перестали вже ставити, щоб не світитися.

Багатьох моїх земляків із малої батьківщини так само роздратовує факт збору коштів. Одні не дають не на погруддя, а тому, що цим займаюся я. Будь ласка, можу передати ініціативу. Кому?! Хто відважиться?! Інші жертвують – якраз саме навпаки. Тому – нам своє робить.

Кажуть, що Горленко в районі маловідомий. Це неправда!!! Для кого – маловідомий?! Для тих, хто не читає в «Трибуні» про нього матеріали, яких десятки й десятки, починаючи з 60-х рр. минулого століття, – то справді маловідомий.

Але є правдою те, що Горленко не є гордістю Талалаївщи-

ни і не тому, що на стенді «Гордість Талалаївщини» його портрета немає. Недостатньо активна Талалаївщина і в благодійності на його погруддя. І це для людини європейського рівня!!! Це для людини, яка є одним із символів духовності України! Скільки ще треба про нього надрукувати матерів? Тому від кого ця гордість залежить?! Горленку не лише на стенді має бути найпочесніше місце!..

Але для свідомих, як кажуть – притомних громадян – звіти і сам збір коштів є картиною того, як невпинно рухається процес, відкритий і прозорий процес благодійності, вирішення культурологічно-національної справи. **Ці люди не шукають причин відмовити, не корчуть із себе ображених, а шукають і знаходять можливості, щоб допомогти, посприяти, стати в колону благодійників і творців.**

Їх не треба просити, в них не треба випрошувати, до них не треба звертатися. Їхній рівень культури такий, що вони бачать – їхня допомога край потрібна і вони її надають. Це та когорта людей, коли їхня вища освіта справді гармонійна з їхнім духовним світом. Ця освіта виправдана, а не формальна, не статистична, не для бухгалтерії, не анкетна.

Є когорта людей, які без вищої освіти, але в них від природи закладено ген культурності і духовності. І вони також самостійно проявляють ініціативу зробити посильний внесок у корисну справу.

Саме так – толокою – раніше будували, мазали новозбудовані хати, допомагали одне одному, бо самій людині було зробити це важко чи й зовсім неможливо.

Один із мотивів відмови – на лікування там когось би дав, дала б, а на погруддя – ні.

Вилікувавши одну людину, суспільство не вилікуєш. Так, як не стане суспільство багатшим, коли в ньому лише окремо взяті сім'ї багаті.

Як людина, так і суспільство – це великий комплекс, в яких найважливіші дві компоненти – фізична і духовна. Домінуюча перша – це шлях до деградації: сила є – ума не треба. Який тут розвиток? Це – як дві ноги в людини. Одна хво-

ра, людина шкандибає. Шкандибає і суспільство, бо переважає домінанта – фізична.

Картина суспільства чи його частини у мирний час бачиться чітко поки що на двох акціях: виборах і благодійності. На виборах – багатополярна – скільки є кандидатів, стільки й полюсів; а в благодійності – двополярна – роблять внески або не роблять. І тут чітко проглядаються як персональні, так і колективні портрети. На жаль, сірі тони переважають.

В Інтернеті нещодавно прочитав таке: «Зараз в людей нова форма бідності: в одних нема копійки за душею, а в інших – взагалі нема душі». Це, звичайно, крайнощі, але в останніх якраз і є гроші, і далеко не сякі-такі. І вони справді могли б проявити благодійність, благосхильність до великих справ ІНШИХ і любов до своєї хоча б малої батьківщини. Краще давати, ніж просити.

Згадаю про те, що могло б бути одним із напрямків проекту, що можу написати лише після того, коли завершилися вибори, коли багато чого розставлено на свої місця, знято маски, які, можливо, хтось знову хоче одягнути.

Побіжно. На початку липня зустрічався з Маргаритою Володимирівною Зубовою, головою адміністрації. Надзвичайно приємно був вражений тим, що це людина з економічною освітою, але її далеко не чуже культурне; незважаючи на карантинні обмеження, дала згоду на проведення презентації видань Фонду, вручення премії ім. Василя Горленка (а могла б же формально відмовитися, посилаючись на карантин, і не було б до неї ніяких претензій). А далі – взагалі був шокований.

Маргарита Володимирівна одна далеко з небагатьох керівників району, яка сіла в машину й спеціально приїхала в с. Українське, щоб на власні очі побачити, що там зроблено на могилі Василя Горленка, послухати про нього розповідь. До речі, Лариса Шевченко, яка приїхала разом з нею, вперше від району вручила мені й подарунок.

Треба було бачити, як Маргарита Володимирівна ходила

по піску біля стендів, який то й насипаний, щоб не ходити по ньому, але з яким зацікавленням вона вдивлялася у фото на стендах, вчитувалася в тексти, то яка там заборона! Після цієї поїздки з'явився дуже правильний і щирий пост на фейсбучній сторінці адміністрації! Було вперше з боку влади проговорено туристичні перспективи музею Горленка: «З метою популяризації туристичного потенціалу Талалаївського району 07 липня голова районної державної адміністрації Маргарита Зубова відвідала музей під відкритим небом Василя Горленка...»

(<https://taladm.cg.gov.ua/index.php?id=394040&tp=page>).

Була ще одна поїздка до Василя Горленка. Була пропозиція, яку ми обговорили вже в кабінеті. Було це, нагадаю, в липні.

(Далі буде)

Голова Фонду – Іван Забіяка

* * *

ПОСТАВИМО ПОГРУДДЯ ВАСИЛЕВІ ГОРЛЕНКУ ТОЛОКОЮ!

Благодійний фонд «Бібліотека альманаху «Вітряк»» імені Василя Горленка оголошує збір коштів на виготовлення та встановлення погруддя одному з найвизначніший культурно-духовних українських діячів – Василеві Горленку.

Це буде перший пам'ятник, поставлений на Талалаївщині в роки незалежності України. Необхідно зібрати, залежно від курсу долара, плюс-мінус двісті тисяч гривень. Сума немала. Але якщо гуртом, то зібрати її цілком можна.

Приймається від кожного громадянина України будь-яка сума. В Талалаївській районній газеті «Трибуна хлібороба» та на моїй сторінці ФБ щомісяця вестиметься звіт про надходження коштів із зазначенням суми та прізвище (за бажанням) благодійника, а значить і контролювати їх.

Той, хто зробить внесок не менше десяти тисяч гривень, його прізвище буде викарбовано, а значить – увіковічено – на боковій частині постаменту.

Зараз іде виборча кампанія. Пункт про допомогу на виготовлення і встановлення погруддя Василеві Горленку може бути в програмах усіх претендентів. До того ж, цей пункт найбільш реальний у виконанні серед інших передвиборчих обіцянок.

Кошти перераховувати на рахунок ... Одержувач Забіяка Іван Михайлович. Або передавати особисто мені.

**З повагою,
Голова фонду
Іван Забіяка**

* * *

БЛАГОДІЙНІСТЬ
Робимо перший підсумок
про збір коштів на погруддя
Василеві Горленку

Український реальний доларовий мільярдер(!) разом із дружиною та двома дітьми відвідав один красзнавчий музей на Чернігівщині. Йому безкоштовно провели екскурсію. На завершенні її він проходив повз скриньку «Благодійні внески». Помітив. Дістав гаманець, витягнув звідти 20 гривень і вкинув їх у скриньку. Квиток у музеї для дорослих коштує 10, для дітей – 5 гривень. Виходить, що й за квитки недозаплатив. Директор, розказувала, ледь не провалилася крізь землю – від сорому та незручності.

Надруковане в талалаївській газеті «Трибуна хлібороба» оголошення **«Поставимо погруддя Василю Горленку толокою!»** (№ 32, 6 серпня 2020, с. 3), як виявляється, викликало неоднозначні думки. Зізнаюся чесно, всіх не знаю. Та й чи варто? Але одна дійшла. Мене застерігають, що цим оголошенням можуть деякі скористатися в особистих інтересах. Радять подумати над цим. Хотілося б знати, які саме маються на увазі ці «деякі»: праві, ліві, центристи чи ще які, в чому суть цього інтересу і над чим подумати? Звичайно, **було б багатьом краще, якби я взагалі нічого не робив для району, його духовного, історичного відродження, утвердження. Думають, що я це роблю тому, що мені нічого робити. Хотілося б щоб це «нічого» хтось узяв інший і робив на громадських засадах...**

Пригадалася історія з моєю тещею, яка все життя важко пропрацювала в колгоспі, зробила все, щоб дві дочки одержали вищі освіти.

Помер сусід. Зять, ростом під два метри, рідним померлого відніс оберемок вище голови дров, кульок гречки. Дочка каже: «Мамо, Ви ж мені ніколи не давали гречки, а тут аж

кульок». Теща відповіла: «Дитино, я не ходжу в церкву, тому не їм даю, а собі».

На моє глибоке переконання, гроші, які даються на погруддя, насправді даються не на погруддя, а тим більше – мені. Та людина, яка їх дає, в дійсності дає собі. Вони зараховуються тільки їй. Усвідомлення цього принципу є важливим чинником того, що ця особа перебуває разом з тим і в духовному полі, притаманному лише ЛЮДИНІ. Тому, можливо, саме й треба комусь із правих, лівих, центристів, нейтральних, радикальних чи ще комусь дати кошти ніби то на погруддя.

Зараз іде виборча кампанія. Пункт про допомогу на виготовлення і встановлення погруддя Василеві Горленку може бути в програмах усіх претендентів. До того ж, цей пункт найбільш реальний у виконанні серед інших передвиборчих обіцянок.

Я завжди досить спокійно проходжу в Талалаївці повз пам'ятники афганцям і чорнобильцям, оскільки в ньому також є і мої дві тисячі грн. І це не зовсім натяк, не вихваляння. Це – внутрішній стан. З часом, будь-яка сума, віддана комусь на щось конкретне, важливе, потрібне, не є цифрою. Є лише фактом. В одних випадках – приємним, в інших – просто фактом.

Свого часу Євген Чикаленко – «визначний громадський діяч, благодійник, меценат української культури, агроном, землевласник, видавець, публіцист» (раджу ознайомитися хоча б зі статтею про нього у Вікіпедії: https://uk.wikipedia.org/wiki/Чикаленко_Євген_Харламович) – говорив: «**Легко любити Україну до глибини душі, а ви спробуйте любити її до глибини своєї кишені**». І він любив її саме так. Коли не вистачало коштів, продавав свою землю.

Не закликаю когось продавати її. Але знаю, що багатьом надзвичайно важко ділитися грошима. У більшості – неможливо. І не тому, що немає чим ділитися. **Талалаївщина (особливо) цим збором проходить атестацію на духовну зрілість, на її наявність.**

Вона вже проходила таку атестацію, коли збирали кошти

на пам'ятники афганцям і чорнобильцям. Цей комплекс прикрашає центр Талалаївки. Погруддя Василю Горленка також має бути! Якщо пам'ятники афганцям і чорнобильцям є в багатьох населених пунктах, то погруддя Горленку – буде єдиний. І причетність до його встановлення, переконаний, є великою честю для кожного. Адже він стає в ряди творців духовної України, істинної України!!!

Пройшов місяць від моменту появи оголошення про збір коштів на погруддя Василя Горленка. Зрушення є. І вони вже незупинні!

* * *

Іван Забіяка

КАМО ГРЯДЕМО?

Гортаючи стрічку Фейсбука, часто натрапляєш на цитати видатних людей. Кому що болить, той те й поширює. Ось слова ніби то сказав Любомир Гузар: **«Основна проблема України – це моральна деградація, а все інше – наслідки»**. Чому – «ніби то»? Тому що під цими цитатами немає джерела, за яким можна було б перевірити її точність у формулюванні, і приналежність до заявленого автора.

Та це вже така справа. На те й Фейсбук. Основне – що у цих словах велика ПРАВДА.

Я знав у своєму селі не одну людину, яка мала слабкості перед алкоголем. Але це були надзвичайно чесні й порядні люди з попереднього покоління: чужого не візьмуть, іншу людину не образять, завжди готові допомогти. Мораль – не пропили. Не кажучи вже про людей, які вели звичне життя. Безумовно, були, є й будуть всякі поодинокі люди...

Не хотів би також, щоб і на мене ображалися за процитоване. Адже це – тотальне явище. Понад триста років московської покори після, так званої, Переяславської ради; советського кріпацтва; щонайменше трьох голодоморів; перманент-

них фізичних і психологічних репресій; вічних вербовок, якими повиманювали кращих людей, господарів, розкидавши їх по всій есересерівській території; депортацій народів... Вибиралося як із жмені соняхове насіння: спочатку більше, потім менше, а решту – птиці на дзьоба...

До початку подій 2014 року мені двічі вдалося відвідати Європу. Першого разу у напрямку Італії, другого – Франції. Аж до берегів Ла-Маншу. Спогадів і вражень дуже багато: як хороших, так і не зовсім. Є що і з чим порівняти. Але, що найголовніше відчувалося: там спокійніші, упевненіші в собі люди. Це навіть кидалося в очі. Зрозуміло, – стабільність!

А хто нам заважає бути стабільними? Чи хочемо її ми? Ніхто не заважає і водночас ми самі винні. Хочемо, але що робимо для цього? Переважно котимося за інерцією. Хто не котиться, той мотається на всі боки і всюди...

Але ближче до моралі.

Що європейські екскурсоводи найчастіше показували нам? Архітектуру!!! В комплексі з усіма її складовими – і скульптурою в тому числі. Досить часто це монолітні комплекси. І цього добра там багато. Як на відкритому повітрі, так і в приміщеннях.

Багато скульптур на приватних територіях. Під час одного фотографування мене «вловила» охорона, але фотоапарат не забрала, знімки не видалила, а попередила, що це – privato, privato. Я вибачився (sorry, sorry). Мені кивнули головою і я пішов.

Скульптур різних форм у Європі – очі розбігаються: державних та військових діячів, письменників і вчених, міфічних осіб і богів, тварин і птахів, химерно модерних композицій... Складається враження, що в них уже не лишилося жодної особи, яку варто б відобразити в скульптурі. Європа ніби бавиться, розважається як в архітектурі, так і в скульптурі. Їй ніби нічого робити. Аж ні.

Будівлі і скульптури мають різний вік. Сягають вікових глибин. І все це збереглося. Все це тримається в належному стані, щоб не лише самим подивитися, відчутти себе самодо-

статніми, а й іншим показати. І Європа з цього має хороший зиск. Пора, ой, пора вже й нам щось робити і не на громадських засадах, а на державних рівнях...

А ті будівлі, які були знищені в роки Другої світової, скажімо, в Германії, відновлені по камінчику. Запитав в екскурсовода, чому будівля собору зроблена з різнокольорового каміння? Вона відповіла, що собор був повністю зруйнований і темне каміння, вкраплене то там, то там (ймовірно, де він був раніше [!!!]) – це те каміння, з якого він був побудований до зруйнування. А світле – нове.

Кажуть, все, що мало культурну цінність, у Германії відновлено. До слова, в Германії я не знаю, щоб самі німці щось нищили, коли на них наступали війська, на відміну від совєтської влади як в роки лихоліття, так і в мирний час, який також можна назвати перманентним (безперервним) лихоліттям у нищенні національних культур, яке тривало від 1917 року й до 80-х рр. минулого століття. Ось вам і мораль, і антимораль.

Кожне українське село із давньою історією існування мало свою церкву. Оригінальну чи унікальну за архітектурною і, очевидно, ще якоюсь ознакою. Кожне село хотіло саме таку: неповторну, яка б відповідала уподобанню, тобто красивою, і кількості її прихожан. Збиралася громада села, обговорювала проєкт, замовляла його, кожен прихожанин відповідно до свого прибутку робив грошовий внесок. Все було по чесному, по справедливості. Всі знали, в кого що й скільки є. Враховувалося кількість родини, вік дітей. Все по совісті, по моралі. В Ярошівці, наприклад, церква побудована поміщиками Горленками і козаками села у 1783 р. Ні біля церкви, ні біля школи, які були в центрі села, шинку не було. Примушували, якщо був, перенести його, як правило, на край села. За таким же принципом будувалася і школа. Анастасія Граббе пожертвувала 300 руб. на жіночу школу в Болотниці. Зараз «поміщики» (нині вони по-іншому називаються) є, а церков на десятки сіл кілька, школи ліквідовуються. От вам і мораль – також!

Ми з великим інтересом роздивляємося фото цих церков, шкід, якщо вони збереглися. У більшості ж їх немає: ні споруд, ні фото. Советська влада, як влада переважно ідеології та мілітаризму, смерчем пронеслася по наших територіях, насаджуючи, як правило, якщо не конкретних терористів, то окупантів, які на вістрі кривавого штика, несли нашим дідам, батькам і нам, так звану, свободу, демократію, рівність, братерство, дружбу. Зараз Україна «зі слізьми на очах» відкашлює цю дружбу і це братерство ...

Ті потуги, які почалися робитися в роки незалежності України в будівництві церков, на сьогодні носять не лише морально духовний зміст, а й, на жаль, політичний. І цей морально духовний зміст досить часто набирає конкретно політичного, ідеологічного характеру, що аж ніяк не сприяє належній моральності в цілому. До того ж – самі будівлі церков не завжди є архітектурно вишуканими об'єктами, оскільки будувалися на обмежені кошти. Важливо було, щоб ця церква була. І вже від настоятеля, кількості прихожан, благодійників залежить її внутрішнє оздоблення, яке дійсно може виконувати морально духовну роль.

Поки що, на жаль, найпривабливішим об'єктом у цьому плані була й є Староталалаївська церква. Але тільки як архітектурний об'єкт.

Словом, якщо, не дай Боже, до нас заб'ється якийсь турист із Європи, то ми можемо його лише вивезти у напівдику (захарашену) природу, напоїти, нагодувати навіть домашніми котлетами, варениками, кулішем, заспівати українську пісню, зробити селфі і відправити його у напівпритомному стані туди, звідки приїхав.

Хоча – в казенному лісі між селами Українським і Новою, можливо, ще живий, росте, так званий, столітній дуб. Скільки й знаю, він завжди був столітнім. Йому не менше триста років. У діаметрі він більше одного метра. Окультурити його, підживити, зробити туристично привабливим. Є ж «Дуб Максима Залізняка», навіть стаття у Вікіпедії про нього є. А чому не може бути – «Дуба Василя Горленка»? Тим більше,

що він дійсно ріс на лісових угіддях, які належали Горленкам?

Туристична проблема не лише є проблемою в нашій громаді. Влітку, збираючи матеріали для болотницьких стендів, щоб знайти у Срібному будинок, в якому народилася Ганна Затиркевич-Карпинська, я перепитав не одну місцеву людину, поки не знайшлася така, яка розказала, як доїхати до нього. Приїхавши, побачив далеко у не привабливому туристично вигляді це приміщення з дошками «Українська РСР. Пам'ятка історії. Історична будівля. Охороняється державою. Пошкодження карається законом» та «В цьому будинку народилася і жила видатна українська артистка Ганна Петрівна Затиркевич-Карпинська (1855–1921)». І це після виставлення фото цього приміщення в соціальних мережах, яке заросло деревами, та обурливе обговорення цього факту. Значить для срібнян не така вона вже й «видатна» – ця артистка. От вам знову мораль. От вам і культура. І йдеться коли б чи не про єдину такого плану культурну пам'ятку в Срібному і не про десятки видатних вихідців звідти.

Талалаївщині, як мені відомо, в цьому плані взагалі немає що показати, якщо не вважати Староталалаївську церкву, Березівський та Талалаївський краєзнавчі музеї. Але цього дуже мало. Був, правда, у Болотниці будинок знову ж таки Ганни Затиркевич-Карпинської, який мав і зовнішню привабливість, і багатющу історію, пов'язану з її власницею. Але, якщо не помиляюся, у 80-х роках його розібрали. Звичайно ж, це зробили не рядові колгоспники. На цьому можна ставити крапку. Тому що ніхто такого плану архітектури будувати не буде. А якщо й побудує, то не для загального споглядання. Та й масштаби поки що не ті.

Безперечно, немає такої безвиході, щоб у неї не знайшлося бодай шпаринки для просвітлення. Уважний читач, який серед передплатників газети не багатокількісний, а тим більше серед тих, кого це насамперед стосується (хотілося б дуже помилитися), з посмішкою догадується, до чого я веду. І справді – веду.

Є напрям, який може в значній мірі змінити картину, ситуацію, підняти і духовність, і моральність громади в цілому. Коли біля могили Василя Горленка було впорядковано лише пам'ятник і залита доріжка, – одне було ставлення (і до мене в тому числі). Коли з'явилися десять двоярусних зображально-інформаційних стендів – дещо інше. Дещо – інше. І не лише односельців. Від чужих навпаки лише позитивні відгуки чи й захоплення.

А для того, щоб було – значно інше, необхідно докласти зусиль, фінансових і фізично особистісних насамперед. Надто занедбана ця ділянка. І фінанси мають бути закладені в бюджеті громади. Цей бюджет не повинен бути бюджетом проїдання, латання дірок. Наші чиновники дуже добре навчилися піаритися на бюджетах проїдання і латання дірок, бо це і є ніби то їхня активна державна діяльність. Насправді ця діяльність має проявлятися хоча б у якій не якій динаміці розвитку. Інакше – це буде авто на льодовій дорозі з голим, лисим протектором шин: авто працюватиме, бензин витрачатиметься, а руху ніякого. Тільки людська спільнота для самих себе здатна створювати кредитну форму існування. Для всього іншого – створює розвитково-прибуткову. Ми ж нічим не відрізняємося від Європи! У нас достатньо своїх героїв – реальних і міфічних, щоб їх прославляти, ними гордитися, показувати всьому світу різними засобами! Відчувати себе людьми, а не елементарними споживачами.

В Україні докерувалися до того, що за 30 років фактично жодного кроку не зроблено на розвиток держави, тільки на знищення як матеріального, так і духовного. Взяти лишень для прикладу мовну проблему в Україні, штучно створену політиками. Хоча за цей період з'явилося десятки мільярдів як у доларовому, так і в гривневому еквіваленті; десятки й сотні тисяч мільйонерів у тих же еквівалентах не лише у великих центрах, а й в сільській місцевості. І це розвивається семимильними кроками. Тоді, як школи ліквідовуються, будинки культури тижнями й місяцями стоять закритими. Люди перестали зустрічатися, щоб просто поговорити, обмінятися

думками, подіями. Якщо таке й трапляється, то поодиноким, дуже рідко. А так – тільки з певною вигодою.

За тридцять років ми перетворилися в суспільство закритих, загублених душ; в суспільство матеріально меркантильних душ. Ми повернулися до феодалізму, сучасного феодалізму і середньовіччя – не в кращих його традиціях, але середньовіччя з великими духовними втратами. Втратами в народній культурі. Ми її майже втратили всю, окрім, звичайно, релігії, яка набирає обертів, й політичних у тому числі. Народної культури лишилися тільки фрагменти, осколки. І, що найосновніше і найтрагічніше, не хочемо збирати навіть їх, а піддаємося впливу чужому, бо воно нове і тому ніби й цікавіше. А чи воно наше, поки що над цим не задумуємося. Може бути пізно...

Хочу посперечатися з Мігелем Сервантесом, середньовічним автором роману «Донкіхот», який писав: «Робити добро дурням – все одно, що лити воду в море». Я б ще додав – «лити відром чи й ложкою».

Наше суспільство різнопланове, багатовекторне. Воно не складається виключно з тих чи інших. І орієнтуватися лише на дурнів, значить підтримувати їх, потурати їм, бути на їхньому боці. Є всякі дурні: одні категоричні, виняткові, яких ніколи й ні в чому не переконаєш, бо вони – «все знають», а є випадкові, ситуативні. Тому мені більше імпонують слова матері Терези: «Добро, яке ви зробили сьогодні, люди забудуть завтра. Все одно робіть добро».

Тому **першим етапом цієї програми чи проєкту можуть бути встановлення меморіальних дощок, створення куточків у школах, бібліотеках, будинках культури про свої видатних земляків; встановлення пам'ятників (погруддів).** Дощок вже трохи є, але їх дуже й дуже мало. Список може бути великим. І вони майже не роблять ніякої погоди, бо немає загального замкненого кола їх як пам'яток. Не всі вони поставлені на баланс. Щось є і в школах. Пригадую, який був чудовий клас-музей у Сильченківській школі! Де він зараз, де його матеріали?..

Що ж стосується пам'ятників (погруддів), то розпочата робота Благодійним фондом «Бібліотека альманаху «Вітряк» імені Василя Горленка» – це лише невелика частина роботи в цьому напрямку. Нам вдалося знайти виконавців, які за ту ж саму суму, готові виготовити високої якості, оригінальними за задумом – не один пам'ятник, а два – Василеві Горленку – в Українському та Іванові Кавалерідзе – в Старій Талалаївці. Виробник перевірений, надійний. З ним ми вже співпрацювали. Робота над макетом погруддя Горленку вже розпочата. Ні згортання проєкту, ні повернення назад уже не буде.

На території громади потрібно встановити ще щонайменше чотири погруддя (пам'ятники) – це Ганні Затиркевич-Карпинській – Болотниця, Степану Носу – Понори, Петру Ротачу – можливо, знову Стара Талалаївка, Іванові Самойловичу – Красний Колядин. Останні чотири – це вже не справа Фонду. Це справа Громади. Але Фонд готовий допомагати в рамках його можливостей.

Ми повинні відійти від культури масовості, характерній советському періоду, де штампували пам'ятники лєніну, сталіну, іншим вождям, майже однотипні пам'ятники воїнам-визволителям, навіть культурним діячам – у тому числі й Тарасові Шевченку... За проєктами погруддя Василю Горленку і Іванові Кавалерідзе мають поламати цю примітивну масовість, продемонструвати індивідуальність, оригінальність, творчий підхід, мислення до зображення персонажів. Ми над цим працюємо активно.

Я не хочу порівнювати українську громаду до перевороту 1917 року із нинішньою. Я хочу, щоб нинішня Громада відповідала тим критеріям, які були характерні Громаді у минулому з урахуванням сьгоднішніх вимог законодавства, способу життя, орієнтацією на культурні й духовні цінності, враховуючи не лише місцевий, а й закордонний досвід. Громади – це нова форма самоврядування суспільства, новий поріг. І який старт зробить вона, так і діятиме: чи старт інертності, чи старт активності, розвитку. Звичайно, перший легший, звичний. І справа зовсім не в коштах. Районна рада до-

силь часто відзначала «перевиконання дохідної частини районного бюджету». Бухгалтери не будуть ініціювати оплату нових проектів. Вони навпаки – зацікавленні в економії коштів... Справа в політичній волі та бажанні старост, лідерів громади, депутатів. Ми повинні переступити цей поріг і почати творити красиве, гармонійне життя.

Збираючи кошти на погруддя Василеві Горленку, не можу не процитувати нашого геніального просвітителя Григорія Сковороду (знову фейсбучний варіант): «Чи не дивно, що один у багатстві бідний, а інший у бідності багатий?»

Ще не до багатьох заможних осіб Талалаївщини звертався із закликом долучитися до цього проекту, але й ті не відгукнулися. Хоча багато хто з них знає про цей проект.

А от пенсіонери, які відносяться швидше до другої категорії, відгукуються без звертань. І це добре, але тільки з одного боку. Культура, освіта в цілому трималися не лише на бюджетні кошти, а й на меценатах, благодійниках, тобто багатих людей. Вони є. І не мало. На пенсіонерах, хай вони мені вибачать, далеко не доїдеш, особливо враховуючи сьогоднішню цінову політику, яка більше розрахована на багатих. То ж саме багатим і є на кого рівнятися.

Україна стоїть на роздоріжжі. Одні хочуть жити в цивілізованішому суспільстві, соціальному і правовому захисті. Інші – ніяк не викарабкаються з минулого, шукаючи і знаходячи щонайменші зачіпки. Таке розхитування гальмує процес розвитку. Гальмує на всіх рівнях. Пора! Пора вже визначитися за майже три десятиліття. Надто довго чуємо потилиці з думками: «камо ж грядемо?»

* * *

Для тих, хто хоче зробити благодійний внесок на погруддя Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе, нагадаємо реквізити: [...]

Потерпіть, земляки, ще трохи. Поставимо погруддя, не буду набридати.

* * *

ПАМ'ЯТНИКАМ ГОРЛЕНКУ Й КАВАЛЕРІДЗЕ – БУТИ!

Завдячуючи небайдужим землякам, зокрема – Анатолію Михайловичу Штиму, в магазині «Галич», що в смт Талалаївка, є скринька, в яку можна вносити кошти на спорудження пам'ятників Василеві Горленку (с. Українське) та Іванові Кавалерідзе (с. Стара Талалаївка). Перший посильний внесок зробив ініціатор.

Скринька з'явилася і в магазині «Гастрономчик». Дякую Світлані Володимирівні Позняковській.

Прохання до всіх благодійників: на аркуші, що має бути при скриньці, записати своє прізвище, ім'я й по батькові, населений пункт та суму, яку Ви вносите.

Хотів би також звернутися до всіх власників стаціонарних торгових точок Талалаївщини – установити подібні скриньки у своїх закладах.

[Віктор Жадько](#) Добру справу робите, історичну, пане Іване!
[Любовь Романенко](#) Іване Михайловичу, чи не здається Вам, що своїм «Проханням до всіх благодійників : «... Ви трохи обмежуєте поступання коштів в скриньку? Чому?

Я так думаю, що не кожен має можливість і бажання кинути чималу суму грошей, а кидати 1, 5, 10 грн. (це з миру по нитці... І це теж дуже добре), але людина може посоромитися написати своє прізвище, щоб стати відомою, тому, мені здається, краще буде: «Прохання до всіх БАЖАЮЧИХ благодійників:»...

P.S. Вибачте, але я з добрими намірами.

[Іван Забіяка](#) Зауваження цілком закономірне, але психологія людини така, що кожен, якщо захоче, запише, не захоче, хоч проси не проси, не напише. А якщо дати два варіанти, виберуть простіший. А я хотів би, щоб кожен відчував причетність не лише кидаючи купюру, а й його прізвище було зафіксовано. Коли на початку ХХ століття збирали гроші на пам'ят-

ник Іванові Котляревському, то були зафіксовані всі благодійники. За пропозицію дякую. Вона дала мені можливість дещо розтлумачити, що, можливо, стане маленькою мотивацією.

[Любовь Романенко](#) Це Ваша думка, і я її поважаю.

Але особисто я дотримуюся такої позиції, що кожна нашу добру чи недобру справу бачить Бог, і за все ми отримаємо сповна. Не обов'язково, щоб люди знали за той невеликий внесок, який зробила певна особа, головне, що він зроблений. А той, хто багато говорить, той, майже завжди щось має на меті (наприклад, кандидати в депутати або якісь виборні посади: благодійники на всі, а потім «по норах» і гребуть під себе в N разів більше).

А тут людина від душі, не залежно від обставин, опустила в скриньку якусь копійчину і подумки побажала Вам здійснити задумане.

Чого і я Вам бажаю, бо це справа благородна.

Бог Вам в поміч!

[Іван Забіяка](#) Все правильно. Я ж нікого не зобов'язую, а лише пишу: «Прохання до всіх благодійників...». Хто запише, то запише, хто не запише – так і буде. Ніхто за це нікого докоряти не буде. Лише вдячність УСІМ, хто зробить посильний внесок. А Бог дійсно – усе бачить, усе чує, йому папірці непотрібні. Це нам потрібні, щоб не було зайвих розмов.

[Любовь Романенко](#) Я Вас зрозуміла повністю, в Вашій порядності ніколи не сумнівалася, не сумніваюся і іншим раджу! Ви впевнено йдете до своєї мети.

Дай Бог Вам побільше справжніх благодійників!!!

[Світлана Позняковська](#) Іване Михайловичу, скринька є також в магазині Гастрономчик, біля базару. Такі скриньки дадуть можливість безпроблемно, згідно можливостей і побажань кожного благодійника, долучитись до загальної, доброї справи.

[Іван Забіяка](#) Дуже хороша інформація. Дякую!!! Думаю, що не так уже й важко встановити таку скриньку в кожній стаціонарній точці.

* * *

«ФОНТАНИ, ФОНТАНИ, ФОНТАНИ...»

Слова в заголовку перефразовані з пісні про київські каштани, яку співає Павло Зібров.

Про фонтан же у Понорах скажу одразу, що я не проти того, щоб там був фонтан. Навіть більше того: я за те, щоб фонтани були в кожному селі громади; щоб були різні майданчики для дітей і молоді; були комп'ютерні зали; якісний Інтернет і стільникове покриття; були дороги з тротуарами та під'їздами до дворів, де тільки вони є; покошені узбіччя вздовж усіх доріг і трас, пострижені кущі й невеликі дерева; було багато квітів не лише в центрі, біля шкіл/садків, старостатів, будинків культур, клубів, бібліотек (якщо вони в окремому приміщенні), меморіальних пам'ятників, а й під дворами; на всіх водоймах, де можна купатися, були хоч і невеликі, але пляжі, які б відповідали значенню і поняттю цього слова; щоб ці водойми були почищені, бо більшість (якщо не всі) не чистилися щонайменше півстоліття або й зовсім... Щоб на кожному цьому та іншому об'єкті були штатні відповідальні з відповідною зарплатою (а це робочі місця. І їх десятки й десятки по громаді).

Чому я за все це та й інше? **Ну не може бути наш край – край нафти і газу, чорнозему і торфу, хоч і не настільки великих – ще й лісових запасів, отже, підземних, земних і надземних багатств, а бути таким злиденним.**

Пройдіться по посадках та лісосмугах, лісах, узбіччях, зайдіть на кладовища і ви побачите, скільки валяється дерев, скільки потребує санітарної і взагалі вирубки – потрібно рук та й рук. А це ж товар! А є товар – є гроші. А їх завжди знайдеться куди не лише покласти, а й вкласти. Але вічна проблема – гроші, точніше – їх наявність і кількість.

Якщо їх немає при таких природних багатствах, значить щось робиться не так. Порушена логіка подій і самих дій.

Я також категорично і принципово ЗА те, щоб у кожному

селі, кожна людина мала реальну можливість придбавати промислові товари і продукти харчування не лише першої чи крайньої необхідності, мала можливість придбавати також і необхідні ліки, не кажучи вже про забезпечення практично всіх питною водою, а за наявності особистих можливостей – і гарячою. Тут також треба рук та рук. Рук спільних: і від влади, і від громади кожного її члена. На те ж вона й ГРОМАДА! Все це потребує відповідних програм і проєктів. Їх повинно бути багато – як проблем. Та хто ж заважає їх писати, складати, виконувати? Треба запам'ятати, що вже ніхто не прийде й не буде ломакою стукати по воротях огорожі, виганяючи з хати на роботу до ферми, в поле, .. не прийде дільничний, щоб з'ясувати з якої причини ти прогуляв два-три робочі дні... В інших же якось виходить, як от в селі Бреч Корюківського району Чернігівської області, в якому населення 226 чол. Скільки сіл у громаді із плюс/мінус такою ж кількістю мешканців? Невже й нам не можна десь так? Невже ж нам слабо бути такими?! Подивіться! Даю посилання: <https://www.facebook.com/blog.Oleksandr.Savchenko/videos/971943719862780> Є й інші приклади...

Я не зовсім вірю в те, що немає чи не було проєкту побудови фонтану в Понорах. Хоча заступник голови ОТГ Богуслав Борсук запевняє у пості на ФБ, що «на даному етапі, скажу чесно, проєкту по його встановленню немає...». Думаю, що не могло не бути, а чи й є, хоч яка-не-яка, але інструкція, як скласти оті комплектуючі того фонтану в одне ціле, що розкидані й валяються ось уже кілька років просто неба. У будь-якому – навіть дитячому пристрої, який треба складати, – інструкція є, а тут немає?! Був же проєкт, за яким виготовлялися частини фонтану... Але – були витрачені кошти і треба сказати, що немалі, і звалити все це на землю під дощ, сніг, пил, як кажуть, абсолютно по-нашому. За цей час не все вже, очевидно, й придатне для використання. Щось закономірно зникло, щось доведеться ремонтувати, щось ново купувати.

Кинувши навіть непрофесійним оком на фото площадки, на якій хаотично лежать ці комплектуючі (але чи всі вони потрапили в об'єктив пристрою, яким робилося це фото?), важко повірити в те, що на цей фонтан необхідно всього-навсього 200 тисяч грн. Дай Боже, щоб уклалися в півмільйона! А ще ж підуть витрати на постійну дію його хоча б у денний період теплого сезону (хтось має прийти, увімкнуть уранці, вимкнути увечері, тримати під постійним контролем). На зиму законсервувати, а весною розконсервувати, зробити різні профілактичні роботи, можливо, й ремонт, щоб запустити). Якщо є все технічне обладнання, то треба, щоб воно функціонувало, а це насамперед – електроенергія (при сьогоднішніх то тарифах!) – і немала, судячи з розмаху фонтану. А ще – вода. І це ж не відро-двоє. Не буде ж у ньому, в такій махіні, дзюрчати одна цівка, як у хлопчика, який пісяє, чи з пащі лева, яку роздирає легендарний Самсон. У понірському фонтані, видно з фото, принаймні, два леви. Для чого вони? Яка їхня функція в ньому? Було б справді цікаво, щоб громада в цілому мала чітке уявлення,

що собою представляє цей фонтан. Адже дійсно – будь-яке будівництво починається з проєкту. Якщо на цей фонтан виділяла кошти Понірська сільрада, то не могли кошти пройти через казначейство без проєкту, без досить аргументованого обґрунтування необхідності його в селі. Врешті-решт, фонтан – це «живий організм», який постійно вимагатиме підживлення фінансового. Інакше він за якийсь час перетвориться в мертвий непридатний об'єкт, об'єкт невдоволення і обурення не лише мешканців Понір стосовно безглуздо затрачених коштів.

Інша справа – пам'ятники. Для обрахування вартості пам'ятника Василеві Горленку я звертався щонайменше в три фірми. Розміри плити, постаменту, самого пам'ятника, установка – все це обраховувалося, відповідно до них і робилися підрахунки. З невеликою різницею виходило щонайменше 200 тис. грн.

Цифра однакова, але об'єкти різні. І за масштабами також. Чим керувалися скульптори? Тарифами на всі види і процеси роботи аж до встановлення. Я можу надати документальні розрахунки, які робили два скульптори. Інші фірми говорили усно. Ці два скульптори малознайомі одне одному, але знайомі мені особисто, тому й довірив їм зробити розрахунки, щоб все було чесно і прозоро. А чи є розрахунки, калькуляція отих двохсот тисяч гривень на фонтан?

Та я й про інше. Якщо один пам'ятник коштує 200 тисяч, то це вкладення одноразове. Він не потребуватиме наступних і постійних капіталовкладень. Фонтан же, скільки діятиме, стільки й доїтиме бюджет ОТГ.

Справа ще в тому, що на пам'ятник з бюджету громади не треба виділяти 200 тисяч. Від неї необхідно половину, тобто – 100 (сто) тисяч. Решту – 100 тисяч – на себе бере Благодійний фонд «Бібліотека альманаху «Вітряк» імені Василя Горленка. А чому половину заявлених коштів не може взяти на себе ТОВ «Понори»? Навіть Світовий банк, будуючи, наприклад, в наших місцевостях навчальні(!) заклади, залучав до фінансування місцевих мешканців на певній пропорції. Інак-

ше проєкт не розпочинався. Ярошівчани внесли свою лепту у пам'ятник Горленку. Яка вона – це інша справа. Важливо те, що частина мешканців села долучилися, підтримали ідею. А скільки таких прихильників у Понорах?

Мало того – за ці сто тисяч від громади і стільки ж від фонду передбачається встановити не один, а два пам'ятники: Василеві Горленку в селі Українське, Іванові Кавалерідзе – в селі Стара Талалаївка. Такої дармівщини немає ніде і більше не буде. І не скористатися нею керівництву громади просто безглуздо.

Я хочу вірити, що й у бюджеті громади кошти з'являться. Адже в мене завжди викликав подив, що колишній Талалаївській районній раді досить часто вдавалося перевиконувати надходження коштів до районного бюджету. Сподіваюся, що ця технологія і методика збережена, відома й перейнята керівництвом громади.

Інший же варіант виходу: ті двісті тисяч розділити між фонтаном і пам'ятниками. На фонтан же другу частину коштів має взяти на себе ТОВ «Понори», місцеві бізнесмени, мешканці села методом добровільних внесків, якщо вони дійсно хочуть, щоб у їхньому селі був такий об'єкт. Що фонтан, що пам'ятники – це предмети в даному випадку не систематичного благоустрою села, громади, а швидше всього одноразового факту. Це предмети престижу, благополуччя, гордості й честі громади. І це предмети не окремих осіб, які в принципі можуть бути ініціаторами, але, схваливши їх, до практичної реалізації мають долучитися якомога більше мешканців села, громади на чолі їх керівників – голів, старост.

Дивна виходить ситуація: абсолютно неприбутковий фонд гарантує п'ятдесятивідсоткове забезпечення не такими вже й малими коштами виготовлення двох пам'ятників, шукати благодійників серед громадян практично всієї України (на даний момент їх 60), а успішні люди с. Понір стовідсотково хочуть використати кошти бюджету ОТГ. Це щонайменше і щонайм'якше – нечесно і несправедливо!..

Мені важко змодельовати ситуацію, але така думка прийшла, коли на відкриття пам'ятників обов'язково будуть запрошені перші особи громади (заходи ж небуденні!), то в якого сірка доведеться позичати очі, щоб не лише тихесенько в куточку, за кущами чи за спинами присутніх стояти і спостерігати за дійством, не кажучи вже про те, щоб щось говорити від душі, щиро як дійсно господарі краю, які переймаються ще й питаннями його культури, збагачення духовними цінностями (адже попри все – заходи то справді не буденні! І щоб не взяти в них участь – неприпустимо!). Хоча сіркові що, він не раз уже позичав очі, позичить і цього разу.

Якщо вже згадали про сірка, то чи не має він відношення й до фонтану?

У пості Богуслава Миколайовича зазначено, що комплектуючі фонтану придбані за кошти Понірської сільради. Можливо, саме так і було. Але керівник ТОВ «Понори», директор – Дупа Петро Степанович 24 грудня 2013 року на спільній церемонії Чернігівської обласної адміністрації та ради **нагороджений дипломом** за участь у конкурсі «Благодійник року» імені меценатів Тарновських у номінації **«Благодійник року – регіональна бізнес-структура»**. Чи має це благодійство відношення до фонтану – не знаю. Не хочеться й знати, щоб не розбурхувати свої думки.

Я спробував пошукати в Інтернеті, що ж Петро Степанович зробив як благодійник? Чи погано шукав, але не знайшов нічого. Зате познаходив дещо інше. Лише скажу про одне – про приємне, – Указом Президента України Леоніда Кучми від 13 листопада 2001 року (№ 1078/2001) «ДУПУ – директора товариства «Понори» Петра Степановича Талалаївського району, Чернігівська область» **нагороджено медаллю «За працю і звитягу»**.

То чи не годилося б єдиному в громаді визнаному, дипломованому благодійнику завершити розпочату ним чи родиною справу, а не дивувати, не туманити людей? А тихо, спокійно облаштувати нарешті ту зону відпочинку з установкою фонтану. Бо цей фонтан уже став певним маренням, бенкетом

під час епідемії. Але бенкет в принципі одномоментне явище, а фонтан – ні. В селах немає води, щоб напиться, а тут – цілий ФОНТАН її! Не буде ж він без води!

Фонтан збентежив багатьох і не лише в соціальних мережах. Це достеменний факт. І більшість негативно поставилися до нього. Пропонують навіть продати (слухна ж думка!) те, що лежить на вигоні села. Але чи відважиться ще хто-небудь викинути такі гроші за ту купу та ще й без проєкту?

Спільно із співзасновником фонду Володимиром Андрійовичем Киричком **вже скоро рік, як б'ємося мов риба об лід, фактично випрошуючи скрізь і всюди на відродження духовності краю, апелюючи до свідомих його громадян, радіючи кожній гривні. А тут тисячі й тисячі валяються роками на землі!**

Мені хотілося б знати аргументацію будівництва того фонтану. Яке духовне відродження, навантаження несе він? Можливо, колись у селі був фонтан, а тепер його відроджують? Дайте документальні свідчення. Яку туристичну привабливість має цей об'єкт? Хіба що – надуману. Одного його малувато буде. Та й порівняти його з такими іменами, як Іваном Кавалерідзе – українським скульптором, кінорежисером, драматургом, сценаристом, художником кіно, відомим на весь світ; Василем Горленком – українським європейського рівня письменником, мистецтвознавцем, перекладачем, фольклористом та етнографом, знавцем європейської культури. Про них (особливо про Горленка) годинами можна розказувати. Та й навіть про місцеву визначну особистість Степана Даниловича Носа. Краще б йому поставили пам'ятник. Адже ці імена є гордістю всієї України, тільки чомусь (а чому – чомусь?) не громади. А що про фонтан скажеш? Хіба що вигадану легенду про те, як вночі там з'являється русалка, що спокушує любителів не лише пива.

У нинішніх умовах він може нести навіть екологічну небезпеку. А щоб її не було, необхідно постійно не лише фільтрувати воду, а й *дезінфікувати*. А це знову додаткові матеріальні затрати. Адже хто перекриє доступ до води в фонтані від

дикой (та й свійської) птиці, тварин – носіями всяких менших організмів. А дітям, хоч їх у селі й не так уже багато, комусь та й заманеться помити руки, вмитися чи й напиться.

«Гордість» копійчаних пенсіонерів, які будуть бачити, як з водою тектимуть немалі гроші, які могли б піти їм хоча б на одноразову допомогу на день села чи інше свято, буде з надупленими бровами і підняттям артеріального тиску.

Цей фонтан швидше всього є амбіціями кількох впливових осіб, які мають можливість формувати бюджет ОТГ і саме за рахунок його і задовольнити їх. Не кожне місто навіть може дозволити собі побудувати його, потягти фінансово, а тут – село. Дивовижа, та й годі! Таки справді бенкет.

Стосовно фонтану в Понорах я, як сказано на початку матеріалу, – в принципі – не проти, але, як бачимо, є велике АЛЕ. Враховувати його чи не враховувати – це вже інша тема.

Нагадаю для тих, хто хоче по перерахунку зробити благодійний внесок на пам'ятники Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе, реквізити: ...

Поставимо пам'ятники толокою?! Поставимо!!!

Подається за: Трибуна хлібороба. 2021. 28 січня. № 4 (9476). С. 3.

Коментар

[Лидія Ващенко Покидько](#) Іван Михайлович, своїм виступом Ви, як говорять, положили всіх на лопатки, але хвости ... у фонтані...

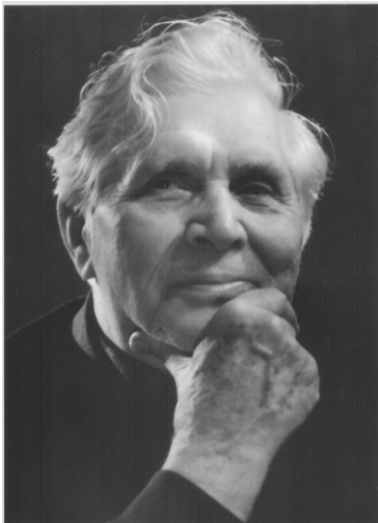
* * *

Іван Забіяка

ХТО ТАКИЙ ІВАН КАВАЛЕРІДЗЕ?

Земляки мені зробили цілком справедливе зауваження: «От ви збираєте кошти на пам'ятник Кавалерідзе, а хто він такий?»

Про Івана Петровича Кавалерідзе можна прочитати в будь-якій енциклопедії. А в кого є інтернет, написати в пошукову систему його прізвище і на екрані висвітлиться багато різних сайтів, на яких буде про нього та чи інша інформація. Чи не найдокладніше – у Вікіпедії.

Та все ж.

Народився на Роменщині. Мати українка, батько – грузин, нащадок князівського роду. Дитинство провів у Талалаївці (тепер – Стара Талалаївка), де батько був управляючим панського маєтку. Потім – навідувався до батьків. За спогадами – любив приїжджати в Талалаївку. На жаль, жодного сліду перебування родини Кавалерідзе у селі не залишилося.

Був досить обдарованою особистістю: скульптор, кінорежисер, драматург, сценарист, художник кіно.

В кіно його можна поставити поруч із Олександром Довженком. Він усе робив з розмахом, але не в усьому вдалося реалізуватися. Комуністична система його бурхливу творчу натуру постійно ставила в рамки своєї ідеології, потім соцреалізму – чи то в кіно, чи в скульптурі.

Саме в останньому він і залишив найбільший слід в українській культурі. Створив монументальний пам'ятник княгині Ользі (Київ), Тарасові Шевченку (Ромни), Григорію Сковороді (Лохвиця, Київ), Ярославу Мудрому (Київ) та ін.

Автор проекту пам'ятника Богдану Хмельницькому, скульптурного портрету Федора Шаляпіна, скульптурних композицій «Амвросій Бучма в ролі Миколи Задорожного», «Прометей» і т.д.

Уже той факт, що його столітній ювілей відзначався за календарем ЮНЕСКО, засвідчує про неабияку особистісність нашого земляка рівня не лише загальноукраїнського, а й єв-

ропейського. Тому нашим спільним завданням є увіковічити це ім'я і на теренах нашої громади, зокрема – в селі Стара Талалаївка.

Саме староталалаївці мають проявити волю по відношенню до пам'ятника Іванові Кавалерідзе. Саме вони мають зрозуміти, що глобалістичні (загальнооб'єднуючі) тенденції спрямовані на вимирання, на винищення невеликих осередків громад, зокрема – сіл. І особливо тоді, коли відсутній чи низький духовний стрижень. Він зараз надзвичайно хиткий, не стійкий, що билина в полі хитається від вітру, загнаний в рамки, опущений до рівня тваринного виживання. Формула, а що мені дасть цей пам'ятник – маніпулятивна, розрахована на низьку свідомість громадян або й її відсутність.

Не проявлять волю староталалаївці та інші, пам'ятника Іванові Кавалерідзе не буде. Так, ви жили без нього десятиліттями і думаєте, що й будете й далі жити. Будете! Але не як люди, а як істоти, яким достатньо одягнутися, поїсти, задовольнити інші потреби, тільки не духовні...

В третьому випуску альманаху «Вітряк» ви також зможете ознайомитися зі спогадами Івана Кавалерідзе та його кіноповістю «Прометей», матеріалами про нього Миколи Шудрі, Ростислава Синька. У четвертому випуску цього ж альманаху – матеріал Миколи Пригари. У п'ятому – знову матеріал Миколи Шудрі і повість Івана Кавалерідзе «Марія Іванівна».

Свого часу всі ці альманахи передавалися не по одному примірнику в районну, кожному сільську та шкільну бібліотеки. Там Ви й можете ознайомитися детальніше, одержавши не лише багато інформації, а й емоційний заряд.

Нагадаю реквізити для тих, хто хоче по перерахунку зробити благодійний внесок на пам'ятники Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе: ...

Все – в наших руках!

[PS. На жаль, мешканці цього села також не внесли на пам'ятник Іванові Кавалерідзе жодної копійки. – І.З.]

* * *

ЖИТТЯ БЕЗ ДИВА НЕ БУВАЄ

Нещодавно Володимир Киричок, співзасновник фонду, будучи в Києві, передав мені благодійний внесок на пам'ятники Василю Горленку та Іванові Кавалерідзе від пенсіонерки с. Липове СЕМІНЬКО Галини Михайлівни.

Здавалося б, яке відношення, окрім географічного, її село має до Старої Талалаївка чи Українського, а тим більше до пам'ятників? Все це умовності. **Суть – У ДУХОВНОСТІ!**

До цього Галина Семінько працювала в місцевій школі, викладала фізику (закінчила фізичний факультет університету Шевченка), потім – історію (закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету). Поєднання цих двох дисциплін уже диво.

Диво полягає ще й не лише в тому, що внесок зробила вчителька-пенсіонерка, а й сума – дві тисячі грн.: по тисячі на пам'ятник. «Беріть приклад!» – було б написано в газеті в минулому столітті. А чому це не можна перенести і в нинішнє?

Хочеться щиро-щиро подякувати, вклонитися Галині Михайлівні і побажати їй міцного здоров'я, бо **на плечах таких людей тримається небо духовності України.**

* * *

БЛАГОДІЙНІСТЬ – НЕ ПОРОК

Благодійництво – це швидше не матеріальна, а духовна сфера діяльності людини.

Благодійництво не має бути таємним, тому що воно виявляє кращі риси людини, які не варто ховати чи приховувати (особливо в такий психологічно складний час), хоча й кичитися ним – також (це вже в кого який характер).

Благодійництво для інших є хорошим прикладом, виховним моментом. Це облагороджує кожну людину, і сума тут не має значення. В кожного вона своя. Йдеться про посильну можливість від кожного, хто хоче зробити внесок, яка переважно дається від душі та з розумінням і усвідомленням того, на що дається. Посильна сума – це та, що не в ущерб сімейному чи особистому бюджету...

Цього разу **я хочу подякувати і дякую** таким благодійникам:

* * *

НА ПЛЕЧАХ ВЕЛИКИХ ОСОБИСТОСТЕЙ ЗАВЖДИ ТРИМАЛАСЯ ДУХОВНІСТЬ УКРАЇНИ. ЧОМУ ПРО ЦЕ ЗАБУВАЄМО?

06.04.2021 [Іван ЗАБІЯКА](#) [Василь Горленко](#), [духовність](#), [Іван Кавалерідзе](#), [українці](#)

«Ти знаєш, що ти – людина?..» Так запитує поет **Василь Симоненко**.

Не задовольнившись цим питанням, він ще раз запитує, але вже прискіпливіше, настирливіше: «Ти знаєш про це чи ні?»

Поет цим самим ніби ставить у безвихідь уявного співбесідника – що ж від нього вимагається?

У джерелах сказано: «Людина – жива, наділена інтелектом істота, суб'єкт суспільно-історичної діяльності і культури». А ще, можливо, він хоче почути про «сутність людини, її походження і призначення, місце людини у природі», пов'язаними з «питаннями права, філософії, релігії, науки і мистецтва»? Ні.

У поета інше бачення людини – не соціальне, а досить видиме й приземлене. Він робить акцент на унікальності кожної людини, яка має свою усмішку, муку, очі. І це викликає глибинні думки й асоціації. До того ж все це плинне й скороминуще. Завтра будуть інші – «Добрі, ласкаві й злі». А ти є сьогодні і для тебе – усе: «Озера, гаї, степи». Тому, щоб не проспати, поет

закликає поспішати жити, кохати, не топтатися на місці, ти повинен встигнути багато, «Бо ти на землі – людина...».

Так, ми всі абсолютно різні своєю добротою, ласкою, злістю; у кожного з нас різні очі, посмішки, муки, страждання... Але ми всі – люди! Чотири букви, а скільки зрозумілого й неосяжного в них!..

Не було жодних сподівань, що проєкт «**Пам'ятники Васи- леві Горленку та Іванові Кавалерідзе**» викличе стільки думок, емоцій і всього іншого. І це досвід. Важко сказати: він гіркий чи не гіркий. Просто – життєвий досвід. І безмежно вдячний абсолютно всім за реакції на повідомлення насамперед у соціальних мережах. Одних це спонукало до конкретних дій: робити благодійні внески, іншим це було байдуже (або протестували мовчки), ще інші відкрито реагували негативно.

У цьому матеріалі хочеться провести певні аналогії між двома поколіннями. Йтиметься про конкретних упізнаваних осіб, але означимо їх так: **Він і Вона**.

Хотілось би, щоб на основі цих та інших аналогій викликати дискусію. Щоб люди різних поколінь висловили свої думки, приклади, поділилися своїм досвідом. Адже це – одна з одвічних тем.

Спочатку про **Нього**. Народився у 50-их роках минулого століття в селі, де народився й Василь Горленко. Був піонером, комсомольцем, 17 років комуністом включно до 1991 року. Вийшов із партії і більше ні в які політичні сили не «вступає». Був комсоргом школи, двічі партгрупоргом, єдиним від студентів факультету – членом партбюро. Проводив, як казали, відповідну лінію в життя. На той час вірив у неї. Є аж смішні моменти. Батьки – рядові з рядових колгоспників. До того ж, виходячи з советських умов, батько був перешкодою в багатьох моментах життя його сина, які Він практично не міг перебороти. Достатки в сім'ї невеликі. Самотужки здобув вищу гуманітарну освіту з великим ідеологічним присмаком тодішньої партійної системи. Ідеологічний набуток – також, бо ще закінчував на відмінно й університет при комітеті партії міста Києва. Потяг до книжок – різноманітний. В

тому числі й до зібрань відповідних класиків. Весь час працював у гуманітарно-ідеологічній сфері: школа, завод, видавництво, Спілка письменників України. Тотальна ідеологія, навіть із цензурою, партійним контролем аж до ЦК України. Майже сорок років життя в ідеологічних рамках і шорах. І все це було – ніби так і треба. Навіть співалися в тому числі й «патріотичні» пісні. Було відчуття гордості за перемоги різних спортивних збірних, захоплення червоноюкам'яною, «кузенею» революції, своєрідною красою Сибіру (там був у будівельному загоні), тайгою. Дискомфорту ніякого.

Змінилася епоха. Розпочалося переосмислення цінностей. Є різні суперечності «за» і «проти». Навіть – критика, скажімо, Закону про декомунізацію. Минуле не лише в тобі. Воно є невід'ємною часткою твого життя, яке викинути, вирвати неможливо. На його основі можна лише вибудувати нові пріоритети. І йти далі. Але проходять часи, а методи, прийоми, засоби чомусь не міняються.

Ходимо ніби по замкнутому колу, а не по спіралі. І чомусь вона не вгору, а вниз. Дивує й обурює, що зміна епохи виражається насамперед повним розвалом і розрухою? Знову «Весь мир насилья мы разрушим / До основанья, а затем / Мы наш, мы новый мир построим, / Кто был ничем, тот станет всем» (Партійний гімн «Інтернаціонал»). Зруйнували! А навіщо? Щоб чий новий світ побудувати? Того, хто був нічим і ніким? Дурниці.

Чи варто за ним (минулим) тужити? Справа кожного особиста. Але хіба можна зараз гратися двопудовою гирею, стрибати майже вище свого росту, у довжину – майже шість метрів, бігати десятикілометровку на лижах по другому розряду, годинами грати в м'яча, плавати, крутити сонце на перекладині і т.д. – як це було тоді, коли зараз **Йому** далеко за шістдесят? Звичайно, що ні. То що робити – рюмсати, тужити? Зрозуміло, що ні...

Чи можна щось самому зробити, змінити зараз? Можна! І не лише в своїй хаті, дворі, а й для своєї малої Батьківщини чи й Великої. Правда, не зовсім самому. Це надто складно і

важко. Краще, коли знаходяться одностудії, помічники. І вони знаходяться! Цьому допомагає **Його** публічність, ентузіазм, мобільні, соціальні мережі. Тільки треба діяти. І **Він** – не один. Але хотілося, щоб було більше.

Проект «Пам'ятники Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе» – надто ризикований. Він потребує не одну сотню тисяч гривень. Це досить велика сума для благодійного фонду з неприбутковим бюджетом. Їх треба зібрати з добровільних пожертв. Власного бізнесу немає. Хто не знає, що це таке, спробуйте. Майже рік триває збір. Але зібрано досить оптимістичну суму. Але – це час і нерви, нерви і час і ніякої душевної рівноваги. Постійна своєрідна маркетингова і рекламна кампанія. Повністю прозора, публічно відкрита. Інакше – не можна. Той, хто став благодійником, кожен такий звіт для нього – це віра в те, що він не єдиний, що його кошти не викинуто в повітря, що вони стануть часткою пам'ятників двох Великих Українців.

А комусь ці звіти, ця реклама не лише набридла, проїлися, а й викликали відразу, роздратування, обурення чи й щось глибше. Але це для тих, хто нічого не вніс, і не збирається вносити. І от прорвало – **Її**. Вона ніби два пальці встромила в розетку.

«Це вже схоже на добровільно примусово...», – пише **Вона**.

Добровільно-примусово робили з моїми батьками та дідами, коли обкладали непомірними податками на все, що було в господарстві; примушували підписуватися на всякі позики, придбавати лотереї, здачу зерна, різну поживність інакше придуть і відберуть, а їх – у «Сибір неісходиму». Історію треба знати, незалежно від того, якого ти покоління.

А звіти і надання реквізитів рахунків – це не примус. Але якщо хтось сприймає це за примус – його справа. Так йому вигідніше. Є причина не робити внеску. Та до **Неї** ніхто й не звертався з таким проханням. А зі своїм дописом з'явилася, як Омелько з конопель.

Далі – навіть ставить під сумнів, наскільки законний цей проект. І жодним словом на його підтримку хоча б у цілому чи для годиться...

Вона апелює, що «Хороші справи мають робити тихо». Тобто, щоб **Він** сам варився з цією проблемою. Сам придумав на свою голову, сам і робив, викручувався, як може, але їх не чіпав. Вони потім скажуть своє слово: молодець чи що воно нікому не потрібне. Знайома позиція байдужості. Виявляється, **Вона** не одна така. Ні! Це порочна думка.

Він погоджується, що треба тихо, непомітно поступатися місцем у транспорті вагітним жінкам, людям поважного віку; подавати руку, коли вони виходять чи заходять у громадський транспорт; жінкам допомагати нести сумки і т.д., і т.п.

Але справи громадського характеру, а в даному випадку пам'ятники Василю Горленку та Іванові Кавалерідзе – це проекти державного, національного масштабу, не робляться «собі в ганчірочку». Навколо них мають гуртуватися державні організації, бізнесмени, одностудії, шанувальники, цінителі творчості цих особистостей і просто – свідомі громадяни, прихильники збереження й розвитку культури. Це на плечах таких особистостей завжди трималася духовність України, це вони творили її майбутнє, яке дійшло до нас. І наше завдання продовжити їхню місію. Тепер ця місія стала нашою...

А те, що навколо цього проєкту надто мало гуртується свідомих людей, це й засвідчує кількість справді таких...

Хто – **Вона**. Народилася також у селі уже в середині 80-х років, в якому народився той же Василь Горленко.

Тобто різниця між **Ним** і **Нею** більше тридцяти років. Це понад одне покоління. Батьки **Її** вже не віжками керували транспортом, не ходили в поле із сапою.

У школу пішла фактично, коли Україна стала незалежною. Всякі дитячі та юнацькі політичні організації, партії вже не були керівними. Тобто – не одержала фальшиво-ворожого ідеологічного впливу, дурману. Має вищу освіту: бакалавр (прикладна математика), магістр (інформатика). Працювала в навчально-освітніх закладах... Здавалося б...

Звідки **Йому** це відомо? Із resume, яке **Йому** було надіслане в 2008 році з тим, щоб **Він** допоміг влаштувати **Її** на роботу в університеті Шевченка.

Це прохання було надіслано в кінці серпня, коли штати практично були вже укомплектовані.

Знайомі переконують, що це помста. Ні! **Йому** таке навіть і на думку не спадає. Для цього треба мати надто злопам'ятність. Хоча... Така озлобленість мотивується іншим – ступенем прагматичності, байдужості чи рівнем духовності. Що переважає, тим і керується.

Його також дещо вразила **її** група підтримки. Вона, на щастя, невелика. Серед них дві дочки (одна педагог) вчительки, яка чужих дітей виховувала ніби й непогано, зять, дитина-онука, «духовні» родичі. Якщо взяти перші букви прізвищ, то виходить дивовижна аббревіатура – МНС. Тільки це не оте рятівне МНС, а, виявляється, – руйнівне. Серед них когось **Він** вважав прогресивно-позитивною людиною. Тепер **Він** точно знає, хто так категорично виступає проти пам'ятника в селі.

Як же вони будуть дивитися **Йому** в очі? Рано чи пізно зустрінуться ж!

В оцій колізії, як і в багатьох інших випадках, **Його** цікавить інше. За майже тридцять років незалежності України чи займався її багатомільйонний державний апарат, – обраний народом, який живе на податки народу, – створенням національної ідеї, концепції, ідеології, навколо яких би формувався, гуртувався український народ, бачив майбутнє, відчував кроки до нього? В основному – шароварщина. А швидше – навпаки, якщо не пробуджено національної свідомості і гідності в **Його** покоління, не виховано в такому ж дусі **Його** дітей.

У минулому столітті за цей період советами он стільки було наворочено всякого! Життя готові були віддати, а тут проблемно зібрати на два пам'ятники!

З моменту незалежності вже з'явилося майже два покоління. І не вирішено найважливіше питання – питання духовності, яке б мало ввібрати, всотувати в себе:

- знання і повагу до державної мови;
- знання своєї історії. А щоб була історія своя, її треба написати, очистивши попередню від фальші, брехні, наклепництва, повернути вкрадене сусідами;

– правдиві знання біографій тих осіб, які боролися, віддали своє життя за Україну, бо не може бути написана історія країни, не вивчивши біографії визначних її діячів;

– правдиву історію біографій тих, хто нищив, дискредитував Україну, її патріотів з найдавніших часів. Адже це надзвичайно важливо в плані інформаційної війни, яку в тому числі веде проти нас московія.

Щонайперше хоча б це треба було зробити. Вже не кажучи про економічно-промисловий блок.

Мабуть, таки пора перестати жити в ілюзіях і фальші минулого!..

Ще цитата з **її** допису: «Давайте залишатися людьми!»
Давайте!

А що таке для **Неї** людина? З **її** дописів – незрозуміло. Одне тільки гасло. Очевидно лише, щоб кожен лишився при своїх інтересах «як в морі кораблі». І встановлення пам'ятників, відродження історичної та культурної спадщини – це не людське, а щось таке надто приватне, тому й не варте.

Для **Нього** ЛЮДИНА – це та істота, яка має насамперед громадянську позицію, що проявляється в «суспільно-історичній діяльності і культурі», має «свої переконання, цінності, проблеми», які не лише не суперечать загальнонаціональним переконанням і цінностям, а й, насамперед, розвивають їх. Оце – по-людськи!

Два покоління. Фактично в одночасі почули прізвище Василя Горленка. Але одне, що виросло в епоху фальшивого ґрунту, знайшло в собі сили дотягтися своїм корінням до глибин справжніх цінностей. Інше виросло в період переосмислення епох і не змогло збагнути змін, вросло в щось інше. Можливо, в цьому й не його вина, а – спільна? Можливо, саме для цього й започатковуються такі проєкти, як «Пам'ятники Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе», багато інших, щоб це переосмислення справді відбувалося, «Бо ти на землі – людина...»?

Іван ЗАБІЯКА,
журналіст, письменник.

На цю тему:

[Українці надто довго чухають потилиці з думками: «камо ж грядемо?» Роздуми письменника](#)

Перегляди: 22

[Людмила Тимченко](#) Усвідомивши вагу слів, ви знайдете спільну мову з будь-ким, будь-де, будь-коли – як в особистому, так і в професійному житті.

[Олександр Шагунов](#) Є ще одна суттєва умова: співрозмовник має готовність Вас почути.

Христос жодного слова невартого не сказав, та чи всі чули?

[Іван Забіяка](#) В принципі й наївно розраховувати на те, що тебе почують усі.

[Олександр Шагунов](#) Так, люди різні. І ми бува не чуємо.

[Ганна Верес Демиденко](#) Є над чим замислитися. Стаття пречудова, актуальна не лише для с. Українського. Я теж відношу себе до того ж покоління, що і Він. А може, щастя наше в тім, що ми народилися трохи раніше, мали віру в насаджувани нам ідеали, відчули на собі «радянський рай», і коли це все лопнуло, ми побачили все таким, яким воно є насправді. Таке може відчувати сліпа людина, котра прозріла раптово і побачила світ у кольорах. Така людина нізащо не погодиться знову осліпнути. Той, хто Вона, мені нагадає тепличну рослину, котра звикає до інших умов життя (і температурного режиму, і вчасного піддобрювання, поливання тощо). Така рослина гине в інших умовах. Це й відбулося з Нею. Тільки не фізична смерть настала, а духовна. Але українське суспільство має вижити, бо тоді загине УКРАЇНА і настане час нових позик, а може замаячити й Сибір, якщо, не дай, Бог, Росія розіпне нас. Дякую автору за статтю.

Джерело: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/naplechah-velykyh-osobystostej-zavzhdy-trymalasya-duhovnist-ukrayiny-chomu-pro-tse-zabuvayemo.html?fbclid=IwAR3-6riNXxIi040dHuKSeBZuGyTGvR7VIfHiuxzdkDkhNrAYZXGfAMEIQRM>

* **

ДІАПАЗОН БЛАГОДІЙНОСТІ

Проект погруддя Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе особисто мене багато чого навчив. І сьогодні не мета ділитися з цими навичками, оскільки тут є багато чого як позитивного, так і, на жаль, негативного. Тому хай усе це залишається особистим досвідом. А в черговий раз хочеться поділитися певними роздумами. Адже благодійність – одна із рис людської спільноти. І не завжди вона виражається виключно у внесенні тієї чи іншої суми коштів. Найчастіше – це фізична допомога одне одному, проведення, так званих, суботників... Тобто будь-яка діяльність, яка не керується якимись корисливостями, вигодами, прибутками.

До моменту, коли не забрав кошти, що збиралися в магазинах смт Талалаївка «Гастрономчик» і «Галич», я точно знав, скільки благодійників і якими сумами зробили внески на виготовлення і встановлення погруддя Василеві Горленку й Іванові Кавалерідзе. А забравши, не можу навіть і близько назвати її. Люди чи соромилися, чи просто не хотіли записувати свої прізвища у заведені зошити.

Зібралось в скриньках не так уже й багато – 565 грн. Але суть не зовсім у цьому. **Не має значення, хто скільки і якої металевої чи паперової номінації вкидав у скриньку, важливо, що долучився до благородної справи. І кожен знатиме, що й його є частка у погруддях.** Адже благодійність треба оцінювати не діапазоном щедрості, а діапазоном комплексної можливості. А тут і багатство внутрішнього світу людини, і ступінь розуміння необхідності проекту, міра усвідомлення важливості його...

Побутує така думка, що для Бога не має значення: чи ти вкрав сірник, чи вагон, ешелон якогось товару. Для Нього ти все одно – злодій. Так і в благодійності. Хтось може вкинути лише 10 копійок, а хтось – 10 тисяч грн. чи й більше. І всі вони – благодійники.

Оскільки, сподіваюся, в тій сумі все-таки багато благодійників, то хай вибачать інші – відомі мені, – що цього разу не назву їх. А тут – **щиро всім ВДЯЧНИЙ!**

25 травня ц. р. на сесії Талалаївської селищної ради ухвалено виділити 46 тисяч гривень на покупку погруддя Василеві Горленку та Іванові Кавалерідзе. Це суттєво наближає завершення цього грандіозного проекту. Щиро всім, хто порушив це питання, хто віддав за нього свій голос, **ДЯКУЮ**. Хоча й треба сказати, що є досить велика проблема в одержанні цієї суми.

Фонд все ще продовжує збір коштів. [...]

* * *

Іван Забіяка

НЕ НА ЧАСІ

Це словосполучення, що в основному означає «не своєчасність», «не актуальність», «не пріоритетність» і т. д., можна вже вважати сталим виразом чи й фразеологізмом. Його ось уже останніх три десятиліття можна почути досить часто.

Не на часі державна українська мова, не на часі відродження культурних цінностей, не на часі збереження українських національних традицій, не на часі встановлення пам'ятників українським визначним діячам, не на часі соціальні питання, не на часі видання тієї чи іншої книги, не на часі доброчесність і добropорядність, не на часі, не на часі... Проте чіткої відповіді, а що ж на часі – так ніхто й не дав. І не дасть. Бо все на часі.

Та по життю бачимо, що на часі була прихватизація прибуткових заводів і фабрик, більшість із яких потім було відправлено в металобрухт і переправлено в інші краї, що багатьом дало неабиякі особисті прибутки. Через це на вулиці опинилися десятки й сотні тисяч висококваліфікованих робітників, інженерів, конструкторів. Вітчизняний ринок заповнили імпортованими низькопробними промисловими товарами.

На часі був розвал сільськогосподарського колективного господарства, включаючи сюди ж і тваринництво, знищивши величезний ланцюг переробних підприємств, що потужно вдарило по робочих місцях, якості харчової продукції, завезеної звідусіль незрозуміло чого й що.

На часі стали різні реформи, які насправді не були реформами, а своєрідними лише формами по пониженню якості науки, освіти, медицини, соціальних стандартів життя простого народу, яких то по суті й не було.

Зараз досить на часі земельна реформа...

Усе це було на часі тому, що це було на часі невеликому колу суспільства для особистого чи збагачення окремо взятої сім'ї. Тому й не могла Україна економічно утримати статус ядерної Держави, як щит самостійності, незалежності, могутності. Зате породила добрий десяток доларових мільярдерів, тисячі й десятки тисяч таких же мільйонерів. І це, як з'ясовується, на часі і під силу економіці, якої насправді то й немає, а переважно сировинний процес...

В селі спостерігаю за сім'єю шпаків, що поселилися в дуплі старого горіха. Яка самовідданість, заповзятість у тому, щоб народити і вигодувати наступне покоління! Програма продовження виду – працює бездоганно! Але хіба лише це? На нашу думку, не тільки ця програма виконується.

Кожна тварина, пташина є часткою великого комплексу Природи. І в ній має бути все в рівновазі. Одна з героїнь езо-теричної літератури сказала, коли зникає лише одна комашка, в Природі відбувається порушення рівноваги. Важко з цим сперечатися. Очевидно, що так. Коли працює цикл, ланцюг зникнення/заміна, – це і є ота рівновага.

Тому той шпак, який безперервно відлітає від і прилітає до свого помешкання, годуючи того, хто сидить на яйцях, хто вилупився з них, виконує ще одну досить важливу й визначальну функцію, місію – урівноваження в Природі. І це стосується практично всіх тварин, птахів і т.д.

Згадаймо, як у Китаї оголосили злісними ворогами посівів – горобців. Їх винищили, а різні комахи винищили посіви і

Китай змушений був за валюту купувати горобців. Аж смішно. Але не до усмішок: порушено баланс у Природі. А Вона її не терпить. В природі, як відомо, порожнечі, прогалин немає.

Нам видається, що лише одна істота на Землі, яка постійно порушує рівновагу, – це людина. Взяти хоча б лише один аспект її «діяльності» – це екологія.

Складається враження, що абсолютно все в Природі створено Творцем вмотивовано, обґрунтовано, вичерпно. А от людина – це чистий експеримент Творця. Експеримент тому, що в цій істоті об'єднано, акумульовано практично все, що є в інших: щирість і хитрість, відвертість і лукавство, відданість і зрадливість, поблажливість і агресивність, милосердність і жорстокість, доброта і цинічність, інстинкти і розсудливість, чесність і підлість, красиве і потворне, злодійство і щедрість, корисливість і благодійність... Але є ще й те, чого немає в інших: талант, геніальність, здатність до творчості, вміння творити багато чого своїми руками, мислення...

Скажіть, хіба може бути щось не на часі з такими особливостями, властивостями, вміннями і навичками?! Все має бути на часі. Але, але...

Як же тоді охарактеризувати того, хто користується цією формулою, захищається нею, відсторонюється? Важко сформулювати однозначно. Але точно, що означення це буде негативне. І та особа не заслуговує ніякої позитивної оцінки. Душа цієї особи, скільки б років їй не було, покрита іржею. І трагедією для суспільства є тоді, коли ця особа щось визначає, обіймає керівну посаду. Немає значення яку. Якщо для неї щось не на часі, значить вона не на своєму місці. Як людина поза часом може керувати цим часом?

Що було б, якби той шпак, не доніс, не дозбирав усього того, що треба для гнізда, чи «пообіцявши» шпачисі, яка сидить на яйцях, принести поїсти, і не приніс? Десь загулявся, загрався з іншими шпаками, милувався красою навколишньої природи, грівся на сонечку чи відпочивав у холодку. Чи можливо це уявити? Ні!!!

А от стосовно людини – це як двічі по два. Вона може обі-

цяти, клястися, але – не зробить. А щоб не робити, вигідає найкарколомніші причини. Або просто не звертати уваги на ту чи іншу проблему. Вона ж не бігає за цією людиною, не турбує, не набридає...

Ми всі знаємо, що найбільше обіцяють перед виборами. І тоді ніхто не каже, що те чи інше питання, та чи інша справа – не на часі. Тоді абсолютно все – на часі. Як тільки обрали – починається лавірування, вмикаються рецептори маніпулювання, мозок починає роздвоюватися: робиться те, що, здавалося б, на поверхні, найвидиміше, найважливіше, а інше – не на часі, не доходять до нього руки. Хоча в Природі немає таких понять. У Неї все на часі: пробудження, розквіт, розвиток, «завмирання», щоб знову розпочати цей безперервний динамічний процес...

Набагато легше бути злим, легко ненавидіти, дуже легко бути байдужим, інертним, некоректним. Навіть зручно. Це сильний самозахист. І це більше на часі. А от щиро бути добрим – важко, боляче відверто любити, важко по-доброму співчувати. Це відкритість, вразливість, незахищеність. По цьому можна легко «потоптатися», це легко зневажається. І це – не по-людськи. Невже тільки через тягар, біль і складності можна відчувати себе Людиною? Але – це не на часі. І цим самим ми йдемо у безвихідь, в якій у значній мірі вже знаходимося. Та це вже дещо інша тема хоча й надзвичайно на часі.

* * *

Іван Забіяка

КОШТИ НА ПОГРУДДЯ ГОРЛЕНКУ ЗІБРАЛИ!

Ще 29 липня 2021 року в газеті «Трибуна хлібороба» надруковано замітку «КОШТИ НА ПОГРУДДЯ ГОРЛЕНКУ ЗІБРАЛИ!». Враховуючи кількість передплатників та географію поширення цієї газети, повторюємо текст:

«Насамперед для моєї втіхи і радості хочу повідомити, що припиняється збір коштів на спорудження і встановлення погруддя Василю Горленку. Їх вже зібрано достатню суму. У зв'язку з цим від імені засновників Фонду імені Василя Горленка – Володимира Киричка, Сергія Копилова, особисто від себе – висловлюю найщирішу вдячність абсолютно всім тим, хто зробив посильний внесок. Щира вдячність кожному – незалежно від суми. Саме завдяки благодійникам, кожному з вас, удалося втілити цю складну та нелегку ідею в життя. Є в Україні частина свідомого суспільства! Є! Так було. Так є і буде завжди. Чи йдеться про погруддя, чи відродження у новому форматі Болотницької школи, чи щось інше.

Проте продовжується збір коштів на виготовлення і встановлення погруддя Іванові Кавалерідзе. [...]

Із вдячністю
голова фонду
Іван ЗАБІЯКА».

[Александр Забарный](#) Благородну справу робите, Іване Михайловичу!

[Dmytro Danylchuk](#) Респект! Хай Вам віддячиться сторицею за Ваше подвижництво!

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684>

КОШТИ НА ПОГРУДДЯ ГОРЛЕНКУ ЗІБРАЛИ!

[Іван Забіяка 25 серпня](#) ·

Поширено серед: _Публічно🌐

* * *

Іван Забіяка

ТРОХИ ПРО ЛЕГЕНДИ, НАКЛЕПИ І ЛЮБОВ

Мушу розвінчати чистої води плітки, які витають у селі Українське і стосуються мене.

Пишу насамперед тому, що це на сьогодні є певним зрізом частини всього українського суспільства, його нищих рис, та й на захист себе, щоб уберегтися від несподіванок...

Не говорити про це не можна тому, що одні породжують ці легенди, плітки і наклепи, а інші сліпо вірять, сприймають їх за чисту воду чи й смакують ними, поширюють.

Хтось же мусить це розвінчувати?

Самоорганізація, самосвідомість (духовна насамперед) суспільства нині дуже на низькому рівні, критичне мислення майже відсутнє. І досить легко сприймаються, підхоплюються, незаперечно віряться у всякі вигадки, брехні, плітки, наклепи... А за правду доводиться боротися.

Перша. Ніби під час реконструкції могили Василя Горленка було розрівняно інші могили.

Відповідаю. На той момент, коли мною розпочиналася реконструкція могили, на окультурованій території жодного горбика, що навіть символізував чи нагадував би могилу, не було. Інакше б жоден тракторист не заїхав, не взяв би на себе гріх це робити. А тим більше – я.

До цього я консультувався з кількома різних рангів духовними особами. І якби хоча б одна з них висловила тільки сумнів, такого б масштабу реконструкції не було. Хоча, коли обланцюговувався надмогильний пам'ятник, ландшафтні роботи велися: вхід, викорчувалися дерева, кущі... Можливо, тоді щось і розрівнювалося. Але це було далеко до мене.

Про те, що весь центр села стоїть на давньому кладовищі, розмов немає. Що, коли копали ями, льохи, викопували людські кістки – жодного слова. А тут, коли зроблено такий культурно-духовний осередок, центр, якого практично немає ніде, мало б радіти, гордитися все село і кожен мешканець зокрема, допомагати (не завадило б і подякувати) чи не заважати, а насправді зводяться всякі брехні і наклепи.

Отакі ми людиці! Невже нікому в селі все це зупини?!

Друге. Говорять про те, що я буду ходити по селу і з кожного двору збирати по двісті гривень.

Чому саме така сума? Яка мета збору цих коштів? Для чого? Невідомо.

Невже мені недостатньо того, що я пережив під час збору коштів на погруддя Горленка і хочу це повторити? Та більшої ганьби для себе навіть уявити не можу, щоб ходити по дворах, просити, принижуватися, вислуховувати!.. Навіть в період збору коштів на погруддя не лише не ходив по дворах, а в жоден двір не заходив і не просив. І взагалі не просив. Ні в одному оголошенні такого слова – прошу – немає.

Так що заспокойтеся мешканці села Українське: Забіяка не буде ходити по дворах і не буде просити по двісті гривень на вигадане вами щось.

На те, на що він вважав за потрібне, уже зібрано, за що ще раз дякую всім благодійникам, тим, хто повірив у мене і мені, повірив і підтримав благородну справу. **На даний момент, власне, погруддя уже готове, іде робота над постаментом.**

Третє. Ніби я хочу зробити у приміщенні ліквідованої школи музей Василя Горленка.

Маразматична вигадка.

По-перше, треба бути повним ідіотом, щоб мені взятися за цю справу.

По-друге, такий музей уже є – Музей Василя Горленка просто неба. Навіщо другий? Чи подумав хто-небудь?

Так, приміщення ліквідованої школи прекрасне і йому треба б одразу знайти призначення поки не почали вандалити, знайти господаря. Можна й музей. Тільки історії села і школи.

Але я й сам визнаю, що це – утопія і навіть нісенітниця – бо йдеться про село Українське, його мешканців.

Четверте. Що буде із зібраними коштами, якщо Забіяка помре.

Філософське питання з цинічним душком: називається – донавигадувалися чи докотилися.

До слова, ці люди не є благодійниками в даному випадку і їхніх коштів у фонді й копійки немає. Але ж суму зібраних коштів точно намагалися вгадати, фантазували. І яке розчарування, що я живий. А так би скільки ще з'явилось різних тем, щоб промити мої кістки, «пофілософствувати» над зібраними коштами.

Це ж треба докотитися до такого?

Тільки Бог знає, хто до чого доживе. Одне відомо – кожен доживе до самої смерті і не омине її.

П'яте. Я не запитав дозволу в кожного на розміщення його фото, що на стендах, доустановлених цього літа.

Побіжно зауважу, що ці п'ять стендів пережили чи й переживають поки що подвійне ставлення: а чого мене там немає, а чого я там є.

Хотілося б знати, як уявляється процедура збору дозволів? Адже серед таких є не лише місцеві, а й ті, хто уже відійшов в інший світ; є абсолютно формальні, випадкові і відсутність його чи її дозволу зруйнувало б набагато більше, ніж особисте бажання. До того ж збір таких бажань затягнувся б на роки і повністю не завершився б через багато причин і через байдужість насамперед.

І хоча тут є правове підґрунтя, вважаємо його більше провокативним, чим навіть забобонним.

Тому вже зверстана нова редакція стендів, на фото яких немає жодного, підкреслюємо, жодного нинішнього чи колишнього мешканця села Українське, щоб нині чи будь-коли знову й знову не з'явилися подібні провокативні тенденції та інсинуації.

Наші зусилля показати масовість і патріотичність почуттів, причетність і ставлення земляків Горленка до його особи, до відродження культури й історії села, продемонструвати їх на стендах – виявилось булькою. Все стало на свої місця. Я вдячний вам. А то переживав, що когось подав, когось не подав.

Нікого не коробить те, що в хатах, в яких ви снідаєте, обідаєте, вечеряєте, спите, займаєтеся коханням, – висять, лежать в альбомах чи просто так у шухлядах фото померлих предків та інших родичів, дітей, серед яких є, можливо, й ображені на когось із мешканців, що не все зробили, щоб врятувати їх від смерті. Та й живі, можливо, картаються, що не все змогли зробити, і час від часу зриваються плачем, голосінням...

Те, що, повторюся, школа, садок, садиби, городи, дорога біля кладовища... стоять, пролягають на могилах; у цих приміщеннях не молитви читалися й читаються, а звучала чи й звучить музика, танці, лихослів'я, нікого не турбує.

Противники мого проєкту переважно саме педагоги, які вчили, проводили розважальні заходи на кістках предків. Кожного дня їздите, ходите по закатаних асфальтом могилах і нічого. І нікого це не бентежить, не коробить.

Нікого не короблять підписи на надмогильних пам'ятниках, де висловлюються сум, туга, біль і т.д. від дітей, онуків, рідних, цим самим припечатавши весь живий нині і майбутній рід до цієї могили поки на ній стоятиме плита з написом. А тут, бачте, яка крамола.

Самі абсолютно нічого не роблять і іншим не дають: нагнітають обстановку, накручують інших людей.

Знайдіть інше поле діяльності: корисне, не руйнівне, скажімо, побудуйте в селі церкву чи хоч капличку, щоб можна було поставити свічку за своїх предків, братів, сестер, дітей, почути дзвін на свята, на храм, один з яких у селі уже повністю проігнорований... Чи візьміться за розчищення кладовищ, упорядкування старих могил, старих кладовищ, про деякі, можливо, й не знаєте, але за які так печетесь.

Легше всього критикувати, вишкрябувати недоліки. На це треба заслужити особистими справами, мати право.

Могила Горленка і його батьків уже не просто місце колишнього поховання. За більше, ніж сто років воно стало не лише символом пам'яті, проявом шани, людського, здорового, а й місцем, де все це можна реально проявити. Воно є конкретним, а не декларативним, воно є містком між минулим, нинішнім і майбутнім. Воно стало місцем духовності, осередком культури. Згадайте, якщо знали, які там були хащі! І їх не я викорчовував. Вони вже до цього були викорчовані: тоді, коли, повторюся, вкопувалися стовпи і приварювався до них ланцюг. А тепер, коли це окультурено, декого просто вивертає.

У Євангелії від Луки читаємо: «Бог же не є Бог мертвих, а живих. Бо в Нього всі живі» (Лк. 20: 38).

Для нас наші рідні, які відійшли, ніби вийшли з приміщення і ось-ось мають вернутися. Вони справді живі. До нас приходять у снах. І не просто приходять, а в важливий, критичний момент у нашому житті, щоб підказати, застерегти чи й оберекти нас від чогось лихого. Цьому я маю конкретні приклади і факти. І, думаю, багато хто із цим стикався.

У світі нічого немає неживого, мертвого. Є тільки інші форми життя. І це треба зрозуміти, переступити через забобони. Зрозуміло, що комусь це важко зробити, а комусь і неможливо, а хтось і навмисне не хоче...

Є такі справи, які не можна зробити без певного порушення. І притомні люди це добре розуміють і не стараються їх виносити на публіку, робити з цього катастрофу. Але тут інша ситуація.

Шосте. Будь-яка допомога з мого боку в селі сприймається в штики: допоміг із паливом для бензокоси чи бензопили – одразу пішло по селу – Забіяка відкупувається.

Від кого? За що чи за які гріхи?

Бачачи, як молодий чоловік старається, наводить порядок у селі, вникає в усякі справи, .. хотів написати про нього в газету. Передумав, бо точно скажуть – Забіяка підлизується.

Сьоме. Забіяка у Фонді заробляє великі гроші.

Що тут скажеш? Не судить про мене по собі. Організуйте свій громадський благодійний фонд і, можливо, й станете мільйонером.

У Фонді абсолютно все робиться на громадських засадах. Кожна копійка безцінна, бережеться, тратиться на справи. Інколи ми змушені за роботу платити стороннім людям. Так уже вийшло, що вони – односельці. Але це інша тема.

Восьме. Що я примушував здавати кошти на погруддя.

Почитайте оголошення, там немає навіть слова «прошу». А якщо нагадування про збір коштів є примусом, то це ваші проблеми. Ви не хотіли вносити і не внесли. То в чому чи в кому проблема? А хтось із вдячністю сприймав ці нагадування і робив свої внески. Повторював повідомлення після кожного внеску, демонструючи динаміку справи, небайдужість свідомих громадян.

От зараз я не повторюю оголошення про збір коштів на погруддя Кавалерідзе, бо не надходять. Стара Талалаївка чи чекає, чи не чекає, але, мабуть, була б не проти, якби хтось приїхав, хтось залив фундамент, хтось виготовив і хтось установив на ньому погруддя. Підніс, як кажуть, на блюдечку.

Не буде цього. Немає за що.

Із Старої Талалаївки не надійшло жодної копійки. Та й копійками тут не обійтися. Фонду вдалося зібрати кошти на оплату гонорару скульптору за виготовлення форми погруддя Кавалерідзе, а на матеріал, виробничі процеси – немає коштів. Є поки що питання стосовно коштів, що виділені громадою. Але й їх недостатньо.

Для мене принципово немає значення чи стоятиме погруддя Кавалерідзе в Старій Талалаївці чи в Талалаївці.

Для мене має принципово важливо, щоб взагалі на Талалаївщині стояло погруддя Івана Петровича Кавалерідзе – великого нашого земляка і великого українця.

* * *

Складається враження, а воно так і є, що в селі Українське утворилася певна коаліція, яка тільки й займається тим, що вигадує про Забіяку дурниці одну від іншої гіршу, вишкрябуючи що завгодно, якби тільки дискредитувати, скомпрометувати його.

Про одну з найглобальніших катастроф у селі за всю його історію – планової ліквідації школи – перенесли легше. Швидко змирилися.

Але ось уже багато років підряд крутять санту барбору навколо Забіяки.

Що ж ми за народ такий – червивий, – якому духовне чуже, який займається самоїдством, самознищенням і намагається це зробити з іншими?

Кожен з нас проходить шлях випробування по-своєму.

Диво дивнеє: плітки, негативи доходять до мене, а от позитивне – ні. Невже немає?

Позитив є – переважно з поза меж села. Односельчан – одиниці. Але достатньо лише й кількох, щоб відчувати свою

впевненість у собі. Цей позитив, як промінь світла в темноті. Він завжди потужніший від негативу. І дуже добре, що він є. Саме він вказує правильний шлях.

Але багато хто на цих прикладах бачить, як важко і складно робити щось відроджувальне. І багато хто задумався, перш ніж взятися за справу, чи робити взагалі її, якщо доведеться одержувати і в спину, і в груди стріли вигадок, протестів, наклепів від своїх же земляків...

Нам, хто працює на покращення, на відродження, необхідно об'єднуватися. І діяти спільно, а не один поперед одного чи в супереч одне одному. Не має значення – чи з нинішньою чи колишньою владою. Є ж традиції колишнім можновладцям організовувати благодійні фонди чи бути донорним спонсором уже існуючих. Знаходити спільну мову й з опозицією. Адже там також багато небайдужих до проблем людей.

Наш край щораз має кращати й кращати. Наші амбіції мають бути спрямовані саме в цьому руслі. Адже в нас є багато чого позитивного й спільного, що об'єднує. Кожен, хто щось робить для розвитку свого краю, демонструє і проявляє насамперед свою любов до нього. Треба любов кожного об'єднати в одну – Велику Любов.

* * *

Іван Забіяка

НАВКОЛО ПОГРУДДЯ ІВАНОВІ КАВАЛЕРІДЗЕ

Очевидно що Старій Талалаївці погруддя Іванові Кавалерідзе можна буде побачити тільки в Талалаївці. В Старій не знайшлося жодної людини з кількох сот місцевих мешканців, серед яких є й учителі та інша «інтелігенція», і Бог знає з скількох вихідців, що живуть за межами, позиціонуючи себе патріотами малої Батьківщини, зізнаючись у любові до неї, хто б узяв на себе відповідальність, сміливість, цю нележку

ношу, як це сталося в с. Українське, і проявити таки реальний патріотизм, – щоб у рідне село повернувся Великий українець. Ніхто не доріс до цього. Тому навіщо погруддя Старій Талалаївці за такого ставлення до нього? Тим більше, що могили батьків Івана Петровича не знайти. Їхня хата, в якій проходило дитинство Івана Петровича, не збережена. Школи немає...

Погруддя Іванові Петровичу має стояти в Талалаївці! Але де?

Можна біля будинку культури. Але не варто, бо споруда подавлятиме його.

Можна в тому місці, де стояв советський ідол. Але там треба багато чого зробити, щоб обнулити цю територію. Надто вона вже помпезна в негативному плані. Там має бути щось інше, ніж погруддя, а масштабніше, величніше і державницьке. Адже це головна площа не лише селища, а й всієї громади. Коли кілька тижнів тому ходив там, мені було дискомфортно: громіздка тумба, грубо великі плити, високі ялини, замкнутий простір з трьох боків діяли подавляюче. Ні! Не можна ставити там погруддя людині з тонкою і вишуканою натурою. Це ніби її одну посадити в камеру.

Можна поставити через якийсь час у зоні відпочинку, яка ще колись буде. Але це не лише далекувата перспектива, але й ілюзорна, оскільки ми достеменно не знаємо плану, проекту її. Та й, здається, погруддю також буде самотньо. Він вимагатиме окремого сюжету, своєрідного ландшафтного куточку. А це додаткові затрати. Зона та вимагатиме пантеону, де мають стояти погруддя Василеві Горленку, Іванові Кавалерідзе, Данилу Носу та іншим.

Можна поставити й біля школи. Але для цього необхідно мати привід, скажімо, надавши школі ім'я Івана Кавалерідзе. Не було в районі такого досвіду, немає і в громаді. Та й школа дещо віддалена від центру селища. А хотілося, щоб все-таки поближче до центру.

Є, на нашу думку, цілком ймовірне місце, де за багатьма параметрами і мірками варто поставити погруддя Іванові Кавалерідзе в селищі Талалаївка, – це в зоні між бібліотекою і

краєзнавчим музеєм. Правда, цей куточок вимагає незначного упорядкування. Навколо погруддя а можна установити ще й два-три інформаційні стенди про самого Кавалерідзе, його робіт, зробивши, таким чином, своєрідний міні музей просто неба. Простору там вистачить. І він буде окультурений, погруддя гармонійно впишеться в ту місцину.

[Николай Терещенко](#) Добру справу робите, Іване Михайловичу! Не давайте землякам остаточно вкритися панциром байдужості! Правда на Вашому боці, але чим більше Ви робите – тим більше викликаєте до себе злобу та заздрість духовно обділених. Думаю, що знайдуться у Вас спільники і одnodумці. Головне не опускати руки! Допомагай Вам, Боже!

[Сергій Козлов](#) Як на мене ідея погана. Спочатку у села відібрали назву, а так заберуть земляка. В селі є добре місце на Вигон. І центр села і через Вигін Іван Петрович ходив до школи.

[Іван Забіяка](#) Земляка ніхто не забирає. Його там не хочуть. Жодна людина з села не підтримала проєкт. Читайте мої попередні матеріали. Не завадило б звертати увагу й на оголошення про збір коштів. Критикувати ідеї кожен гаразд, а конкретно підтримати – якимось так не відважується.

[Сергій Козлов](#) Це мені зрозуміло. Але для мене це виглядає так.

[Іван Забіяка](#) Ставити погруддя тим, хто не хоче його, теж має свій вигляд. Коли побачать його в Талалаївці і, раптом, захочуть, зберуть кошти на нього – поставимо. Це досить не дешево задоволення як в матеріальному, так в морально-психологічному і часовому плані. І розкидатися цим перед ... нігілістами, даруйте. А, можливо, Ви візьметесь за цю справу: кинете клич, зберете кошти, замовите й поставите. І це буде реалізація хорошої ідеї.

[Іван Забіяка](#) Я дивлюся, як відреагували на відмову погруддя Іванові Петровичу Кавалерідзе в Старій Талалаївці. Тоді, коли я боровся за кожну копійку на нього, ви всі мовчали, зривали оголошення про збір коштів, чекали, коли піднесуть вам на блюдецьці це погруддя. А тепер, бачте, прокинули-

ся, вас зачепило, а тоді – ні. Назбирайте 70 тисяч гривень і погруддя буде в Старій Талалаївці. Інакше немає у вас ні совісті, ні честі, а тільки порожні амбіції. Проявіть здорові амбіції.

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684>

* * *

Іван Забіяка

ПОГРУДДЯ ГОРЛЕНКУ ВСТАНОВЛЕНО!

Сьогодні був дивовижно-унікальний день, за який я вдячний усім благодійникам, тим, хто повірив мені і в мене. Ми всі – це зробили. Погруддя – незвичний. Його можна назвати найкомунікативнішим, тому що спокійно, без жодних докорів долі дивиться вам прямо в очі: стоїте ви перед ним, праворуч чи ліворуч. Це треба бачити на власні очі. І це вражає.

Також хочу подякувати, хто допомагав установлювати, – це керівник Прилуцького відділення Чернігівського земляцтва Павло Олександрович Кривонос, місцевий фермер Михайло Логвиненко, староста Віталій Мигловець, краніст Іван Мусієнко, Сергій Ященко.

А листя, що опало з осик, надає також особливого шарму.

**Василь
Петрович
ГОРЛЕНКО**

* 1 (13) березня 1853 р.

† (12) 25 квітня 1907 р.

С. Ярошівка

Бюст виготовлено і встановлено
в 2021р. з ініціативи та за
проектом Фонду
імені Василя Горленка
(Голова - І.М.ЗАБІЯКА),
на кошти благодійників та за
підтримки Талалаївської
селищної ради.

Серед благодійників:

БЛАУШ Дмитро Ярославович,
ЗАБІЯКА Іван Михайлович,
КИРИЧОК Володимир Андрійович,
ЛЕСНИКОВА Олена Дем'янівна,
ЛОГВИНЕНКО Михайло Михайлович,
СОКОЛОВА Валерія Дем'янівна,
David Emil Kaastrup-Olsen (Данія).

Коментарі

[Ганна Верес Демиденко](#) Нарешті!!! Хочу привітати і Івана Михайловича із перемогою, і ярошівчан із цим культурним надбанням. Це не просто пам'ятник, це данина пам'яті видатному українському літературознавцю-фольклористу Василю Петровичу Горленкові. Гадаю, є ким пишатися Ярошівській землі і її жителям, бо не часто народжуються такі велети, як Горленко, і такі сподвижники, як Іван Забіяка, адже без нього пам'ятника б не було.

[Володимир Корень](#) Bravo, пане Іване, **ви показали, як можна і треба досягати результату!**

[Николай Терещенко](#) Видатну особистість гідно вшанували! Вітаю, пане Іване, з завершенням виснажливого марафону! Тепер навіки спаяні долі Василя Горленка і Івана Забіяки!

[Віктор Жадько](#) Вітаю, пане Іване – це і називається: патріотизм!

[Антонина Слепая](#) Який же ти молодець, Іване! Нехай твій оптимізм не вичерпується з роками!

[Myroslava Marushchenko](#) Шановний Іване Михайловичу, **Ви зробили неймовірне, подолавши тисячі перешкод і є прикладом як розбудовувати Україну, не на ток-шоу, а реальними, важливими для нашої культури та історії справи!** Пишаємося Вами і дуже радіємо разом з Вами!

[Іван Забіяка](#) Дякую! Що я сам? От коли є команда!

[Валентина Ефремова](#) Приймайте вітання історична подія....

[Людмила Сіромолот](#) Іван Михайлович! Ви, людина, яка заслуговує великої шани. Здоров'я Вам.

[Валя Ковалева](#) Доброго ранку Іван Михайлович! Хай Бог Береже Вас.

[Александр Забарный](#) Ваню, вітаю! **Ти завершив справді титанічну роботу, підняв із небуття не лише свого земляка, ти відродив частинку української культури.** Переконаний, нащадки гідно оцінять твій вклад. Гордий з того, що ти маєш мене за товариша!

[Гордиенко Зинаида](#) Завдячуючи тобі, Іване Михайловичу, в селі появилась надзвичайно важлива пам'ятка, вона унікаль-

на. Проходячи повз оформленні стенди проживаєш життя своїх пращурів, а це так важливо для нас вихідців з села. Дякую за твій великий вклад у цю справу, низький уклін всій твоїй компанії.

[Олександр Шагунов](#) Іване Михайловичу, вітаю із звершенням намірів, устремління!

[Микола Гринь](#) Пане Іване, щиро радію за Ваш справжній подвиг!

[Микола Гринь](#) Розумію, скромність прикрашає людину, але... Якби не Ваша ініціатива і не такі старання, нічого б цього не було.

[Іван Забіяка](#) Звичайно. Тут відмовлятися не буду. Має ж хтось усе взяти на себе. Але все-таки дуже добре, що поруч з'являються помічники, порадники, благодійники.

[Наталія Суворова](#) НИЗЬКИЙ УКЛІН ТОБІ, ІВАН Михайлович та твоїй компанії за благородну працю. Натхнення та здоров'я.

[Леонід Фросевич](#) Вітаємо, пане Іване! Ви зробили вельми корисну і дуже важливу для України справу! Аплудуємо Вам!

[Наталья Касяненко](#) Іване Михайловичу, найщиріші вітання!

[Галина Павлівна Кнігніцька](#) Іване Михайловичу! Я горджуся, що маю такого земляка-однокласника, який вболіває за односельчан і розвиває історію рідного краю...!!! Дуже тішуся за Вас, що Ваша праця марно не пропала...Міцного здоров'я Вам і Многая літа...!!! 🇺🇦🌸🇺🇦🌸

[Юрій Дзюбан](#) Мрії здійснюються! З перемогою, Іване Михайловичу! Так тримати!

[Валера Ковалев](#) Дякуємо щиро, Іване Михайловичу! За велику працю над збереженням історії нашого краю, за самовідданість! Ми пишаємось Вами і гордимось!

[Vasyl Черпунуї](#) скажіть – хто автор пам'ятника? скільки людей взяли участь у фінансуванні? пам'ятник стоїть в Українському (Ярошівці)?

[Іван Забіяка](#) У цього пам'ятника два автори: той, хто давав

ідею, і той, хто її виконував – скульптор. Скульптор – Сергій Олексієнко. Взяло участь 81 людина (скринька також стояла в одному із магазинів у селищі Талалаївка і в неї скидали здачу, то не знаю – хто). Пам'ятник стоїть дійсно в Українському (Ярошівці), де похований Василь Горленко разом з батьком і матір'ю. Раніше там були важкопрохідні хащі. Тепер маємо таке.

[Татьяна Зоц](#) Вітаю. **Не знаю чи розуміють ваші земляки значимість цієї події, але, як мені здається, це подія Вашого життя.**

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684>

[Іван Забіяка 4 листопада \[2021\] о 21:56](#) Публічно

* * *

Сергій Павленко

НОТАТКИ ПРО СКЕПСИС ТА ПЕРЕМОГУ ЕНТУЗІАСТА

Нащадок прилуцького полковника-мазепинця Дмитра Горленка Василь Петрович Горленко (1853–1907) за своє життя надрукував кілька сотень статей в журналі «Киевская старина» та інших виданнях про відомих діячів, літераторів, митців України. А ще у нього були народознавчі, мистецтвознавчі студії. Вражаюча спадщина!

Могили дослідника старовини та його батьків довго стояли забутими, у хащах дерев та кущів. На щастя, завдяки енергії та ентузіазму нашого земляка-науковця ІВАНА МИХАЙЛОВИЧА ЗАБІЯКИ останній спочинок В. Горленка (пам'ятник скульптора Сергія Олексієнка!) виглядає так в Українському (колишня Ярошівка) на Талалаївщині.

... Я, чесно кажучи, скептично поставився до можливостей реалізувати цей проєкт у наших бідних реаліях чернігівської дійсності: 200 тисяч на пам'ятник? Без бюджетного фінансування? Та тут спонсора на 10 тисяч на книгу не знайдеш...

Проте І. Забіяка просив, ходив, переконував, писав звернення і т.п. – і це навіть мене-скептика зворушило, що одного дня і я послав свій посильний внесок на благородну справу. Небагато на Чернігівщині виявилось небайдужих людей: всього-на-всього 81 особа. Та нічого! Дякуючи Богу, гроші не згоріли! Усе ВДАЛОСЯ!!! Плюс І. Забіяка видав ПЕРШИЙ ТОМ його праць (Твори. Том 1. Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. – К.-Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2020. 800 с.) А ще ж вийшли перед цим: Горленко В. Українська старовина. Вибрані есе та листи. Ніжин, 2019. 576 с.). Дякую, Іване Михайловичу, що Ви є!

Енергії Вам та Перемог у реалізації наступних проєктів!

Коментарі

[Taisia Topchiy](#) Це велика подія не тільки для села, а і для всієї України.

[Іван Забіяка](#) Автор Адміністратор

Сергію Олеговичу! Дякую за відвертість, за зізнання і за підтримку проєкту морально й матеріально. Звичайно, я все це розумів. Переконалий, що Ви далеко не єдиний був, хто скептично поставилися до цієї затії. Але Ви маєте мужність сказати про це, а інші подивовані і навіть не осмілюються поставити лайк, не кажучи вже про коментарі.

[Наталья Касяненко](#) Мені дуже приємно і радісно, що я родом із Ярошівки (Українського), щаслива, що знайшлась людина, яка наполегливо йшла до мети, і в результаті титанічної праці, внеску небайдужих людей з'явилася історична пам'ятка, музей серед неба, видатному земляку – Василю Горленку! «Спасибі!», – щиро я кажу, вельмишановний ІВАНЕ МИХАЙЛОВИЧУ!

[Сергій Павленко](#)

<https://siver.com.ua/.../nezvichnij.../2021-11-08-29651...>

SIVER.COM.UA

Незвичний пам'ятник Василю Горленку встановлено методом народної толоки – Всеукраїнський незалежний медійний простір «Сіверщина»

[Незвичний пам'ятник Василю Горленку встановлено мето-](#)

дом народної толоки – Всеукраїнський незалежний медійний простір «Сіверщина»

Віктор Рубан Іван Михайлович справжній дослідник.

Наталія Коломієць Молодці! Завдяки таким сонцепоклоникам, невтомним зберігачам культурної та історичної спадщини, як Ви і Іван Михайлович є віра у Відродження України!

Rostyslav Martynyuk Яка гарна новина!

Але що таке Талалаївщина? Може таки Прилуччина? Бо полк Прилуцький.

Vasyl Cherpurnyi Rostyslav Martynyuk Та ж Прилуччина за велика, а коли Талалаївщина – більш конкретніше.

Олександра ГОСТРА Rostyslav Martynyuk Так. Полк Прилуцький... Але Талалаївщина – це Талалаївщина! Як і Варвищина, Срібнянщина, Ічнянщина... Зі своєю історією, своїми особистостями, історичними постатями.

Сердюк Наталія Колишній Прилуцький полк, колишній.

Rostyslav Martynyuk Олександра ГОСТРА А чи є іржавщина, парафіївщина та красноколядинщина? А якщо нема, то чому? Чи не тому, що наше верстання регіональних ідентичностей походить від совєцького районування? А кому нема району і райкому, тому нема й Парафіївщини?

Треба дивитися на себе українськими очима. Через дизайн Гетьманщини.

Сергій Павленко Rostyslav Martynyuk В Гетьманщині теж були повіти. Оскільки Талалаївка – це ОТГ, в яке входить Українське, то все це виправдано називати Талалаївщиною.

Олександр Алфьоров Яка прекрасна новина!!! Неймовірно!!

Євген Баран Книжки Горленка можна купити?

Сергій Павленко Зверніться, будь ласка, пане Євгене, до: Іван Забіяка.

Marina Trattner Молодці! Дякую вам 😊

Наталія Павлусенко 🙏❤️🇺🇦

Джерело: <https://www.facebook.com/sergij.pavlenko>

Сергій Павленко 8 листопада [2021] о 17:56

* * *

ГЕНЕРАЛЬНЕ ПРИБИРАННЯ ПЕРЕД ВІДКРИТТЯМ

Хочу щиро подякувати Тетяні БОРЕЙКО, Ірині ЛОБОДІ, Тамарі НАЛИВАЙКО, Володимиру ВЕДМЕДЮ, Людмилі ЮРЧЕНКО, Артему НАЛИВАЙКУ, В'ячеславу ДЯЧЕНКУ⁴. Це вони зробили генеральне прибирання на території музею перед тим, як його покриє снігом. Д Я К У Ю!!!

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684>

[Іван Забіяка 8 листопада \[2021\] о 22:55](#) Публічно 🌐

* * *

---

⁴ Ми попросили земляків, щоб склали список усіх тих, хто причетний до прибирання навколо могили Василя Горленка та його батьків, щоб знайти можливість відзначити їх. – І.З. [І згодом всіх, хто систематично бере участь у прибиранні могили, нагородили Грамотою від Фонду].

ОГОЛОШЕННЯ ПРО ВІДКРИТТЯ ПОГРУДДЯ

17 листопада (середа) 2021 року о 12 годині в с. Українське Прилуцького району відбудеться відкриття погруддя Василеві Горленку – одному з найвизначніших українських культурно-духовних діячів кінця ХІХ – поч. ХХ ст., людині з європейською освітою – Сорбона (Франція), – нащадку Прилуцьких полковників Лазаря й Дмитра, святого Іоасафа Горленків, хранителя саме українських традицій.

Досить тривалий час місце поховання Василя Горленка і його батьків було в густих чагарниках і багато хто не лише не знав місце його розташування, а й взагалі нічого не знали про нього. Нині тут музей просто неба: упорядкований надмогильний пам'ятник, прокладена до нього доріжка, вздовж якої встановлено п'ятнадцять двоярусних інформаційних стендів, нещодавно встановлено погруддя.

Особливість погруддя полягає не лише в значимості постаті Василя Горленка, оригінальності його вирішення, а й в тому, що він виготовлений і встановлений на кошти від благодійників з різних куточків України. До цього долучилися пенсіонери, науковці, підприємці, депутати, люди різних професій, звичайні громадяни, цим самим підтвердивши, що навіть у складний економічний, епідеміологічний період інститут благодійності в Україні функціонує.

Запрошуємо всіх бажаючих. Прохання – не забудьте взяти з собою маску.

З повагою – Іван ЗАБІЯКА.

Коментарі

[Ганна Верес Демиденко](#) Визначна подія для села. Це прекрасно, що є серед вихідців небайдужі люди, котрі роблять корисні справи, яким жити десятиріччя. Особлива дяка науковцю, уродженцю Українського Івану Михайловичу Забіяці, який немало приклав зусиль, аби це погруддя і музей з'явилися. Село Українське народжує справжніх УКРАЇНЦІВ.

Владимир Киричок Значить, ще не вмерла Україна!

Значить, ще не перевелися люди, які здатні розуміти та цінувати культурні цінності до глибини власної кишені та трати дорогоцінного часу. Бо останнім часом звучать лише матеріальні потреби... Для розуміння матеріальних проблем великого розуму не потрібно. Також, багато хто не може збагнути, що без духовного багатства не буде і матеріального.

Людмила Зверева Про яке духовне йдеться мова? Людям немає чим комунальні заплатити, щось нормальне поїсти, а, Ви ставите на перше місце завжди духовність. Однозначно, людина повинна бути і духовно багатою (вибачте за повтор), але, це не основне в її житті, як Ви завжди пишете.

Іван Забіяка (©) **Кожним своїм вчинком стверджуємо: чи ми людина, чи тварина.**

Taisia Topchiy Всіх односельчан вітаю з великим святом. Івану Михайловичу, велика подяка.

Александр Забарный Не перевелися благодійники, але, нажаль, все менше стає справжніх сподвижників-ініціаторів на добрі діла. Іван Михайлович – це Ваш громадянський подвиг! Доземний уклін Вам!

Александр Романенко Так, я бачив погруддя. Спеціально їздив подивитись. Що можна сказати? Робота зроблена, все класно. Сподіваюсь, що відвідувачів Музею під відкритим небом В. Горленка в рази збільшиться. Там є на що подивитись та і + вшанувати пам'ять нашому Великому земляку. А автору ідеї (Забіяка І. М.), – низький уклін.

Галина Павлівна Книгніцька Вітаю земляків з великим і приємним Святом села!!! Щире спасибі всім, хто допомагав Івану Михайловичу у цій клопіткій, але корисній справі...Окремо дякую Івану Михайловичу!!! Я ні на хвилину не сумнівалася, що у Вас все получится... Дуже рада за Вас, що ця гігантська робота завершилась. Міцного здоров'я вам, витримки і МНОГАЯ ЛІТА...!!!

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/1143986049277615>

Іван Забіяка 12 листопада о 17:34 Публічно

* * *

ПОГРУДДЯ – ВІДКРИТО!

Сьогодні відбулася надзвичайно важлива подія – відкриття погруддя Василеві Горленку. Вона має значення як для села, як для громади, так і для всієї України. Здається, це вже стає традицією, коли в складні періоди, моменти в державі активізуються процеси духовного та культурного відродження. Так було в роки УНР, так є і зараз.

Детальніше про цю подію будемо інформувати, коли з'являться публікації, відеорепортажі.

Фото – Івана Забіяки

[https://chor.gov.ua/nasha-diyalnist/novini/item/11948-na-
chernihivshchyni-vidkryly-pam-iatnyk-literaturoznavtsiu-
etnohr?fbclid=IwAR1Ox9nZMMQBYbVuQgBNRShrJ1nBUxP
Wih4aol59VGvw-6rmeojVUhiG3g](https://chor.gov.ua/nasha-diyalnist/novini/item/11948-na-chernihivshchyni-vidkryly-pam-iatnyk-literaturoznavtsiu-etnohr?fbclid=IwAR1Ox9nZMMQBYbVuQgBNRShrJ1nBUxPWih4aol59VGvw-6rmeojVUhiG3g)

[https://www.facebook.com/groups/961572388099039/?multi
permaLinks=964390211150590%2C964231581166453&notif_id=
1637322768798537&notif_t=group_activity&ref=notif](https://www.facebook.com/groups/961572388099039/?multi_permaLinks=964390211150590%2C964231581166453&notif_id=1637322768798537&notif_t=group_activity&ref=notif)

[https://www.facebook.com/dmitriy.blaush/posts/20331016835
26013?notif_id=1637335978945312&notif_t=feedback_reaction
generic_tagged&ref=notif](https://www.facebook.com/dmitriy.blaush/posts/2033101683526013?notif_id=1637335978945312&notif_t=feedback_reaction_generic_tagged&ref=notif)

<https://www.youtube.com/watch?v=0WCk9cg6KgE>

[http://chz.org.ua/narodnyy-pam-iatnyk-na-batkivshchyni-
vasyliahorlenka/?fbclid=IwAR1LaQSVicpDZ0pHbYK7VXA8DJ-
mZ6J6nbUqeqTyTM_mz4hhGhdv-p7V1DA#more-20289](http://chz.org.ua/narodnyy-pam-iatnyk-na-batkivshchyni-vasyliahorlenka/?fbclid=IwAR1LaQSVicpDZ0pHbYK7VXA8DJ-mZ6J6nbUqeqTyTM_mz4hhGhdv-p7V1DA#more-20289)

<http://topnews.cn.ua/society/2021/11/17/159587.html>

Коментарі

[Olexandr Gorobets](#) Вкажіть населений пункт.

[Іван Забіяка](#) с. Українське (історична – Ярошівка), Прилуцького району Чернігівської обл.

[Taisia Topchiy](#) Надзвичайно велика подія для села і для всієї України. Василь Горленко – це наша вісточка в усьому великому світі від ярошівчан. Вітаю, всіх односельчан, а Івану Михайловичу – велика подяка, хай вам, вертаються сили. Бажаю, вам, міцного здоров'я, та творчого натхнення.

[Володимир Корень](#) Вітаю!

[Іван Забіяка](#) Дякую! Шкода, що Ви не змогли поїхати з нами.

[Володимир Лукаш](#) Вітаю.

[Галина Павлівна Кнігніцька](#) Мої найщиріші вітання всім моїм землякам, жителям с. Українське!!! Окремо велике СПАСИБІ, автору цієї ідеї, Івану Михайловичу!!! Здоров'я вам міцного і Божого благословення на довгі роки...!!!

[Леонід Фросевич](#) Вітаємо з цією важливою подією!

[Iryna Prelovska](#) Мої вітання! Але в черговий раз з сумом спостерігаю наскільки малозначущою подією для українців у селах є відкриття пам'ятників видатним особам, які навіть там народилися. Це є справою відчайдушних ентузіастів, але

аж ніяк не державною справою. Скульптори створюють ці пам'ятні знаки, а на їхнє відкриття приходять місцеві селяни і кілька заїжджих журналістів, іноді депутатів місцевих рад.

[Іван Забіяка](#) Щось є у цьому.

[Iryna Prelovska](#) Звісно є. На Маковія я була у селі Щербанівка, де місцевий скульптор за власною ініціативою зробив і відкрив пам'ятник митрополитові Тимофію Щербацькому. Мені муляло весь цей час, поки тривали святкування з нагоди цієї події. Там навіть квіти були встромлені у клумбу напередодні відкриття, а місцеві селяни нудилися від урочистих промов заїжджих журналістів та інших осіб.

[Надія Надія](#) Люди стали байдужими, особливо молодь, не можна допроситись, щоб допомогли посадити квіти на клумбі, щоб вийшли прибрали якусь зону відпочинку. А недавно від одної жіночки була в «захваті», попросила поставити підпис в зверненні до депутата по ремонту дороги, то вона відповіла так: «А навіщо мені та дорога? я туди не їжджу», про що можна далі говорити. От такі ми українці, нам би поїсти і поспати, брехні повозить

[Петро Петриненко](#) Відкриття бюсту чи погруддя? Взагалі то бюст це жіночі груди.

[Іван Забіяка](#) SUM.IN.UA БЮСТ – Академічний тлумачний словник української мови

[БЮСТ – Академічний тлумачний словник української мови](#)

[Петро Петриненко](#) Гадаєте в словниках немає помилок? Особливо після академіка Білодіда, який за виконане замовлення з Москви отримав Сталінську премію.

[Іван Забіяка](#) Я не гадалка, щоб гадати, але, думаю, що й словники не позбавлені помилок. Бюст – слово іншомовного походження. Ви маєте рацію, що варто було б вживати – погруддя⁵.

[Петро Петриненко](#) Свого часу я в середовищі західних слов'ян потрапив в пікантну ситуація, використовуючи цей термін. Тому тепер використовую погруддя, який повністю передає той самий зміст. Взагалі філологам варто би укласти словничок термінів, що в різних народів мають неоднозначний зміст.

---

⁵ Врахувавши це зауваження, слово «бюст» виправлено на «погруддя».

[Петро Петриненко](#) А Білодід таки дуже наблизив нашу мову до московської. Наприклад, століттями яблуко, сливка і таке інше в українській було овоч, а після нього, як і в кацапів, стало фруктом. І такого є багато.

[Myroslava Marushchenko](#) Шановний Іване Михайловичу, дійсно в наші складні часи Велика подія єдності українців задля збереження нашої культурної та історичної спадщини! ВІТАЄМО з дай Боже лише першим кроком, а попереду ще увічнення пам'яті багатьом знаковим особистостям!

[Viktor Baranov](#) Насправді це – унікальна подія, тим більше для району, для області, і я вже не кажу, що для села – мальовничого (не даремно Горленко там народився), яке може стати історичним маршрутом і відповідною історичною інфраструктурою. Всього не розпишеш, але це були довгі роки копіткої роботи Івана. Кому цікаво – прослідкуйте сторінку Івана Михайловича – там вся хронологія, а кого зацікавить постать Горленка – може й історичні матеріали прочитати...

[Люда Гарасенко](#) Вітаю.

[Микола Цивірко](#) Щиро вітаю! Це, безумовно, позитив для України і для Вашого краю.

[Mykola Tymoshyk](#) Капля камінь точить. Це і про Вашу «Сизіфову працю», шановний Іване Михайловичу. Не на марне! Хоч на тому майдані мало стояти все село...

[Лидія Ващенко Покидько](#) Історична подія для с. Українське. Але шкода, що навкруги самі руїни...

[Іван Забіяка](#) Але через багато років і десятиліть кладовище розчищається, набирає свого природного вигляду.

[Галина Павлівна Кнігніцька](#) МОЇ ВІТАННЯ!!!

[Наталья Касяненко](#) Щирі вітання дорогому земляку, вельмишановному Івану Михайловичу! Щастя Вам!

[Світлана Бондар](#) Низький уклін, Вам, Іване Михайловичу!

[Elena Klochko](#) Вітаю, Іване Михайловичу! Здоров'я Вам та наснаги для подальшого втілення Ваших задумів.

[Ганна Верес Демиденко](#) Є серед нас, українців, люди, які не чекають вказівок, не роблять добрі справи за винагороду, а самі знаходять потрібну справу і роблять її на совість і не для

себе, а для своїх земляків, України, близьких і незнайомих людей. Такі люди жити по-іншому не можуть. совість не велить. Їх небагато, але вони є. До таких належить і Іван Михайлович Забіяка, Це завдяки йому, його безсонню, неспокою увіковічена пам'ять видатного Українця Василя Горленка. Гадаю, і його праця буде справедливо оцінена земляками, бо такі люди заслуговують на повагу.

[Ганна Верес Демиденко](#) Лиш духовно багатий народ має майбутнє. МОЛОДЦІ!

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684>

[Іван Забіяка](#) [17 листопад \[2021\]](#) о 23:16 Публічно

* * *

**Дмитро Блауш,
Віталій Назаренко**

ВАЖЛИВА ПОДІЯ В ТАЛАЛАЇВСЬКІЙ ГРОМАДІ

Днями відбулася надзвичайно важлива подія в Талалаївській громаді – відкриття погруддя Василеві Горленку.

Дякую за можливість бути причетним [Іван Забіяка](#).

Впевнений, наша спільна справа матиме значення як для села, як для громади, так і для всієї України! І мова не тільки про сьогодні, а і на Велике майбутнє!

Наша команда [Олег Ляшко](#) завжди готова долучатись до Всіх важливих та потрібних ініціатив!

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684>

[Dmitriy Blaush](#) разом з Назаренком Віталієм та ще [20 19 листопада \[2021\]](#) о 16:28

* * *

КОМЕНТАРІ 21 ЛИСТОПАДА

[Наталья Касяненко](#) Я пишаюся тим, що в моєму рідному селі з'явилася історична пам'ятка, музей, гордість за нашого земляка Василя Горленка. Я впевнена, що звістка про це облетить весь світ. Засновник музею-наш земляк, вельмишановний Іван Михайлович Забіяка!

[В'ячеслав Дяченко](#) А скажіть будь ласка А хто його знає Того Горленка

[Наталья Касяненко](#) Василь Петрович Горленко – письменник, мистецтвознавець, етнограф, народився в с. Ярошівці Чернігівської обл., тепер с. Українське, жив у Петербурзі, похований в с. Українське.

[В'ячеслав Дяченко](#) ясененько А ви його самі знали чи вживу бачили

[Наталья Касяненко](#) Ні, В'ячеслав, я його не знала особисто, адже він народився 1 січня⁶ 1853 року, а помер у 1907 р. Я, як вчитель-філолог, знайомилася з його творчістю як письменника і громадського діяча, мистецтвознавця.

[В'ячеслав Дяченко](#) одяг що ви його не знали откуда ви можете знати а ти коли він народився так само як я вас наприклад не знаю коли ви народились Дякую мої те знати про ту людину яку ніколи в світі не бачили Я цього не розумію

[Наталья Касяненко](#) Славочка, я виходець із простого роду. Мої батьки були колгоспники. Я твоя родичка, моя мама і твоя баба Соня були троюрідні сестри. Я народилася в 1955р.

А Василь Петрович зробив великий вклад у розвиток укр. культури. Він прекрасний стиліст, художник. Шкода, що ти не цікавишся його творчістю.

[В'ячеслав Дяченко](#) вибачайте я не знаю всіх моїх родичів але думаю маю що згодом всіх узнаю а хочу сказати ну роблять музей против неба для кого людей в селі небагато молодь виїжджає і скоро буде та село як у нові одна дорога ясе-нами заросла і нікуди пройти одні джунглей ні сонце Ані неба не видно зато то лежить асфальтована дорога куди веде ніхто не зна А коли вийдеш Як котяться гілки тоді все визнаеш

[Наталья Касяненко](#) Твоя мама і тато мене знають. Якщо

---

⁶ 1 березня. – І.З.

хтось чогось не знає, але хоче взнати, то обов'язково знає. А село мені болить, що його обікрали, люди виїхали, хто куди. Про розвиток села ніхто не дбав, лише про власне збагачення. А з тобою ми обов'язково познайомимося. Я вірю.

[В'ячеслав Дяченко](#) ок

[Ніна Гринченко](#) Захоплююсь Вашим патріотизмом. Здоров'я Вам, бо таких мало.

[Галина Павлівна Кнігніцька](#) Дорогі земляки! Минуло понад 50 років, як я залишила свою рідну землю і поїхала за 1000 км. від свого рідного с. Українське. Але дотепер, я вболіваю за свою рідну землю, де я виросла і де пройшло моє дитинство. Дуже вдячна Івану Михайловичу, який не просто вболіває, а робить гігантську роботу для села, для своїх земляків. Чим більше розвивається історична спадщина та культура села, тим більше село стає відомим, за його межами. Нехай Господь дає Івану Михайловичу, міцне здоров'я, силу і витримку, бо таких людей мало...!!! А ми, в свою чергу, якщо хтось не може, або не хоче допомогти, то не потрібно заважати...!!! Прикро, що на такому історичному Святи, було так мало жителів села!!! Зичу вам всім міцного здоров'я, добра і процвітання...!!!

[Галина Павлівна Кнігніцька](#) Так має мислити кожна зі здоровим глуздом людина. Галина Павлівна сказала те, що було на думці у багатьох нормальних людей, адже віддаль не позбавляє нас любові до малої батьківщини. Дякую Вам, що Ви є. Здоров'я Вам, благополуччя, миру й щастя!

[Наталья Касяненко](#) Увіковічення пам'яті видатного письменника, етнографа, культурознавця нашого земляка Василя Петровича Горленка – надзвичайна подія у житті моїх дорогих земляків мого рідного села Українського! Честь і слава Івану Михайловичу Забіяці, який глибоко вболіває за долю села, робить вагому справу для прийдешніх поколінь!

Джерело:

<https://www.facebook.com/groups/1143986049277615>

[Іван Забіяка](#) оновив обкладинку групи. [21 листопада \[2021\] о 22:25](#)

* * *

КОМЕНТАР АНАТОЛІЯ ПІНЧУКА

1 коментар до *Народний пам'ятник на батьківщині Василя Горленка*

Анатолій Пінчук коментує: [21.11.2021 о 19:27](#)

Дозволю собі трохи історії...

Признаюсь, про Василя Горленка я вперше дізнався з публікації Івана Забіяки на нашому сайті від 30.03.2018 Про круглі дати духовності.

Та вже через п'ять місяців – 04.09.2018 з'явилась стаття-звіт Івана Забіяки Могила Василя Горленка: минуле, сьогодення, майбутнє. Резонанс був великий – вісім відгуків небайдужих читачів! Ось вони: <http://chz.org.ua/mohyla-vasylya-horlenka-mynule-sohodennya-majbutnje/#comments>

Прикро, що в цілому місцеві жителі тоді так байдуже віднеслись до цієї доброї справи. Навіть був якийсь спротив!

Через рік, 23.09.2019 прочитав статтю Івана Забіяки Підводимо перші підсумки – про встановлення зображально-інформаційних стендів біля могили Василя Горленка. Це вже фактично був музей Василя Горленка під відкритим небом!

І от 17 листопада цього року нарешті відкрили пам'ятник цій непересічній людині, патріоту України – Василю Горленку! Розказати, скільки вклав в цю подію сил та душі Іван Забіяка просто неможливо. То просто хочу подякувати Івану Михайловичу за його енергію, за його ентузіазм та гігантський труд в цей непростий час, та побажати здоров'я і творчої наснаги на майбутнє!

Джерело: <http://chz.org.ua/narodnyy-pam-iatnyk-na-batkiivshchyni-vasylya-horlenka/#comments>

* * *

КОМЕНТАРІ 1 ГРУДНЯ

[Viktor Baranov](#) Вклоняюся, бо ніхто б такого МУЗЕЮ не зробив. Хай знають тепер Ярошівку, хто не знав... Ще б фото

краєвидів виставити.

[Леонід Фросевич](https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684) Вітаємо! Дуже потрібну і гарну справу зробили!

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684> [1 грудня 2021]

* * *

Іван Забіяка

ПІДСУМОВУЄМО

Думаю, що можна зробити певні підсумки стосовно погруддя Василеві Горленку і не лише. Якщо коротко, то – МИ ВСІ ЦЕ ЗРОБИЛИ! І я ВСІМ щиро вдячний!

У справі – немає чогось неважливого, другорядного. Кожна деталь загальної справи відіграє свою виняткову роль: ідея, вироблення концепції погруддя, збір коштів, виробничі процеси, установка, прибирання території, підготовка до відкриття і, власне, саме відкриття. Так ніби просто, а водночас – це досить важливий досвід для всіх: хто підтримував, хто й заперечував.

Справа зроблена. І тепер її треба відпустити у вирії власного життя, вирії вражень, думок і роздумів інших. Адже час іде невпинно. Разом з ним і ми – також. Немає часу, потреби замикатися на нинішньому, на вже минулому.

Після відкриття було ще кілька телефонних перемовин. Погруддя розворушило минуле нашого села в серцях небайдужих земляків. Виникло кілька зрізів, про які ми знаємо, але й не знаємо.

От, скажімо, бруківка в колишньому центрі села. Колись це була подія, ще й яка. Кажуть, до її будівництва причетний хтось із Скоропадських (в селі часто можна почути – Шкуропадський). Цікавий сюжет. Підтвердити б його документами. За яких обставин, за чії кошти?

Або – приміщення старої школи. Також кажуть, що його побудував Демидов. Хто він такий? Зрозуміло, що – небідний чоловік. Але про нього хто, що знає, чув? Цікаво ж! Чоловік дбав про майбутнє: побудував школу.

Була ще одна визначна пам'ятка села: приміщення колишнього фельдшерського пункту і навколо нього сад. Чув, ніби вона пов'язана із прізвищем Зоць. Також – небідного чоловіка. Але ж знову-таки, що ми знаємо про нього? Чи є хоч фото в кого цього приміщення?

Знаю, що в ХІХ ст. в селі був цегельний завод.

Що ще?

Минуле й майбутнє тісно пов'язані. Перспективи близькі й далекі. Найближча – погруддя Іванові Кавалерідзе.

Сьогодні спілкувався з директором, де виготовляють погруддя. Вже проскановано форму. Значить, незабаром буде виготовлено й погруддя. Йде обмін документів іншого підприємства, де збираються виготовляти постамент, із селищною бухгалтерією.

Рухаємося вперед!

Джерело:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000190593684>

Іван Забіяка 22 листопада [2021] о 19:52·Публічно

* * *

У СЕРІЇ «БІБЛІОТЕКА АЛЬМАНАХУ "ВІТРЯК" ВИЙШЛИ У СВІТ

1. *Гостра О. Сповідь траві. Поезії* / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. **Вип. 1.** К., 2008. 112 с.

2. *Зі щирим серцем до рідного краю* / І.М. Забіяка // Туризм сільський зелений / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. **Вип. 2.** К., 2009. 70 с.

3. *Гостра О. Перехрестя. Проза* / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. **Вип. 3.** К., 2009. 199 с.

4. *Забарний О. Калинова сповідь* / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка; Малюнки А. І. Буренка. **Вип. 4.** К., 2010. 94 с.

5. *Забіяка І. Епістолярна спадщина Василя Горленка. Монографія* / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. **Вип. 5.** К., 2013. 400 с.

6. **Наукові читання Інституту журналістики. Такі творять ауру нації.** Присвячено 60-літтю від дня народження І.М. Забіяки. 7 жовтня 2013 р. / Упоряд. І.М. Забіяка; За ред. В.В. Різуна. **Вип. 19** / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. **Вип. 6.** К., 2014. 448 с.

7. **«Талалаївський край» чи «Талалаївський крах»? Або красзнавчі квіязки на дорогах історії.** Вид. 3-ге, доповн. / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. **Вип. 7.** К., 2018. – 44 с.

8. **На таких тримається світ. На пошану Віталія Федоровича Святовця** / Упорядники Іван Забіяка, Марія Святовець / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. **Вип. 8.** Чернівці: Букрек, 2018. 344 с., іл.

9. *Шестопал М. Скільки років українцям?* / Упорядкування, підготовка текстів Івана Забіяки / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. – **Вип. 9.** К. Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня "Рута", 2018. 352 с.

10. **Європеєць з українською душею. Василю Горленку – 165. Хронологія подій** / Упорядкування, підготовка текстів Івана Забіяки / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 10;** Серія: Духовний патримоніум. **Вип. 1** / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. К., 2019. 160 с.

11. *Горленко В. Українська старовина. Вибрані есе та листи* / Упорядкування, вступна стаття, примітки Валерія Шевчука; Переклади Валерія Шевчука, Івана Забіяки, Миколи Полонського / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 11;** Серія: Духовний патримоніум. **Вип. 2** / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. К.-Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2019. 576 с.

12. *Стопник Г. Жіночий фольклорний колектив «Надвечір'я» Староталалаївського сільського Будинку культури* / Бібліотека альманаху «Вітряк» **Вип. 12;** Серія: Фольклорно-етнографічна. **Вип. 1** / Автор і упорядник проєкту Іван Забіяка. К.-Стара Талалаївка, 2019. 64 с.

13. *Лизько В. Наша доля, наша пісня. Народний фольклорний ансамбль української народної пісні «Народні наспіви» смт Талалаївка Чернігівської обл.* / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 13;** Серія: Фоль-

клорно-етнографічна. **Вип. 2** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. К.-Талалаївка, 2020. 144 с.

14. *Шевченко П. А. Про Рябухи і рябушан* / Упорядкування, вступна стаття, примітки, переклади Івана Забіяки / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 14**; Серія: Історико-краєзнавча. **Вип. 1** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. К., 2020. 136 с.

15. *Забіяка І. Ми в світ прийшли, щоб рідну мову возвеличить!* / Упорядкування Івана Забіяки / Вступна стаття Світлани Шевчук / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 15**; Серія: Духовний патримоніум. **Вип. 3** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. Київ, 2020. 116 с.

16. *Горленко В. Твори. Том 1. Публікації в газеті «Труд» (1881–82), журналі «Киевская старина» (1882–1906)* / Упорядкування, вступна стаття Івана Забіяки; Переклади Миколи Полонського / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 16**; Серія: Духовний патримоніум. **Вип. 4** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. К.-Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2020. 800 с.

17. *Полонський М. Напередодні інтервенції. Вибрані повісті та оповідання* / Бібліотека альманаху «ВІТРЯК». **Випуск 17** Серія: Художньо-публіцистична. **Випуск 1**. К., 2020. С. 184.

18. *Затиркевич І., Затиркевич Д. Твори* / упоряд. і комент.: П. В. Михед, І. О. Стребкова / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 18**; Серія: Художньо-публіцистична. **Вип. 2** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. Ніжин: ФОП Лук'яненко В. В. ТПК «Орхідея», 2020. 116 с.

19. *Забарний О. В. Митець чистого серця* (повість про художника) / Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 19**; Серія: Художньо-публіцистична. **Вип. 3** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. Київ, 2021. 92 с.

20. *Горленко В. Твори. Т. 2.* «Южнорусские очерки и портреты» (К., 1898), «Украинские были. Описания и заметки» (К., 1899), «Отблески. Заметки по словесности и искусству» (С.-Пб, 1905, 1908) / Упорядкування і підготовка текстів Івана Забіяки / Бібліотека альманаху «Вітряк» / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. – Бібліотека альманаху «Вітряк». **Вип. 20**. Серія: Духовний патримоніум. **Вип. 5** – К. : ФОП Гуляєва В.М., 2022. – 516 с.

22. *Полонський М. Д. Африканські пригоди.* Історія повертається / Бібліотека альманаху «ВІТРЯК» **Вип. 22**. Серія: Художньо-публіцистична. **Вип. 4** / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. К., 2021. 134 с.

* * *

Видання історико-краєзнавче

**ПРОЄКТИ ФОНДУ
ім. ВАСИЛЯ ГОРЛЕНКА
або
ВІЗУАЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО
КРАЄЗНАВСТВА**

Автор, упорядник, верстка -
І. М. Забіяка

Видання підготовлено у
Благодійному фонді «Бібліотека альманаху
«Вітряк» імені Василя Горленка»: голова – **Іван ЗАБІЯКА**;
видано за сприяння
керівника Прилуцького відділення
Чернігівського земляцтва,
лауреата премії ім. Василя Горленка
Павла Олександровича КРИВОНОСА

Підписано до друку 14.04.2023. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 10,75. Тираж 50 прим. Зам. № 14.

